

Praktijk- en afstudeergids Vaktherapie
voor de student en docent
Praktijk- en afstudeerfase
september 2019- juni 2021
coördinatoren: Else Hovius & Sjaak Sophie

NHL-Stenden hogeschool
Vaktherapie

Rengerslaan 8-10
Postbus 1298
8900 CG Leeuwarden

NHL-Stenden hogeschool: +31 (0)58-2441441
Praktijkbureau VTh: +31 (0)6 19283925
E-Mail: praktijkbureau.vth@nhlstenden.com
Website: www.nhlstenden.com

Inhoud

1	Inleiding.....	3
2	Overzicht van de praktijk- en afstudeerfase	4
2.1	Portfolio en Grade centre.....	4
2.1.1	Overzicht van portfolio-onderdelen praktijk- en afstudeerfase.....	5
2.2	Leeruitkomsten	6
2.3	Begeleiding tijdens de praktijk- en afstudeerfase.....	7
2.4	Terugkomdagen tijdens de praktijk- en afstudeerfase	7
2.5	Studieloopbaanbegeleiding tijdens de praktijk- en afstudeerfase	7
3	Praktijkperiode – Praktijk (stage)	9
3.1	Fasering de praktijkperiode	9
3.2	Werkplan.....	10
3.3	Tussenevaluatie praktijkperiode	12
3.4	Eindevaluatie praktijkperiode	13
3.5	Beoordelingsformulier Praktijkperiode	15
3.6	Begeleiding tijdens de praktijkperiode van de praktijk- en afstudeerfase.	18
3.7	Procedures	18
4	Praktijkperiode – Supervisie en Intervisie	19
4.1	Wat is supervisie en wat is intervisie?	20
4.2	Organisatie van supervisie.....	20
4.3	Supervisie als werkvorm	20
4.4	Groepssupervisie.....	21
4.5	De fasering van het supervisieproces	21
4.6	Reflectieverslagen en schriftelijke inbreng	22
4.7	Evaluatie en beoordeling van supervisie	23
4.7.1	Richtlijnen voor het socialisatieverslag	24
4.7.2	Richtlijnen voor het supervisie(tussen)evaluatieverslag	25
4.8	Beoordelingsformulier Supervisie.....	26
5	Onderzoek.....	28
5.1	Inleiding.....	29
5.2	Planning afstudeeronderzoek	30
5.3	Vorbereiding	30
5.4	Praktijkperiode in het buitenland	31
5.5	Alternatieven voor de systemische N=1	32
5.6	Begeleiding.....	32
5.7	Leerlijnen afstudeerfase	34
5.8	De inhoud.....	34
5.9	Presentatie/verdediging	48
5.10	Toetsing en beoordeling	48
5.11	Feedbackformulier Afstudeeronderzoek N=1 (Versie 2019-2021)	51
5.12	Beoordelingsformulier Afstudeeronderzoek N=1 (Versie 2019-2021)	54
6	Methodiek Drama & Beeldend	60
6.1	Portfolio-opdrachten:	62
6.2	Inleiding op de interventiebeschrijving	77
6.3	Beoordelingsformulier Methodiek Interventiebeschrijving	81
7	Medium Beeldend Vormen	85
7.1	Beoordelingsformulier Medium Beeldend Vormen Praktijk- en Afstudeerfase	93
8	Medium Drama	97
8.1	Beoordelingsformulier Medium Drama Praktijk- en Afstudeerfase	101
9	Literatuur	105
10	Evaluatie Praktijk- en Afstudeerfase	107

1 Inleiding

Om alle betrokkenen van de praktijk- en afstudeerfase van de juiste informatie te voorzien zijn er 3 gidsen die studenten en begeleiders ondersteunen (allen beschikbaar op BB).

1. Praktijk- en afstudeergids voor de praktijkbegeleider (wordt naar de praktijkbegeleider gestuurd en staat op BB)
2. Praktijk-*informatie*gids (naslagdocument met uitgebreide informatie over de praktijkperiode, staat op BB)
3. **Praktijk- en afstudeergids voor de student, praktijkdocent, supervisor en docent.**

Deze praktijk- en afstudeergids met informatie over de tweejarige praktijk- en afstudeerfase van de voltijd opleiding vaktherapie beeldend en drama is bestemd voor studenten, praktijkdocenten, supervisors en overige docenten.

Deze gids richt zich voornamelijk op de onderdelen van het opleidingsprogramma tijdens de praktijk- en afstudeerfase. Aanvullende informatie is te vinden via BB.

De praktijk- en afstudeerfase is onderdeel van een doorlopende **praktijkleerlijn** die start in het eerste studiejaar en doorloopt tot in het laatste studiejaar. Tijdens de praktijk- en afstudeerfase volgt de student een opleidingsprogramma, dat bestaat uit verschillende onderwijsonderdelen.

Tijdens de terugkomdag staan de vier afstudeeronderdelen centraal, **de praktijkperiode, onderzoek, methodiek** en **medium**. Deze projecten worden afgerond in het laatste semester van de praktijk- en afstudeerfase.

De tweejarige praktijk- en afstudeerfase bestaat uit een anderhalf jaar durend programma waarin de praktijk centraal staat en een half jaar minoren. De student geeft de praktijk- en afstudeerfase vorm door in moduul 2.4 een keuze te maken voor een scenario waarin de praktijkperiode, minoren en afstuderen een plek krijgen.

In de praktijkperiode staat het **klinisch redeneerproces** centraal. De student krijgt te maken met een toenemende zelfstandigheid en complexiteit waarbij hij de bijbehorende competenties in de praktijk toepast en terugkoppelt naar de opleiding. Tijdens de praktijkperiode zijn leeruitkomsten en opdrachten geformuleerd op basis van de drie beroepstaken van het Landelijk Domeinprofiel Vaktherapeutische Beroepen (LOO VTB, 2016), zie ook paragraaf 2.2.

Wij vertrouwen erop dat deze gids zal bijdragen aan een zinvolle en plezierige communicatie en samenwerking tussen allen die bij de praktijk betrokken zijn.

Namens de coördinatie Praktijk- en Afstudeerfase van de opleiding Vaktherapie,

Else Hovius en Sjaak Sophie

N.B. Met het oog op de leesbaarheid is deze tekst in de mannelijke vorm geschreven. Overal waar 'hij' staat kan ook 'zij' worden gelezen.

2 Overzicht van de praktijk- en afstudeerfase

N.B. Deze tweejarige gids is met de grootst mogelijk zorgvuldigheid ontwikkeld, toch kunnen eventuele wijzigingen zich voordoen, deze worden op BB gepubliceerd.

De praktijk- en afstudeerfase bestaat uit anderhalf jaar praktijk/afstuderen en een half jaar minoren. Binnen de praktijkperiode worden alle afstudeeronderdelen opgestart:

- Praktijkperiode - praktijk (1008 uren verdeeld over 40 – 60 weken)
- Praktijkperiode - supervisie
- Onderzoek - N=1
- Methodiek - (interventiebeschrijving)
- Medium - (presentatie)

Daarnaast nemen de studenten binnen de praktijk- en afstudeerfase deel aan een zelfgekozen minor van in totaal 30 EC.

De praktijk- en afstudeerfase is een praktijkleerperiode waarin de student zich voorbereidt op de uitoefening van het beroep als vaktherapeut beeldend of drama. Hierbij wordt voortgebouwd op de eerder verworven competenties. De student zal de verworven theoretische/methodische inzichten en de verworven beroepscompetenties leren inzetten in vaktherapeutisch handelen in de directe praktijk. Na het afronden van de praktijk- en afstudeerfase voldoet de student als beginnend beroepsbeoefenaar aan de eindkwalificaties van de vaktherapeut.

Beoordelingsoverzicht

Titel/Vaknaam	Hoofd-vak/ Deelvak	EC	Score	Min
PRAKTIJK EN AfstUDEREN				
	H	42	1-10	
Stage - praktijk	D			5.5
Stage - supervisie	D			5.5
Onderzoek - N=1	H	12	1-10	5.5
Methodiek - behandelmodule	H	18	1-10	5.5
Medium - presentatie	H	18	1-10	5.5

2.1 Portfolio en Grade centre

Gedurende de praktijk- en afstudeerfase werk je aan de vier afstudeeronderdelen. Elk onderdeel kent een eindproduct waar je in anderhalf jaar naar toe werkt met behulp van tussenproducten en workshops. Je verzamelt deze producten per afstudeeronderdeel in een soort **(digitaal)** portfolio en levert ze daarnaast ook in via **het grade centre/opdrachten** op BB. Je kan dit portfolio zien als een multomap met tabbladen, elk tabblad staat voor een afstudeeronderdeel en elk tabblad vul je met de bijbehorende tussenproducten. Het behalen van de tussenproducten is een voorwaarde om deel te kunnen nemen aan het eindproduct. De tussenproducten kennen wel beoordelingscijfers, maar worden niet geregistreerd in ProgRESS. Alleen de eindproducten, ook wel examens, worden geregistreerd in ProgRESS.

2.1.1 Overzicht van portfolio-onderdelen praktijk- en afstudeerfase

Afstudeer-onderdeel	Tussenproduct/ workshops	Eindproduct / examen
Praktijkperiode – Praktijk (stage)		
	Praktijkperiodewerkplan	
	Evaluatie per semester	
		Eindevaluatie
Praktijkperiode – Supervisie		
	Socialisatieverslag	
	Reflectieverslagen en inbreng	
	Tussenevaluatieverslag	
		Eindevaluatieverslag
Onderzoek		
	Onderzoeksopzet	
	Effectmeting (N=1)	
		Onderzoeksrapport
Methodiek		
	A Observatieverslag	
	B Analogie en parallelbeschrijving	
	C Behandelplan	
	D Werkwijze binnen de therapeutische driehoek.	
	E Evaluatie behandelverslag Effectmeting	
	F Onderzoek t.b.v. interventiebeschrijving	
		Interventiebeschrijving
Medium Beeldend		
	7 kenmerken-analyse	
	Beeldend onderzoeksplan	
	3 + 1 Beeldanalyse	
	Beeldende interventie/tutorial	
	Reflecties	
	Presentaties beeldend werk	
		Presentatie en verantwoording
Medium Drama		
	Projectiespelen: 'Poppen/maskers'	
	Diagnostiek en storytelling	
	Playback theater	
	Begeleid toneel	
	Speltraining	
		Presentatie en verantwoording

2.2 *Leeruitkomsten*

De leeruitkomsten zijn gebaseerd op de 11 beroepstaken van de vaktherapeut zoals die beschreven staan in het LDP, het Landelijk Domeinprofiel Vaktherapeutische Beroepen (LOO VTB, 2016).

Leeruitkomsten Praktijkperiode - Praktijk

- De individuele student kan zelfstandig het klinisch redeneerproces volledig en adequaat in praktijk brengen en evalueren.
(Cliëntgebonden beroepstaken uit LDP)
- De individuele student kan zelfstandig functioneren binnen de context van de praktijkorganisatie (visie, doelstellingen en ontwikkelingen in de eigen organisatie en het werkveld)
(Organisatiegebonden beroepstaken uit LDP)
- De individuele student brengt kennis en ervaring over aan anderen.
(Professiegebonden beroepstaken uit LDP)

Leeruitkomsten Praktijkperiode - Supervisie

- De individuele student reflecteert op zijn eigen handelen op de verschillende vlakken binnen de therapeutische driehoek om zichzelf lerend te houden.
(Professiegebonden beroepstaken uit LDP)

Leeruitkomsten Onderzoek

- De individuele student kan een aan de eigen praktijk gerelateerd onderzoek uitvoeren.
(Professiegebonden beroepstaken uit LDP)

Leeruitkomsten Methodiek - Interventiebeschrijving (product/module)

- De individuele student kan zelfstandig het klinisch redeneerproces volledig en adequaat in praktijk brengen en evalueren.
(Cliëntgebonden beroepstaken uit LDP)
- De individuele student kan een innovatieve interventiebeschrijving ontwikkelen conform de richtlijnen van een behandelproduct of behandelmodule en daarmee een bijdrage leveren aan een sterkere positionering van vaktherapie.
(Professiegebonden beroepstaken uit LDP)

Leeruitkomsten Medium – presentatie en verantwoording

- De student is in staat zich **vrij te bewegen** in het medium.
- De student is in staat zelfstandig het eigen werk te **onderzoeken** en te analyseren en maatwerk te ontwikkelen ten behoeve van flow.
- De student is in staat te **reflecteren** op eigen en andermans mediumprocessen/producten en hun betekenis.

2.3 Begeleiding tijdens de praktijk- en afstudeerfase

Tijdens de praktijk- en afstudeerfase krijg je te maken met verschillende docenten en begeleiders.

Te weten:

Wie	Gedurende	Verder lezen?
Praktijkdocent (SLB'er)	Tijdens praktijkperiode	Hoofdstuk 3
Praktijkbegeleider	Tijdens praktijkperiode	Hoofdstuk 3
Supervisor	Tijdens praktijkperiode	Hoofdstuk 4
Onderzoeksbegeleider	Tijdens anderhalf jaar	Hoofdstuk 5
Methodiekdocent	Tijdens anderhalf jaar	Hoofdstuk 6
Mediumdocent	Tijdens anderhalf jaar	Hoofdstuk 7 & 8
SLB'er (Praktijkdocent)	Twee jaar	Hoofdstuk 2.5

Tijdens praktijk- en afstudeerfase word je door diverse professionals begeleid. **Maak daar dan dus ook actief gebruik van.** Tijdens de praktijkperiode heb je een praktijkdocent die jou op je praktijkplek bezoekt en het contact onderhoudt tussen de opleiding en jouw praktijkplek. Ook is hij jouw praktijkbeoordelaar en studieloopbaanbegeleider. Op de praktijk heb je een praktijkbegeleider. Dat is waar mogelijk ook een vaktherapeut. Verder volg je natuurlijk nog de mediumlessen en heb je in een kleine groep supervisie waarbij je wordt begeleid door de docenten van de opleiding. Voor methodiek heb je altijd een docent die over zowel leservaring als werkervaring als vaktherapeut beschikt. Er zullen veel dingen overlappen met soms wisselende en misschien wel tegenstrijdige adviezen. Het is aan jou om daar alert op te zijn en dit bespreekbaar te maken. Ook in de praktijk zijn collega's het niet altijd voor de volle 100% met elkaar eens. Dat is ook mensenwerk, het helpt je een eigen mening te vormen. Dat vraagt flexibiliteit van jou als student en regelmatig ook assertiviteit. De randvoorwaarden zijn er waarbinnen jij alle mogelijkheden binnen handbereik hebt om te zorgen dat jij je kunt ontwikkelen tot een bekwaam beginnend beroepsbeoefenaar.

2.4 Terugkomdagen tijdens de praktijk- en afstudeerfase

Elke donderdag en vrijdag neem je deel aan de terugkomdag op de opleiding. Tijdens deze terugkomdagen volg je vakken die je ondersteunen tijdens deze praktijk- en afstudeerfase. De frequentie van de vakken wordt over de moduul verspreid, je hebt bijvoorbeeld vier keer supervisie per moduul om de twee á drie weken. Ditzelfde geldt voor methodiek en medium. Daarnaast vinden er verspreid over het moduul werkcolleges onderzoek plaats.

Elk semester start en eindigt met een moment waarin we het nieuwe semester met elkaar opstarten en het vorige semester met elkaar evalueren.

2.5 Studieloopbaanbegeleiding tijdens de praktijk- en afstudeerfase

Leerjaar:	Praktijk- en Afstudeerfase Vaktherapie
Periode:	September 2019- Juni 2021
Docent:	SLB'er (praktijkdocent)
Contacttijd:	1 individueel contactmoment per moduul
Zelfstudietijd:	n.v.t.
Literatuur:	n.v.t.

De praktijk- en afstudeerfase van je opleiding is een intensieve en dynamische tijd. De opleiding biedt elke student gedurende deze periode één SLB'er, een vast aanspreekpunt binnen de opleiding, die jou volgt in de weg naar het diploma. Wat je ook mag tegenkomen in jouw route naar je diplomering, met welk onderdeel je ook bezig bent in deze fase, de SLB'er is jouw lijntje met de opleiding. Hij kent je, volgt je en biedt eerste ondersteuning in lastige situaties.

SLB heeft de volgende uitgangspunten:

- Elke student heeft **een vaste SLB'er** gedurende de praktijk- en afstudeerfase:
 - Wanneer je het scenario volgt wat start met de praktijkperiode, is jouw SLB'er dezelfde persoon als jouw praktijkdocent voor de praktijkperiode.
 - Wanneer je na de praktijkperiode doorgaat met minors en afstuderen blijft de SLB'er jouw praktijkdocent.
 - Alleen wanneer je het scenario volgt dat start met minors, is jouw SLB'er dezelfde persoon als jouw SLB'er in moduul 2.4
- Per moduul is er standaard **één individueel contactmoment per student** (mail/ bel/ skype/ live) afhankelijk van behoefte, leerwens, situatie:
 - De student neemt het initiatief voor de contactmomenten
 - De student zorgt voor korte verslaglegging van elk contactmoment en mailt dit naar de SLB'er.
 - SLB kent in deze fase dus geen geroosterde contacttijd en er zijn geen EC's meer verbonden aan dit onderdeel.
 - 4 semesters = 8 modules = **8 contactmomenten minimaal**. Op behoefte kunnen dit er meer zijn.
- SLB richt zich op de **monitoring** van het gekozen scenario:
 - Verloopt alles zoals je het had uitgedacht?
 - Wat heb je nodig in de fase waar je je momenteel bevindt?
 - Welke obstakels kom je tegen?
- Er zijn **geen** verplichte opdrachten, **geen** vaste literatuur en **geen** toetsmomenten:
 - Via BB kunnen interessante links/artikelen/testjes/tips geraadpleegd worden
 - Het bouwplan uit 2.4 vormt de basis voor de SLB-contactmomenten

3 Praktijkperiode – Praktijk (stage)

Leerjaar:	Praktijk- en Afstudeerfase Vaktherapie
Periode:	September 2019- Juni 2021
Docent:	Praktijkdocent (SLB'er)
Contacttijd:	3 praktijkbezoeken, contact per mail, telefoon etc.
Zelfstudietijd:	24 uren uur per week
Literatuur:	n.v.t.

Afhankelijk van het scenario loop je één of anderhalf jaar praktijk binnen een praktijkplek, in totaal kom je daarmee op **1008 praktijkuren verdeeld over 40 tot 60 weken**. Het uitgangspunt is dat je twee of drie dagen praktijk loopt per week, maximaal drie dagen. In de praktijk kom je in aanraking met alle facetten van het vaktherapeutisch handelen. Tijdens de praktijkperiode in de praktijk staat het behandelen van cliënten centraal volgens het klinisch redeneerproces.

Leeruitkomsten Praktijkperiode – Praktijk (stage)

- De individuele student kan zelfstandig het klinisch redeneerproces volledig en adequaat in praktijk brengen en evalueren.
(Cliëntgebonden beroepstaken uit LDP)
- De individuele student kan zelfstandig functioneren binnen de context van de praktijkorganisatie (visie, doelstellingen en ontwikkelingen in de eigen organisatie en het werkveld)
(Organisatiegebonden beroepstaken uit LDP)
- De individuele student brengt kennis en ervaring over aan anderen.
(Professiegebonden beroepstaken uit LDP)

Gedurende de looptijd van je praktijkperiode werk je ook aan de andere afstudeerdeonderdelen. De praktijk (praktijkplaats) is de voedingsbodem voor je interventiebeschrijving, geeft richting aan je onderzoek en levert inspiratie voor je mediumpresentatie.

Bijvoorbeeld: op de praktijkplek wordt gewerkt met een interventiebeschrijving. Aan jou wordt gevraagd het effect van dit product te meten. Op basis van de uitkomsten van de effectmeting kun jij een bijgesteld product ontwikkelen.

Wat ook zou kunnen: bij binnenkomst op de praktijkplek word je gevraagd de cliënttevredenheid te meten op de resultaten van vaktherapie. Daarnaast ligt er een vraag om een bestaand product uit te werken in een module. Je kiest ervoor om in de eindfase van je praktijkperiode bij eigen cliënt(en) een N=1 uit te voeren.

3.1 Fasering de praktijkperiode

In de praktijkperiode staat het **klinisch redeneerproces** centraal. Je krijgt te maken met een toenemende zelfstandigheid en complexiteit waarbij je de bijbehorende competenties in de praktijk toepast en terugkoppelt naar de opleiding. Tijdens de praktijkperiode zijn opdrachten geformuleerd op basis van de beroepstaken van het landelijk domeinprofiel. De volgorde van het klinisch redeneerproces is richtinggevend voor de opbouw van de praktijkperiode. Methodiek en de praktijkperiode zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, het werken in de praktijkplek, behandeling van cliënten en de bijbehorende opdrachten (methodiek) volgen de lijn van het klinisch redeneerproces.

De praktijkperiode zelf kent drie concrete producten: het werkplan, het tussenevaluatieverslag en het eindevaluatieverslag.

3.2 **Werkplan**

Je begint de praktijkfase met het maken van een werkplan. **Binnen 4 á 5 weken** na de start van de praktijkperiode vindt op basis van jouw werkplan het eerste gesprek op de praktijkplek plaats. Het werkplan geeft je een overzicht van de doelen die je wilt bereiken en de wijze waarop je deze doelen wilt gaan bereiken. Het zorgt ervoor dat je tijdens de praktijkfase georganiseerd kan blijven werken aan **de vier verschillende afstudeeronderdelen**, je breekt de praktijkfase op in kleine, bereikbare onderdelen en je bepaalt de doelen die je wilt bereiken. Het werkplan vormt ook de leidraad om jouw praktijkbegeleider en praktijkdocent inzicht te geven in jouw voortgang tijdens de praktijk- en afstudeerfase.

In het werkplan beschrijf jij welke leerdoelen jij aan het einde van een semester bereikt wilt hebben. Daarnaast beschrijf je concreet hoe, met welke acties en activiteiten, je dit gaat bereiken en waar je aan kan toetsen of het leerdoel bereikt is. Je doet dit op basis van de gestelde **leeruitkomsten** voor de praktijkperiode en de beroepsraken van het landelijk domeinprofiel, en je formuleert je doelen zo SMART mogelijk. Zorg dat deze leerdoelen passen in de context van jouw praktijkplek. Tijdens het eerste bezoek van de praktijkdocent aan jouw praktijkplek staat het bespreken van het werkplan centraal, het vormt immers jouw koers voor de komende periode. Het werkplan en de leerdoelen worden door de student **voortdurend bijgesteld** en aangevuld, in ieder geval na de evaluatie bij het afsluiten van elk semester, ook als je van praktijkplek wisselt, het document blijft hetzelfde. De beoordeling van de praktijksemesters gebeurt aan de hand van evaluatie van de leerdoelen in het werkplan. Het is dus belangrijk dat je concreet en helder beschrijft wat je wilt gaan leren en hoe je kan aantonen dat je de leerdoelen behaald hebt.

Jouw werkplan bevat in ieder geval:

Algemeen

- Een **tijdslijn en duidelijke planning** van de verschillende afstudeeronderdelen (minoren, praktijkperiode, onderzoeksontwerp + verslag, methodiekopdrachten, mediumopdrachten). Je maakt een planning **per semester** voor het **inleveren en bespreken** van de verschillende opdrachten (methodiek, AO, medium).

Gericht op de praktijkperiode:

- De leerdoelen (SMART) voor de gehele praktijkperiode op basis van de leeruitkomsten praktijkperiode en beroepstaken in de context van de praktijkplek.
- Een planning van de gehele praktijkperiode (40-60 weken) met daarin:
 - Planning van kennismaking, zelfstudietijd, literatuurstudie, mediumactiviteiten, methodiekopdrachten, logboek, etc.
 - Planning van **inleveren en bespreken** (methodiek)opdrachten
 - Planning van **praktijkbegeleiding** (1x per week)
 - Planning van start en verloop van de **eigen therapieën** met cliënten/leerlingen
 - Planning van **evaluatie** en beoordeling aan het einde van elk semester
 - Planning van **deelname** aan behandelbesprekingen, andere overlegmomenten en de profilering van vaktherapie hierin.
- Een weekrooster voor observatie/therapiesessies (na het eerste praktijksemester min. 4 therapiesessies per week, tijdens het tweede praktijksemester min. 6 therapiesessies per week)

- Overzicht van taken binnen de organisatie, waaronder een overzicht van zijn/haar deelname aan behandelbesprekingen en andere overlegmomenten.
- Etc.

Het werkplan wordt **vier weken** na de start van de praktijkperiode ingeleverd bij en van feedback voorzien door de praktijkbegeleider (adviesbeoordeling) en ter informatie en beoordeling bij de praktijkdocent **ingeleverd via Blackboard**. Een voldoende beoordeling van het werkplan wordt verkregen wanneer bovenstaande items duidelijk zijn beschreven (max.4 A4) en het verslag voldoet aan taal- en lay-out eisen volgens de schrijfwijzer, zie Blackboard.

3.2.1 Beoordelingsformulier werkplan

Naam student	
Relatienummer	
Naam praktijkbegeleider	
Naam praktijkdocent	
Ingevuld door	Praktijkbegeleider/ student/ praktijkdocent
Datum	
Beoordeling	Onvoldoende/ Voldoende
Handtekening	

Het werkplan bevat:	onvoldoende/ voldoende	O	V
1. De leerdoelen (SMART) voor de gehele praktijkperiode gerelateerd aan leeruitkomsten en beroepstaken in de context van de praktijkplek.			
2. Een planning van de gehele praktijkperiode (40-60 weken) met daarin:			
- Planning van kennismaking, zelfstudietijd, literatuurstudie, logboek, etc.			
- Planning van inleveren en bespreken mediumactiviteiten			
- Planning van inleveren en bespreken methodiekopdrachten			
- Planning van je afstudeeronderzoek			
- Planning van praktijkbegeleiding (1x per week)			

- Planning van start en verloop van de eigen therapieën met cliënten/leerlingen		
- Planning van deelname aan behandelbesprekingen, andere overlegmomenten en de profilering van vaktherapie hierin.		
- Planning van evaluatie en beoordeling aan het einde van elk semester		
3. Een weekrooster voor observatie/therapiesessies (minimaal 4 tot 6 cliënten/leerlingen)		
4. Overzicht van taken binnen de organisatie, waaronder een overzicht van zijn/haar deelname aan behandelbesprekingen en andere overlegmomenten.		

N.B. De student verwerkt de feedback die tijdens het startgesprek door praktijkdocent en praktijkbegeleider gegeven is. Na verwerking moeten alle onderdelen met een 'V' beoordeeld zijn om verdere praktijkvoortgang te kunnen realiseren.

3.3 Tussenevaluatie praktijkperiode

Aan het einde van het eerste praktijksemester evalueer je aan de hand van de doelen en activiteiten in jouw praktijkperiodewerkplan het verloop van het eerste praktijksemester. Welke doelen heb je bereikt? Hoe hebt je deze bereikt? Wat is je leerwinst van dit leerdoel? En wat blijft er nog liggen? Je schrijft een praktijktussenevaluatieverslag volgens de volgende richtlijnen waarbij je gebruik maakt van de schrijfwijzer. Je voegt de beoordeling en hand-out van methodiekopdracht D3 toe aan het tussenevaluatieverslag.

Richtlijnen voor het praktijktussenevaluatieverslag

De student schrijft een verslag met daarin de volgende punten:

1. Een overzicht, **globaal** verloop en **korte** evaluatie van de therapieën waarin de student zelfstandig, als co-therapeut of met een co-therapeut, vaktherapie praktiseert. Wat heeft de student voornamelijk geleerd van deze therapieën? Maak gebruik van onderstaande tabel.

Cliënt	Sessie aantal	Fase	Verloop	Evaluatie	Leerwinst
Cliënt X (10 jr.)	11	Observatie+ behandeling			

2. Een overzicht van besprekingen en samenwerking waaraan de student deelneemt, tevens de wijze waarop de student functioneert binnen de organisatie (organisatiegebonden beroepstaak).
3. Welke leerdoelen, gerelateerd aan het praktijkperiodewerkplan, zijn in het begin van de praktijkperiode geformuleerd? Op welke wijze is de student met zijn leerdoelen en de kerntaken/competenties LDP bezig geweest? De student evalueert elk leerdoel afzonderlijk en beschrijft zijn **leerproces**.
In het praktijk-evaluatieverslag komt naar voren in welke mate de student de leeruitkomsten tot dat moment beheerst.

4. Welke leerdoelen zijn nog niet of onvoldoende aan de orde geweest?
5. Korte reflectie op de medium- en methodiekopdrachten, hoe hebben deze opdrachten bijgedragen aan jouw ontwikkeling op de praktijkplek? En waar sta je nu met deze opdrachten?
6. Hoe is gebruik gemaakt van de praktijkbegeleiding?
7. Welke nieuwe/bijgestelde leerdoelen en aandachtspunten kunnen geformuleerd worden? Aan welke doelen/punten kan voornamelijk waar gewerkt worden: de praktijkperiode/ praktijkbegeleiding, de terugkommiddagen, de supervisie of medium/ methodiek. Bij de eindevaluatie worden leerdoelen en aandachtspunten voor de laatste studieperiode genoemd.
8. Je voegt de beoordeling en hand-out van methodiekopdracht D3 als bijlage toe aan het tussenevaluatieverslag.

Het getypte verslag wordt uiterlijk vijf werkdagen voorafgaand aan het gesprek ingeleverd bij de praktijkbegeleider en via BB bij de praktijkdocent t.b.v. praktijk-tussenevaluatie. (Max.6 A4)

Na het praktijk-tussenevaluatiegesprek wordt er een kort reflectieverslag van het gesprek geschreven en wordt het praktijkperiodewerkplan herzien en opgestuurd naar de praktijkbegeleider en de praktijkdocent.

3.4 Eindevaluatie praktijkperiode

Aan het einde van het laatste praktijksemester evalueer je aan de hand van de doelen en activiteiten in jouw bijgestelde praktijkperiodewerkplan het verloop van het laatste praktijksemester. Welke doelen heb je bereikt? Hoe hebt je deze bereikt? Wat is je leerwinst van dit leerdoel? **Ben je startbekwaam als vaktherapeut na het afronden van jouw laatste praktijksemester?** Je schrijft een praktijk-eindevaluatieverslag volgens de volgende richtlijnen waarbij je gebruik maakt van de schrijfwijzer. Je voegt de beoordeling en hand-out van methodiekopdracht D6 toe aan het eindevaluatieverslag.

Richtlijnen voor het praktijk-eindevaluatieverslag

De student schrijft een verslag met daarin de volgende punten:

1. Een overzicht, **globaal** verloop en **korte** evaluatie van de therapieën waarin de student zelfstandig, als co-therapeut of met een co-therapeut, vaktherapie praktiseert. Wat heeft de student voornamelijk geleerd van deze therapieën? Maak gebruik van onderstaande tabel:

Cliënt	Sessie aantal	Fase	Verloop	Evaluatie	Leerwinst
Cliënt X (10 jr.)	11	Observatie+ behandeling			

2. Een overzicht van besprekingen en samenwerking waaraan de student deelneemt, tevens de wijze waarop de student functioneert binnen de organisatie (organisatiegebonden beroepstaak).
3. Een overzicht van besprekingen waaraan de student deelneemt, tevens de wijze waarop de student functioneert in deze besprekingen.
Welke leerdoelen, gerelateerd aan het praktijkperiodewerkplan, zijn in het begin van de praktijkperiode geformuleerd? Op welke wijze is de student met zijn leerdoelen en

de kerntaken/competenties LDP bezig geweest? De student evalueert elk leerdoel afzonderlijk en beschrijft zijn leerproces. In het praktijk-evaluatieverslag komt naar voren in welke mate de student de leeruitkomsten beheerst.

4. Welke leerdoelen zijn nog niet of onvoldoende aan de orde geweest?
5. Korte reflectie op de methodiekopdrachten. Deze methodiekopdrachten moeten afgerond zijn ten tijde van het einde van de praktijkperiode.
6. Hoe is gebruik gemaakt van de praktijkbegeleiding?
7. Welke nieuwe/bijgestelde leerdoelen en aandachtspunten kunnen geformuleerd worden? Bij de eindevaluatie worden leerdoelen en aandachtspunten voor de laatste studieperiode concreet ondergebracht bij een van de andere afstudeeronderdelen.
8. Je voegt de beoordeling en hand-out van methodiekopdracht D6 als bijlage toe aan het eindevaluatieverslag.

Het getypte verslag wordt uiterlijk vijf werkdagen voorafgaand aan het gesprek ingeleverd bij de praktijkbegeleider en via BB bij de praktijkdocent t.b.v. praktijk-eindevaluatie. (Max.6 A4)

Na het praktischeindevaluatiegesprek wordt er een kort reflectieverslag van het gesprek geschreven en worden er leerdoelen/aandachtspunten voor de toekomst geformuleerd en opgestuurd naar de praktijkbegeleider en de praktijkdocent.

3.5 Beoordelingsformulier Praktijkperiode

Naam student		
Relatienummer		
Naam praktijkbegeleider		
Naam praktijkdocent		
Ingevuld door	Praktijkbegeleider/ student/ praktijkdocent	
Praktijksemester	1/ 2/ 3	Formatief/ summatief
Methodiekopdrachten	☐ A, ☐ B, ☐ C	☐ D, ☐ E
Datum		
Handtekening		

Beoordeling

Leeruitkomst 1 (x 2)	Punten:
Leeruitkomst 2	Punten:
Leeruitkomst 3	Punten:
Totaal gedeeld door 4 =	Cijfer:

Instructie

De student schrijft op basis van de evaluatie van **het praktijkperiodewerkplan** het praktijkevaluatieverslag. De student evalueert daarin de leerdoelen die hij opgesteld heeft aan de hand van de leeruitkomsten en de bijbehorende competenties uit de beroepstaken van vaktherapie.

De student en de praktijkbegeleider vullen ieder afzonderlijk het beoordelingsformulier in en bespreken dit tijdens praktijkbegeleiding. Het beoordelingsformulier wordt tijdens gehele de praktijkperiode **minimaal twee keer**, en indien nodig drie keer, ingevuld.

NB; ten tijde van de eindevaluatie van de praktijkperiode dienen de methodiekopdrachten A t/m E te zijn afgerond en met een voldoende te zijn beoordeeld.

De eerste keer is ten tijde van de tussenevaluatie. Deze beoordeling is **formatief**. En kan gezien worden gezien als tussenmeting. Er wordt nog niet verwacht dat de student functioneert op eindniveau en wordt daarom **beoordeeld op zijn ontwikkeling** van de leeruitkomsten tot dat moment. Enkele onderdelen kunnen nog niet aan de orde zijn geweest of behoeven nog ontwikkeling en zijn daarmee leerpunt voor de volgende periode.

De laatste keer is ten tijde van de eindevaluatie. Deze beoordeling is **summatief**. Het cijfer geldt als eindcijfer van de praktijkperiode en wordt als zodanig ingevoerd in ProGRESS. De student wordt beoordeeld op het eindniveau van de leeruitkomsten en bijbehorende competenties/beroepstaken.

In het geval dat studenten drie semesters praktijk lopen, vindt tussen de eerste en laatste beoordeling nog een formatieve beoordeling plaats; ook deze geldt als tussenmeting.

Geef aan in welke mate (1-10) de student onderstaande leeruitkomsten en bijbehorende competenties/beroepstaken zelfstandig kan uitvoeren en licht dit toe.

Leeruitkomst 1

De individuele student kan zelfstandig het klinisch redeneerproces volledig en adequaat in praktijk brengen en evalueren.

- De student verzorgt de aanmelding voor de behandeling, de intake en voert vaktherapeutisch onderzoek uit (reden van aanmelding, voorlichting behandelmogelijkheden, onderzoeken behandelgeschiedenis, anamnese afnemen, behandelverwachtingen cliënt bespreken, observatieprogramma).
- De student formuleert een vaktherapeutische diagnose, stelt de indicatie voor vaktherapie en communiceert met de cliënt/leerling, verwijzer en (eventueel) behandelteam.
- De student stelt het behandel/coachingsplan op en bespreekt dit met de cliënt/leerling, verwijzer en (eventueel) het behandelteam (behandelplan met daarin overwogen mogelijke doelstellingen, methoden en de haalbaarheid, (contractuele) werkafspraken).
- De student voert het behandel/coachingsplan uit en stelt dit bij (interventies (gefaiseerd) toepassen, transfer bevorderen, dossiervorming, communiceren over en met).
- De student heeft tijdens de vaktherapie voortdurend aandacht voor draagkracht /draaglast en veiligheid van de cliënt/leerling, de relatie van het behandelproces met de behandelafspraken en de relatie tussen duur en vorderingen in het behandelproces.
- De student sluit de behandeling af en evalueert met de cliënt/leerling het verloop van de behandeling (afrondingsfase ondersteunen, toekomstmogelijkheden bespreken, vervolg/verwijzing, eindrapportage verzorgen).
- De student biedt begeleiding, voorlichting, training, advies en preventie en past daarbij vaktherapeutische methoden en technieken toe.
- Een beginnend vaktherapeut reflecteert op het eigen handelen tijdens het behandelproces, bespreekt dit zo nodig met collega's, vraagt advies en ondersteuning om evenwicht te bewaren tussen betrokkenheid en professionele distantie.

Leeruitkomst 1	Punten: (1-10)
Toelichting op het cijfer:	

Leeruitkomst 2

De individuele student kan zelfstandig functioneren binnen de context van de praktijkplekorganisatie (visie, doelstellingen en ontwikkelingen in de eigen organisatie en het werkveld).

- De student werkt samen met andere disciplines in een behandelteam, afdeling, dienst of praktijk in het kader van een zorg/ behandel/ coachingsplan (informatie verzorgen omtrent vaktherapeutisch behandelaanbod, deelnemen aan inter-/multidisciplinaire

overlegvormen, behandeling afstemmen met andere disciplines en met collega vaktherapeuten).

- De student werkt samen met collega vaktherapeuten in een behandelteam, afdeling, dienst of praktijk (samenwerking, intervisie, onderlinge consultatie).
- De student beheert vaktherapeutische randvoorwaarden (therapieaccommodatie, materialen en administratie).

Leeruitkomst 2	Punten: (1-10)
Toelichting op het cijfer:	

Leeruitkomst 3

De individuele student brengt kennis en ervaring over aan anderen.

- De student geeft lezingen, presentaties of workshops over het eigen vakgebied binnen de eigen praktijkplek en aan studenten van de opleiding vaktherapie.
- De student draagt bij aan onderzoek en ontwerpen van behandelingen (systematiseert gegevens ten behoeve van het verbeteren en ontwikkelen van behandelmethoden en behandeltheorieën die hij zelf toepast).
- De student heeft kennis en inzicht in de profilering van de vaktherapeutische beroepen. (FVB, trends en ontwikkelingen, publicaties, vakbladen, symposia, congressen, producten/modules).

Leeruitkomst 3	Punten: (1-10)
Toelichting op het cijfer:	

3.6 Begeleiding tijdens de praktijkperiode van de praktijk- en afstudeerfase.

Tijdens de praktijk- en afstudeerfase krijg je te maken met één begeleider die jou gedurende twee jaren begeleidt de praktijkdocent. Deze praktijkdocent vervult de rol van studieloopbaanbegeleider en begeleidt jou tijdens de minoren, de praktijkperiode en het afstuderen. Hij is daarmee jouw eerste aanspreekpunt en je houdt hem op de hoogte over jouw studievoortgang.

Begeleiding door de praktijkdocent tijdens de praktijkperiode

De praktijkbegeleiding vindt in twee vormen plaats. Begeleiding via praktijkbezoeken en begeleiding per e-mail. De praktijkdocent brengt drie praktijkbezoeken per jaar (kennismaking/kick-off, tussenevaluatie, eindevaluatie). In de eerste praktijkperiode, bij voorkeur binnen vier à vijf weken nadat de student gestart is, vindt er een startgesprek plaats tussen de praktijkbegeleider, de student en de praktijkdocent. Dit eerste gesprek heeft het karakter van kennismaking en verkenning van de leermogelijkheden voor de student. In deze bijeenkomst worden afspraken voor het verdere verloop van de praktijkperiode gemaakt, daarnaast biedt deze bijeenkomst ruimte voor het uitspreken van de verwachtingen van alle betrokkenen. De student spreekt daarnaast in overleg met de praktijkdocent vaste gesprekken af (per e-mail, per Skype, telefonisch et cetera), deze momenten kunnen gebruikt worden als er vragen zijn over: werkplan, praktijk-evaluatieverslagen, et cetera. Er is geen ingeroosterde contacttijd tijdens de terugkomdag tussen praktijkdocent en student. De student levert de praktijk-evaluatieverslagen in bij de praktijkdocent (volgens de planning van het werkplan). De praktijkdocent beoordeelt de praktijkperiodeverslagen van de student. De praktijkdocent is ook studieloopbaanbegeleider en daarmee eerste contactpersoon voor de student.

Begeleiding door de praktijkbegeleider

De praktijkbegeleiding vindt eenmaal per week plaats. De student stelt een agenda op voor elke bijeenkomst en gebruikt hiervoor onder andere de elementen uit het praktijkperiodewerkplan. De student is verantwoordelijk voor het inplannen en aanleveren van de te bespreken verslagen en beoordelingsformulieren bij de praktijkbegeleider. De taken van de praktijkbegeleider zijn onder andere het informeren van de student over en inzicht geven in allerlei aspecten over de praktijkplek. Hij adviseert en begeleidt je bij het opstellen en uitvoeren van jouw praktijkperiodewerkplan en introduceert je in de praktijkplek. De praktijkbegeleider biedt een plaats waar je terecht kan met directe vragen over de beroepspraktijk. Daarnaast geeft de praktijkbegeleider gerichte feedback op de opdrachten en het gehele praktijkleerproces aan jou en jouw praktijkdocent. Zie voor een uitgebreide taakomschrijving de praktijk-informatiegids op BB.

Begeleiding door de supervisor

De supervisor begeleidt en beoordeelt het supervisieproces tijdens jouw praktijkperiode (op basis van de gestelde criteria). De reflectieverslagen supervisie en de evaluatieverslagen supervisie van studenten maken daar onderdeel van uit. De supervisor heeft geen contact met praktijkplek. Voor meer informatie over supervisie zie hfdst. 4.

3.7 Procedures

Voor informatie over de verschillende procedures die ten tijde van de praktijk- en afstudeerfase aan de orde kunnen komen, wordt verwezen naar **de praktijk-informatiegids** op BB. Hier vind je informatie over o.a. de beoordeling van de praktijkperiode, procedure rond eindbeoordeling, bezwaar en beroepsprocedure, regeling bij praktijkverlenging of tussentijdse beëindiging, regeling bij studeren met een handicap en decanaat.

4 Praktijkperiode – Supervisie en Intervisie

Leerjaar:	Praktijk- en Afstudeerfase Vaktherapie
Periode:	September 2019- Juni 2021
Docent:	Supervisor
Contacttijd:	15 bijeenkomsten per student tijdens P&A-fase
Zelfstudietijd:	3 lesuren per week
Literatuur:	- Regouin, W. (2015). <i>Supervisie. Gids voor supervisanten</i>. Assen: Van Gorcum & Comp. B.V. - Meer de, W, Rombout. T. (2005). <i>Intervisie. Een wegwijzer</i>. Bohn Stafleu Van Loghum, Houten.

Tijdens de praktijkperiode van de praktijk- en afstudeerfase zal je ook begeleiding krijgen in de vorm van supervisie, die wordt afgewisseld met onbegeleide intervisie. Dit hoofdstuk beschrijft de inhoud en werkwijze van supervisie en intervisie tijdens de praktijkperiode.

Leeruitkomsten Praktijkperiode - Supervisie

- De individuele student reflecteert op zijn eigen handelen op de verschillende vlakken binnen de therapeutische driehoek om zichzelf lerend te houden. (Professiegebonden beroepstaak)
- Tijdens de tussentijdse intervisies nodigen de deelnemers (van de supervisiegroep) elkaar uit tot zelfreflectie en doorgaand leren van elkaars praktijkervaringen.

Sub-leeruitkomsten

De student verkrijgt inzicht in:

- De invloed van eigen waarden en normen op het beroepsmatig handelen
- De eigen wijze van omgaan met ervaringen.
- De effecten en consequenties van het eigen handelen.
- De eigen sterke en zwakke kanten in relatie tot het werk en het hanteren daarvan.
- De eigen gevoelens en behoeften in relatie tot het werk. Het herkennen van overdracht- en tegenoverdrachtgevoelens.
- Hoe hij optimaal leert en zichzelf lerend houdt als vaktherapeut/coach. Het zelfstandig gaan toepassen van de supervisorische vaardigheden is uitgangspunt.
- Hoe hij verantwoording neemt voor het functioneren en zelfsturend leren van de intervisiegroep.

De student:

- Wordt zich bewust van de invloed van structuren (context in en buiten de praktijkplek) en het eigen functioneren daarin.
- Herkent en begrijpt de motieven die ten grondslag liggen aan de gedragingen van in de supervisie ingebrachte cliënten/leerlingen en vindt antwoorden op dit gedrag vanuit de positie van vaktherapeut/coach beeldend, muziek of drama.
- Handelt methodisch doelgericht op de hulpvraag van de cliënt/leerling en vanuit de visie van de praktijkplek.
- Hanteert het medium beeldend vormen, muziek of drama binnen de therapeutische/coaching-relatie met cliënten/leerlingen bij het werken aan behandeldoelen.

4.1 Wat is supervisie en wat is intervisie?

Supervisie is een leermethode voor beginnende en gevorderde beoefenaars van beroepen, waarin communicatie tussen de werker en anderen een belangrijke rol spelen. De supervisie-eelvorm houdt nadrukkelijk rekening met - en gaat uit van persoonlijke leervragen en ervaringen en de persoonlijke manier van leren, maar blijft voortdurend gericht op de praktijk van het werken en de daarvoor benodigde competenties. In de supervisiegesprekken komt niet alleen naar voren wat de student doet, maar vooral wat zijn overwegingen zijn dit te doen en andere dingen na te laten en hoe hij zelf als deelnemer in de situatie aanwezig was. De supervisie zelf is een relationeel proces tussen supervisanten onderling en tussen supervisanten en supervisor. Daarbij kunnen mechanismen spelen die ook in de praktijk van de student een rol spelen. Deze parallelle processen zullen ook in de supervisie gebruikt worden.

Intervisie is een regelmatig gestructureerd overleg van een kleine groep hiërarchisch gelijkwaardige professionals of stagiaires waarin vragen over het eigen functioneren centraal staan. Voor het vinden van een antwoord op vragen en het bewust worden van vanzelfsprekendheden, kunnen de deelnemers elkaar bevragen, confronteren, aanvullen, adviseren en ondersteunen. Zij maken gebruik van elkaars kwaliteiten, gaan gelijkwaardig en respectvol met elkaar om en nemen verantwoording voor het functioneren van de intervisiegroep.

4.2 Organisatie van supervisie

De begeleiding van de student vanuit de opleiding vindt plaats in de vorm van groepssupervisie. Binnen een semester staan 8 supervisiebijeenkomsten ingeroosterd. De supervisie-groepen spreken in overleg met hun supervisor af op welke geroosterde momenten zij bijeenkomen. Elke student heeft binnen zijn praktijk- en afstudeerfase 15 keer supervisie. Het vraagt dus een goede planning en overleg met elkaar om de supervisiebijeenkomsten vorm te geven gedurende de praktijk- en afstudeerfase. De onbegeleide intervisiemomenten worden ook ingepland in overleg met de groep en de supervisor.

De supervisie vormt de basis voor de persoonsgerichte begeleiding vanuit de opleiding. Door werkervaringen in te brengen en onderling feedback te geven in een kleine, veilige groep wordt het voor de betrokkenen mogelijk meer inzicht te krijgen in de eigen persoonlijkheid in relatie tot de beroepsuitoefening en van en met elkaar te leren.

4.3 Supervisie als werkvorm

Vanuit bovenstaande doelstellingen voor supervisie kan de inhoud afgeleid worden. In supervisie kan alles aan de orde komen wat van belang is voor de directe en indirecte werkzaamheden tijdens de praktijkperiode. De nadruk ligt op de persoon, omdat dit immers het instrument is voor het functioneren als vaktherapeut beeldend/muziek/drama. Aan de orde kunnen komen:

- De persoon van de supervisant (zijn waarden, normen, opvattingen, socialisatie)
- De supervisant als beroepspersoon met zijn beroepshouding
- De samenwerking met collega's en leidinggevend
- Het werken met cliënten/leerlingen
- Het werken in het kader van beleid en organisatie
- Het werken in de context van maatschappelijke factoren en daarbij heersende opvattingen.

De feitelijke inhoud van supervisie bepaalt de supervisant zelf. Op basis van zijn werkplan en de daarin opgenomen individuele leerdoelen, formuleert de supervisant enkele leerdoelen, die richting geven aan de supervisie. Supervisieleerdoelen ontstaan vanuit de behoefte om bepaald werkgedrag, bepaalde vaardigheden, een bepaalde houding te leren, beter te leren

of om alternatief gedrag te ontwikkelen. Het supervisieproces is gebaseerd op zelfsturing en het tegelijk aanleren hiervan. De supervisor wordt als het ware 'zijn eigen supervisor'.

4.4 Groepssupervisie

De begeleiding vanuit de opleiding vindt plaats in de vorm van groepssupervisies van vier studenten en een supervisor. Deze supervisie vormt de basis voor de persoonsgerichte begeleiding vanuit de opleiding. Door ervaringen in te brengen en met elkaar te delen in een kleine, veilige groep wordt het voor de betrokkenen mogelijk meer inzicht te krijgen in de persoonlijkheid in relatie tot de beroepsuitoefening. Per semester bestaat er de mogelijkheid dat er nieuwe supervisanten in- of uitstappen afhankelijk van ieders individuele stagetraject en de samenstelling van de groep.

Om verschillende redenen geeft de opleiding de voorkeur aan groepssupervisie:

- Vooral in het begin is de herkenning van ervaringen bij andere studenten belangrijk.
- De deelnemers leren naar elkaar luisteren, eigen standpunten te relativeren, nuanceren, consolideren etc.
- De studenten kunnen veel van elkaar leren, krijgen op hun eigen inbreng meerdere reacties terug; leren feedback te geven en ontvangen.
- Door de verschillende ervaringen die ingebracht worden, wordt de informatie over het werkveld, het beleid van de praktijkplek, en het functioneren van cliënten/leerling-systemen verruimd.
- De supervisanten stellen eigen handelen niet alleen tegenover een deskundige maar ook tegenover "lotgenoten /collega's" ter discussie. Ze stellen zich kwetsbaar op en allerlei emoties, waaronder rivaliteitgevoelens en respect voor eigen of andermans prestaties, kunnen daarbij naar voren komen.
- Supervisanten leren, dat een en dezelfde situatie door verschillende mensen op zeer uiteenlopende wijze kan worden waargenomen en beleefd, de reflectieverslagen van één supervisiezinging zullen zeer verschillend zijn.

Skype-supervisie

Supervisie op afstand

Wanneer studenten hun praktijkperiode in het buitenland lopen wordt er supervisie gegeven via 'skype'. Skype is een videoprogramma waarbij er met een groep 'vergaderd' kan worden en is de afgelopen jaren al gebruikt binnen de opleidingen. Op deze manier kunnen afstanden gemakkelijk overbrugd worden en is er sprake van zorgvuldige en professionele begeleiding van het leerproces.

Voorwaarden en verantwoordelijkheid:

- De opleiding (supervisor) zorgt voor de mogelijkheid tot 'groepsskype'. Dit maakt het mogelijk dat er met meerdere personen tegelijk een video- en gespreksmogelijkheid is.
- De student draagt verantwoordelijkheid voor een gedegen internetverbinding. Wanneer dit niet gegarandeerd kan worden krijgt de student supervisie op de opleiding (en zal daarvoor veel moeten reizen).

Een zorgvuldige kennismaking met de leden van de Skypegroep en de supervisor op de opleiding voorafgaande aan het Skype-supervisietraject is verplicht. www.skype.nl).

4.5 De fasering van het supervisieproces

In het algemeen kunnen drie fasen onderscheiden worden in het supervisieproces:

De kennismakingsfase

De kennismaking met elkaar en met supervisie staat centraal. Er worden werkafspraken gemaakt en leerdoelen besproken. Meestal heeft de supervisiebijeenkomst de volgende structuur: een beginronde hoe ieder erbij zit, het bespreken van de reflectieverslagen en het bespreken van de werkinbreng. Een korte evaluatie tot slot. De supervisor formuleert leervragen/doelen specifiek voor supervisie. De supervisor kan bij zijn werkwijze gebruik maken van specifieke middelen als rollenspel, beeldend materiaal of andere non-verbale werkvormen. Na twee of drie supervisies vindt een zogenaamde **klikevaluatie** plaats, waarin kort besproken wordt of er voldoende vertrouwen in de supervisiegroep aanwezig is. Als problemen geïdentificeerd worden zal actief naar oplossingen gezocht moeten worden door betrokkenen. Als geen gewenste samenwerkings- of leersituatie tot stand komt, zal in overleg met de praktijkcoördinator een oplossing gevonden moeten worden.

De werkfase

De supervisor werkt aan zijn leerdoelen. Deze fase omvat het grootste aantal van de supervisiebijeenkomsten. Halverwege het supervisietraject vindt de tussenevaluatie en beoordeling 1^e fase plaats.

De afsluitingsfase

Het afronden van de supervisie relatie staat centraal. De eindevaluatie en beoordeling vinden plaats. Terugzien en vooruitzien op het leerproces komen hier aan de orde: wat heeft de supervisie de student opgeleverd en hoe gaat de student verder met leren?

4.6 Reflectieverslagen en schriftelijke inbreng

Van **elke** supervisie- en intervisiebijeenkomst schrijft de supervisor een reflectieverslag. In dit verslag vindt reflectie plaats, d.w.z. de student geeft blijk van wat hij opgestoken heeft, ~~terwijl~~ waarbij de reflectie nodig is om het leren te bekrachtigen.

Het gaat hierbij niet om notulen van wat er in de zitting is besproken maar om een weergave waarin de volgende elementen verwerkt zijn:

- Een korte terugblik op de gang van zaken tijdens de supervisie. Hoe werd er met elkaar omgegaan, de manier waarop je geleerd hebt, hoe je het gewaardeerd hebt.
- Een verslag van de leermomenten tijdens de supervisie. Wat heeft het gesprek je opgeleverd, wat heeft je aan het denken gezet, waar wil je meer op gaan letten, wat moet er verbeterd worden, wat was een ontdekking etc.
- Punten aangeven hoe je verder wilt gaan in de volgende supervisie op basis van wat er in de afgelopen supervisie en de tussenliggende periode is gebeurd.

Naast het reflectieverslag bereidt de student voorafgaande aan iedere supervisie- en intervisiebijeenkomst een schriftelijke inbreng voor gericht op een leervraag met betrekking tot zijn therapiepraktijk. Dit kan zowel het contact met cliënten binnen/buiten therapie, collega's, team, praktijkbegeleider etc. betreffen. De student beschrijft daarbij zo concreet mogelijk de situatie, zijn handelen/overwegingen/eventueel dilemma en zijn vraagstelling. Naast lastige situaties kunnen ook succeservaringen ingebracht worden en onderwerp van gesprek zijn om naar het leerproces van de student te kijken. Naast therapie-situaties kunnen in de supervisie ook andere situaties ingebracht worden waarmee de student tijdens het werken in de praktijkplek wordt geconfronteerd.

NB. Studenten, die geen vaktherapeut als praktijkbegeleider hebben, leveren elke supervisie een therapieverslag in. De supervisor kan aanleiding zien dit verslag te bespreken. De student kan besluiten het verslag als inbreng te gebruiken.

Deze reflectie- en inbrengverslagen worden **tijdig** (minstens twee werkdagen voor de volgende bijeenkomst) naar de supervisor en de medesupervisanten gestuurd, opdat elke nieuwe zitting kan starten met het bespreken van de verslagen. Op deze wijze vormen de verslagen een rode draad in het supervisieproces. Duidelijk zal zijn dat wat er in de supervisie besproken wordt zeer persoonlijk is. **Geheimhouding** is dan ook een vereiste, ook ten aanzien van de supervisieverslagen.

4.7 Evaluatie en beoordeling van supervisie

Supervisie kent drie evaluatiemomenten:

- De klikevaluatie na twee of drie keer supervisie (een korte mondelinge evaluatie)
- De tussenevaluatie en beoordeling halverwege het supervisiejaar (voorwaardelijk)
- De eindevaluatie en beoordeling van supervisie

De supervisant schrijft voor de tussen- en eindevaluatie een supervisie- evaluatieverslag, aan de hand van de beoordelingscriteria supervisie.

Bij de beoordeling van de supervisie worden kwantitatieve en kwalitatieve criteria gehanteerd:

Kwantitatieve eisen

Deze liggen in de voorwaardelijke sfeer en betreffen het aantal supervisiebijeenkomsten, het omgaan met afspraken en het maken van supervisieevaluatieverslagen. Aan deze eisen moet worden voldaan, alvorens tot de kwalitatieve beoordeling overgegaan kan worden.

N.B. Supervisie, intervisie en de praktijkperiode gaan hand in hand. Als een student om wat voor reden geen praktijkplek heeft, betekent het dat de supervisie niet kan starten of zal stoppen, tenzij binnen een redelijke termijn (max. 3 supervisiebijeenkomsten) de praktijkperiode elders wordt hervat. Dan kan de supervisie immers bijdragen aan het leerproces m.b.t. de wisseling van praktijkplek.

Aanwezigheid en actieve participatie bij supervisie zijn voorwaardelijk voor dit leerproces dat sterk wordt bepaald door intrinsieke motivatie en de onderlinge relaties. Aanwezigheid bij supervisie is vanzelfsprekend; een cliënt is immers ook aanwezig bij de therapie. Bij bijzondere omstandigheden wordt absentie gemeld en zoekt de supervisant zelf naar mogelijkheden om de continuïteit en kwaliteit van zijn eigen leerproces te bevorderen en te borgen en de leerprocessen van de andere supervisiegroepsleden niet te belemmeren.

Kwalitatieve eisen

Deze betreffen de eigenlijke doelen voor supervisie en hebben betrekking op de ontwikkeling in houding en gedrag in supervisie en de werksituatie. Het gaat hier vooral om kerncompetentie 9 zelfhantering en het reflecteren op zelfhantering en de beroepskwalificaties in de professiegebonden beroepstaak het ontwikkelen van professionaliteit. De supervisor vult hiertoe het supervisie beoordelingsformulier in (zie volgende pagina). De zelfbeoordeling van de supervisant is een belangrijk onderdeel, de supervisant vult eveneens het beoordelingsformulier in. Voor een voldoende beoordeling dienen alle onderdelen (A, B en C) voldoende zijn. De eindbeslissing over de beoordeling van supervisie ligt bij de supervisor.

4.7.1 Richtlijnen voor het socialisatieverslag

De student plant met de supervisiegroep buiten de reguliere supervisiebijeenkomsten een afspraak en maakt als groep een keuze voor een socialisatie opdracht. Welke omstandigheden en belangrijke gebeurtenissen in je leven bepaalden jouw karakter en talenten en hebben je gevormd tot beroepsbeoefenaar. Welke normen en waarden heb je meegekregen en hoe vormen zij een belangrijke drijfveer misschien juist een belemmering voor werk als therapeut? Hoe beïnvloedt je socialisatie je nu in relatie tot de cliënt, werksituatie, praktijkbegeleider, leerproces en collega's?

De student schrijft een **socialisatieverslag**, waarin een link gelegd wordt tussen zijn socialisatie en zijn leerproces en functioneren als therapeut in relatie tot cliënt/leerling en collega's. Eveneens omschrijft de student zijn motivatie en inspiratie voor het beroep (of geeft dit beeldend weer) en zijn visie en manier om energie te verkrijgen en behouden (burn-out preventie). Het doel van dit verslag is om het inzicht te vergroten in de keuzes en invloeden die je als vaktherapeut in relaties (in de therapeutische driehoek) tegenkomt. Het is een middel waardoor je meer grip krijgt op de begrippen overdracht en tegenoverdracht.

Als supervisiegroep bepaal je **hoe** je met het onderwerp socialisatie aan de gang gaat en plan je buiten de supervisie om afspraken.

Enkele mogelijkheden:

- Elkaar interviewen en hier een verslag van maken
- Een familieportret maken/in scène zetten en bespreken
- Een levenslijn schilderen en deze bespreken (uit Interactief van F. Beelen, 2000.)
- Een familiewapen maken en deze bespreken (uit Interactief van F. Beelen, 2000.)

Samenvatting op max.3 A4 wordt bij de supervisor ingeleverd (ter beoordeling) en kort besproken.

Familiewapen

Beschrijving: De therapeut begint met een uitleg over het begrip 'wapen': Steden zijn van vroeger uit herkenbaar aan hun wapen. In dat wapen staat symbolisch afgebeeld wat belangrijk is voor die stad. Vaak zijn deze wapens voorzien van een 'wapenspreuk'. Een wapen zegt dus iets over de heersende waarden en normen. Ontwerp een dergelijk wapen voor jouw gezin van herkomst. Welke beelden en spreuken zijn daarin van toepassing?

Evaluatievragen: Heb je veel of weinig waarden en normen meegekregen? Welke vind je positief en welke negatief? Van welke waarden en normen heb je nu nog last/profijs? Welke waarden en normen heb je je eigen gemaakt?

De levenslijn

Beschrijving: Ieder tekent de eigen levenslijn op een vel papier. De bedoeling van deze levenslijn is het weergegeven van positieve en negatieve invloeden op je leven: opvoeding, vrienden, werk e.d. Ieder is vrij in de manier waarop deze levenslijn weergegeven wordt.

Evaluatievragen: Merkte je bij jezelf veel verschil tussen het weergeven van de positieve invloeden en de negatieve invloeden? Zijn er positieve of negatieve invloeden geweest die zich hebben herhaald? Zo ja, welke zijn dat en wat vind je daarvan? Zijn er momenten/situaties in je privé-/werksituatie waarin die positieve en/of negatieve invloed te herkennen is? Hoe oefen je zelf invloed uit op je levenslijn? Ben je daar tevreden over?

4.7.2 Richtlijnen voor het supervisie(tussen)evaluatieverslag

De student schrijft een verslag met daarin de volgende punten:

1. Kort overzicht: welke onderwerpen zijn aan bod geweest.
2. Wat zijn belangrijke leermomenten voor jou geweest in de supervisie.
3. Wat voor leerdoelen heb je in het begin van de supervisie geformuleerd.
4. Hoe ben je met deze leerdoelen bezig geweest (per leerdoel evalueren) en wat voor leerproces heb je doorgemaakt; waaruit blijkt dit. De student gebruikt hierbij ook de door hem per periode ingevulde beoordelingsformulieren.
5. Wat zijn leeruitkomsten van de praktijkopdrachten?
6. Wat zijn leerbelemmerende en/of leerstimulerende factoren geweest in de supervisie.
7. Welke conclusies kun je hieraan verbinden?
8. Wat vind je van het functioneren van de supervisiegroep, wat voor functie hebben de medesupervisanten en supervisor voor jou. Wat voor functie heb jij naar hen toe.
9. Wat voor conclusies kun je trekken t.a.v. je sterke en zwakke kanten, leerdoelen/aandachtspunten voor de komende periode (in geval van eindevaluatie: voor de laatste studieperiode). Wat zijn de consequenties voor je werkplan.
10. Je schrijft aan het eind van jouw evaluatieverslag een conclusie. De tekst in deze conclusie heeft een **openbaar karakter**, d.w.z. dat de conclusie opgenomen zal worden in het eindverslag/ de einddocumenten van de student. Je maakt met de deze conclusie kenbaar aan praktijkplek en opleiding hoe supervisie heeft bijgedragen aan de beroepsontwikkeling van jou als professional in opleiding. Dus: welke waarde heeft supervisie gehad in het bijdragen aan jouw professionele ontwikkeling, zonder daarmee de eigen privacy of die van anderen te schaden.

Het getypte verslag (max. 6 A4) inleveren bij de medesupervisanten en supervisor t.b.v. supervisie(tussen)evaluatie.

4.8 Beoordelingsformulier Supervisie

Naam student	
Relatienummer	
Naam supervisor	
Naam praktijkdocent	
Praktijksemester	1/ 2 / 3
Datum	
Handtekening	

A Voorwaardelijke eisen	VOLDAAN
De supervisant:	
1) Houdt zich aan de gemaakte afspraken.	
2) Participeert actief in de supervisiebijeenkomsten.	
3) Stelt leerdoelen op voor supervisie.	
4) Heeft steeds (schriftelijke) werkinbreng.	
5) Schrijft een reflectieverslag na elke supervisie.	
6) Schrijft een socialisatieverslag.	
7) Schrijft een supervisie-tussenevaluatie.	
8) Schrijft een supervisie-eindevaluatie.	
B Kwalitatieve eisen	0-10
De supervisant en zijn supervisiegroep. De supervisant:	
1) Leert actief van en aan de supervisiegroep.	
2) Kan feedback geven en ontvangen.	
De supervisant en zijn professionele ontwikkeling. De supervisant gebruikt supervisie voor:	
3) Het op integratieve wijze leren werken met de cliënt(en) en leren hanteren van het medium werken voor cliënt(en).	
4) Het leren integratief te functioneren in relatie met collega's, praktijkbegeleider, organisatie en zijn visie te vormen op werksituatie en beroep.	
Supervisorische basisvaardigheden. De supervisant:	
5) Expliciteert en concretiseert werkervaringen en reflecteert in samenhang hiermee op zijn eigen denken, voelen, willen en handelen.	
6) Problematischeert, maakt van werkmateriaal leermateriaal en generaliseert, verbindt zijn inzichten met andere (werk)situaties.	
7) Denkt na over wat wenselijk en mogelijk is en maakt aan de hand daarvan gericht keuzes.	
8) Maakt actieplannen en leert door deze doelgericht uit te proberen.	
Zelfsturend leren, leren leren. De supervisant:	
9) Benoemt leerbelemmerende en leerbevorderende factoren en onderzoekt daarin de rol van de eigen persoon, socialisatie en beroep.	
10) Neemt zelf de verantwoording voor zijn eigen leerproces.	
TOTAALSCORE (Alle punten van B opgeteld, 1 t/m 10)	

De eindbeoordeling is het gemiddelde van B, wanneer aan elk onderdeel onder A voldaan is. Voor een voldoende beoordeling moet minimaal een 5.5 worden gehaald.	
CIJFER (Totaalscore/ 10)	

1 = zeer slecht/niet aanwezig

2 = slecht

3 = zeer onvoldoende

4 = onvoldoende

5 = bijna voldoende

6 = voldoende

7 = ruim voldoende

8 = goed

9 = zeer goed

10 = uitmuntend

Schriftelijke toelichting op het cijfer door supervisor (verplicht)

De supervisor onderbouwd de cijfermatige beoordeling en is daarbij alert op de privacy van de betrokkenen.

5 Onderzoek

Leerjaar:	Praktijk- en Afstudeerfase Vaktherapie
Periode:	September 2019-2021
Docent:	Hoor/werkcolleges: Liesbeth Bosgraaf (VT), Sonja Aalbers (VR), Martine Bootsma (VR). Begeleiders: Celine Schweizer, Hilda Elzinga, Esther Bouma, Ton Turkenburg, Marius den Otter, Liesbeth Bosgraaf, Martine Bootsma, Sonja Aalbers.
Contacttijd:	Per moduul 3 bijeenkomst van 2 lesuren + vanaf het tweede moduul individuele begeleiding van onderzoeksbegeleider
Zelfstudietijd:	5 uur per week
Verplichte literatuur:	Verhoeven, N. (2014). <i>Wat is onderzoek? Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs</i> (5e druk). Amsterdam: Boom Lemma.
Aanbevolen literatuur:	- Baarda, D.B. (2009). <i>Dit is onderzoek. Handleiding voor kwantitatief en kwalitatief onderzoek</i> . Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers. - Berding, J. & Witte, T. (2013). <i>Praktijkonderzoek op niveau. Inspelen op onderzoeksdilemma's bij sociale studies</i> . Bussum: Coutinho. - Fraenkel, J. R. & Wallen, N. E. (2010). <i>How to Design and Evaluate Research in Education</i> (7e druk). New York: McGraw-Hill. - www.scribbr.nl

Leerresultaten Onderzoek

- De individuele student kan een aan de eigen praktijk gerelateerd onderzoek uitvoeren. (Professiegebonden beroepstaken uit LDP)

Sub- leerresultaten

De student leert:

- Kritisch te kijken naar en te kunnen reflecteren op het handelen in de praktijk;
- Zich op de hoogte te stellen en rekenschap te geven van kennis en ontwikkelingen in verwante organisaties of werkvelden;
- Het vergelijken van bestudeerde theorieën en het vormen en onderbouwen van een eigen opinie daarover en ook het ontwikkelen van een eigen visie op het onderwerp van het onderzoek;
- Het kunnen toepassen van de systemische N=1 methode; de student moet gemaakte keuzes verantwoorden en zich rekenschap geven van validiteit en betrouwbaarheid;
- Systematisch en methodisch werken door middel van een zelfontworpen plan van aanpak;
- Het ontwerpen, uitvoeren en rapporteren van een systemisch N=1 onderzoek; de uitkomsten en aanbevelingen worden verwoord in een goed gestructureerd en leesbaar rapport, dat voldoet aan de algemeen geldende regels van taalbeheersing en vormgeving;
- Het combineren van uiteenlopende kennis en inzichten (literatuur-en veldonderzoek) en het formuleren van aanbevelingen op grond daarvan; met het onderzoek levert de student een bruikbaar systemisch N=1 rapport aan de instelling. De onderzoeksuitkomsten en aanbevelingen bieden ook aanknopingspunten voor toepassing op vergelijkbare problemen in vergelijkbare situaties;
- Het profileren van zichzelf als professional door de aanbevelingen te presenteren, te onderbouwen en te verdedigen;

- Kritische reflectie op het uitgevoerde onderzoek o.a. op basis van de bestudeerde theorieën;
- Het samenwerken en adequaat communiceren met alle betrokken partijen en personen.

5.1 Inleiding

De beroepsopleiding vaktherapie (VTh) wordt afgerond met een praktijkgericht onderzoek. Het belang van praktijkgericht onderzoek in en voor de werkvelden waar de opleiding VT zich op richt wordt steeds groter; te denken valt aan de roep om evidence- en practice based methoden van hulpverlening, het monitoren van hulpverlening, marktgericht werken en vraagstukken mede gericht op internationalisering. Ook is een onderzoekende houding bij professionals van belang om concrete problemen te kunnen oplossen en om adequaat te kunnen anticiperen op veranderingen. Een belangrijk kenmerk van praktijkgericht onderzoek is dat de onderzoeksvragen uit de beroepspraktijk komen en dat antwoorden op die vragen min of meer ten goede komen aan die praktijk. Het gaat vooral om onderzoek dat (nieuwe) informatie oplevert voor de beroepsgroep vak therapeuten.

Binnen de opleiding vaktherapie van NHL Stenden hogeschool is betreffende het afstudeeronderzoek specifiek gekozen voor evaluatief N=1 onderzoek. De opleiding vaktherapie heeft zich de afgelopen jaren geprofileerd met de systemische N=1 (Spreen, 2009). Deze systemische N=1 benadering is een patiëntgerichte benadering waarin het leidende principe is, dat gedragsverandering van een patiënt vergeleken en formeel getoetst wordt met eerder gedrag van dezelfde patiënt en minder ten opzichte van normgroepen. Eerder gedrag van de patiënt is zijn eigen norm(groep) (Spreen en Bogaerts, 2012).

Binnen deze systemische N=1 methode worden zowel bij de cliënt, de betrokken behandelaars als ook bij het informele netwerk van de cliënt (familie, burens, vrienden) de effecten geëvalueerd met behulp van vragenlijsten. In de dagelijkse praktijk kan een behandelaar via deze methode een inschatting maken van de mate van verandering van een cliënt waarbij de cliënt zijn eigen norm is. Naast het feit dat de systemische N=1 een systeemgerichte benadering is, kan er ook 'gestapeld' worden. Met stapelen wordt bedoeld dat er meerdere cliënten naast elkaar geëvalueerd kunnen worden, waarbij de individuele uitkomsten gestapeld kunnen worden, waardoor er een groepsevaluatie ontstaat. Dit versterkt de bewijskracht. Dit evaluatiesysteem waarbij de cliënt zijn eigen norm is heeft naast standaardmethoden, specifieke statistische methoden nodig. De ontwikkeling van formele statistische methoden voor N=1 studies staat in de kinderschoenen (Spreen en Bogaerts, 2012). Binnen NHL Stenden hogeschool is hiervoor de N=1 tool ontwikkeld die ten dienste van studenten die systemisch N=1 onderzoek doen staat.

De basiswerkwijze van de N=1 interventie methodiek gaat uit van 6 stappen (Spreen, 2009):

1. De behandelaar stelt de problematiek van de cliënt vast (diagnose).
2. De behandelaar beslist op basis van de gestelde problematiek welke hypothese en interventie hij gaat toetsen.
3. De behandelaar kiest met welk instrument hij dit gaat meten en met welke personen uit het netwerk van de cliënt hij dit instrument gaat invullen.
4. De netwerkleden vullen voor de daadwerkelijke interventieperiode onafhankelijk van elkaar de lijst in.
5. De netwerkleden vullen na de interventieperiode opnieuw onafhankelijk van elkaar de lijst in.
6. De behandelaar beslist vervolgens op grond van de resultaten of de interventie succesvol is geweest.

Met formele netwerkleden worden bedoeld: alle behandelaren die betrokken zijn bij de behandeling van een specifieke cliënt (Spreen, 2009). Met informele netwerkleden: Mensen die in het dagelijks leven betrokken zijn bij de cliënt. Zij hebben zicht op het dagelijks functioneren van de cliënt en kunnen met behulp van een vragenlijst dit functioneren evalueren (Spreen, 2009).

5.2 Planning afstudeeronderzoek

Door de flexibilisering in de afstudeerfase is er de mogelijkheid om de voorrang betreffende de diverse onderdelen van het afstudeeronderzoek zelf te bepalen naar gelang de doelstelling van je onderzoek. Het betreft hier de onderdelen producttypering en je N=1 onderzoek. Er zijn twee mogelijkheden om deze te combineren:

1. Eerst de producttypering ontwikkelen, dan deze evalueren op resultaat in je N=1 onderzoek;
2. Eerst je N=1, hierin evalueer je een interventie waarna je dan de resultaten meeneemt in het ontwikkelen van een producttypering.

Het is niet verplicht om de twee producten met elkaar te combineren, maar wordt wel aanbevolen.

5.3 Voorbereiding

Om de systemische N=1 tot een goed resultaat te brengen is het van belang de verschillende fasen van dit project goed te doorlopen:

Fase 1: werven van de onderzoeksopdracht

De verantwoordelijkheid voor het verwerven van een cliënt ligt bij de student. Bij voorkeur wordt gebruik gemaakt van de cliënten populatie binnen de praktijkinstelling. De student verkent dan ook de mogelijkheden van een systemische N=1 binnen de eigen praktijkinstelling. Daarbij gaat de student op zoek naar problematiek of diagnoses die hun belangstelling hebben zodat ze gedurende het hele onderzoek voldoende gemotiveerd blijven. De student bespreekt met de organisatie of het onderzoek binnen de instelling uitvoerbaar is en gaat samen met de instelling na in hoeverre er binnen de instelling al eerder onderzoek naar het onderwerp is gedaan en of het mogelijk is om hierop aan te sluiten. Mochten er onverhoopt binnen de praktijkinstelling geen mogelijkheden zijn tot het uitvoeren van de systemische N=1, dan neemt de student contact op met de afstudeercoördinator voor verdere verkenning van de mogelijkheden.

Fase 2: je onderzoek ontwerpen + feedback

Het onderzoeksontwerp in de vorm van hoofdstuk 1 (inleiding) en 2 (methode) van je uiteindelijke onderzoeksrapport krijgt vorm en inhoud op basis van nader verkennend onderzoek door de student zelf en gesprekken met de opdrachtgever. Daarnaast organiseert de opleiding enkele hoor/werkcolleges waar studenten kunnen werken aan het onderzoeksontwerp en vindt in het tweede gedeelte van het semester begeleiding plaats door een vaste onderzoeksdocent. Het onderzoeksontwerp wordt van feedback voorzien door een andere docent dan de onderzoeksdocent. De overzichten van de begeleidend onderzoeksdocent en feedback gevende onderzoeksdocent zijn terug te vinden op Blackboard.

Onderzoeksontwerpen mogen ingeleverd worden, als de begeleidend docent hiervoor toestemming geeft d.m.v. een (digitale) handtekening op de titelpagina van je OO. Je kunt je OO hierna inleveren via de mail: afstudeeronderzoek.vth@nhlstenden.com waarna een "go" of "no go" volgt. Bij "go" mag de student door met de volgende fase nl. de uitvoering

van het onderzoek. Bij “no go” moet het OO worden bijgewerkt in samenspraak met de begeleidend onderzoeksdocent. De begeleidend docent neemt indien nodig contact opne-
men met de feedbackgevende docent voor nadere toelichting op gegeven feedback.

N.B. Een “go” is noodzakelijk voor het mogen uitvoeren van je onderzoek!

Je OO dient opgeslagen en verstuurd te worden als volgt:

VTh(Vaktherapie)OO(onderzoeksontwerp)VoornaamAchternaam

Dit komt er als volgt uit te zien: VThOOPietKleine

Fase 3: verrichten van het onderzoek en de rapportage daarvan

De student is verantwoordelijk voor het uitwerken van alle onderzoeksactiviteiten en de adequate rapportage daarvan. Conceptteksten van het onderzoeksrapport worden tijdig ingediend voor feedback bij de begeleider (mits redelijk gezien de beschikbare begelei-
dingstijd). Iedere student heeft recht op 15 uur begeleiding in de hele onderzoeksfase (exclusief hoorcolleges en workshops).

Fase 4: indienen van het onderzoeksrapport ter beoordeling

De student dient via de mail: afstudeeronderzoek.vth@nhlstenden.com én Blackboard (ten
behoefte van Ephorusscan) het onderzoeksrapport ter beoordeling in. Je treft hiervoor in-
leverboxen aan op BB. Je document dient opgeslagen en verstuurd te worden als volgt:

VTh(Vaktherapie)OR(onderzoeksrapport)VoornaamAchternaam1 of 2 (Kans)

Dit komt er als volgt uit te zien: VThORPietKleine1

Er is geen sprake van inleverdata maar het afstudeeronderzoek mag maximaal tweemaal
per jaar ter beoordeling worden ingediend. Voor de zomervakantie worden twee data
gesteld betreffende een uiterste 1^e en een 2^e kans inleveren van je onderzoeksrapport, dit
om de presentatie en uiteindelijke beoordeling van je afstudeeronderzoek nog mogelijk te
maken voor de zomervakantie. Deze uiterste inleverdatums tref je aan op Blackboard.

NB. De inleverdata zijn uiterste inleverdata, je mag het hele jaar inleveren. Wil je gebruik
maken van de mogelijkheid tot een 2^e kans, dan zal je dus gebruik moeten maken van
deze uiterste 1^e inleverdatum.

Fase 5: De presentatie/verdediging en de beoordeling

Als het onderdeel onderzoeksrapport van het afstudeeronderzoek voldoende is mag de
student deelnemen aan de presentatie/verdediging. De presentaties/verdedigingen wor-
den in overleg met de beoordelaars gepland. De student draagt zelf zorg voor de rand-
voorwaarden zoals het reserveren van een lokaal en benodigde apparatuur. Ook draagt
de student zorg voor de aanwezigheid van 3 exemplaren van het beoordelingsformulier.
Tevens draagt de student zorg voor het digitaal inleveren van het definitieve onderzoeks-
rapport in pdf-formaat bij het mailadres: afstudeeronderzoek.vth@nhlstenden.com samen
met een toestemmingsformulier hbo-kennisbank (te vinden op Blackboard).

5.4 Praktijkperiode in het buitenland

Een deel van de studenten zal de praktijkperiode in het buitenland uitvoeren. Ook voor
hen geldt dat zij een systemische N=1 moeten uitvoeren. Studenten worden geacht het
onderzoeksontwerp en het afstudeerrapport in de taal van het desbetreffende land te
schrijven, voor zover dit Engels of Duits betreft.

5.5 Alternatieven voor de systemische N=1

Mochten er binnen de praktijkinstelling geen mogelijkheden zijn voor het uitvoeren van een systemisch N=1 onderzoek of heeft de student interesse in de lopende onderzoeken binnen het lectoraat dan is er de mogelijkheid te participeren in onderzoek bij (landelijke) lectoraten en kenniskringen. Meer informatie over de lectoraten en hun aandachtsgebieden is te vinden op Blackboard. De lector of leden van het lectoraat Marinus Spreen fungeren dan als opdrachtgever. Onderzoek in opdracht van het lectoraat is een aantrekkelijke optie voor studenten die de praktijkperiode al hebben afgerond, maar het afstudeeronderzoek nog niet hebben gerealiseerd. Studenten die van deze mogelijkheid gebruik willen maken, kunnen contact opnemen met afstudeercoördinator. De uiteindelijke beslissing betreffende deze route ligt bij de examencommissie.

5.6 Begeleiding

De student wordt begeleid door een vaste en daartoe bevoegde onderzoeksdocent, die vanaf het tweede moduul van de start aan het AO de student begeleidt. De begeleiding is over het algemeen coachend (adviserend en signalerend) van aard en gebaseerd op de verschillende fasen en documenten in het traject. Deze afstudeerbegeleider heeft geen rol bij de beoordeling van het afstudeeronderzoek. Studenten kunnen hun afstudeerbegeleider in totaal 15 uur consulteren voor gesprekken en het geven van feedback op conceptstukken.

De studenten plannen gedurende het traject een aantal gesprekken met de opdrachtgever om documenten en de voortgang van het proces te bespreken. Aangezien het de bedoeling is dat het afstudeeronderzoek ten goede komt aan de praktijk van de opdrachtgever is het belangrijk dat de opdrachtgever feedback geeft op het onderzoek. Studenten moeten aangedragen verbeterpunten in hun onderzoek meenemen. Vooral in de fase van de opdrachtformulering is overleg met de opdrachtgever van belang om samen tot een goede analyse, doelstelling en onderzoeksvraag te komen. Een adviesbeoordeling van de praktijk betreffende je onderzoek wordt als voorwaardelijk gezien voor de beoordeling van je onderzoeksrapport en wordt als bijlage toegevoegd aan je onderzoeksrapport (dit formulier tref je aan op blackboard).

“Uurtje onderzoek”

Studenten kunnen als ze bezig zijn in de uitvoerende fase van het onderzoek (dataverzameling of analyses) inschrijven op het “uurtje onderzoek” aangeboden door Ondersteuning in Onderzoek in het Sociaal Domein.. Dit “uurtje onderzoek” is voor alle studenten die verbonden zijn aan de Academie Social Studies of de Academie Gezondheidszorg van NHL Stenden Hogeschool en krijgen tijdens het ‘Uurtje Onderzoek’ de ruimte om met hun vragen betreffende onderzoek bezig te gaan, in aanwezigheid van een onderzoeksdocent. Tijdens het ‘Uurtje Onderzoek’ krijg je de ruimte om je eigen vragen en ideeën in te brengen en denk je mee met andere aanwezigen. Het is de bedoeling dat er met door met elkaar in gesprek te gaan nieuwe ideeën ontstaan, er van elkaar geleerd wordt en dat het aangeboden onderwijs wordt gevoed door waar jij tegenaan loopt in de praktijk.

Je bent altijd welkom: als je bezig bent met onderzoek en je ideeën wilt presenteren, als je met een groepje wilt brainstormen, als je individuele vragen hebt, als je met een collega langs wilt komen, als je een interview een keer wilt testen, als je analyses op een computer gaat uitvoeren, enzovoort.

Workshops onderzoek

Ieder modul/periode worden er Workshops Onderzoek aangeboden waarin we het gaat over verschillende onderwerpen ten aanzien van onderzoek. Voor elk onderwerp wordt de workshop eenmaal per modul aangeboden. Het gaat hierbij om de volgende onderwerpen:

Workshop 'Theorie': Hierin komen verschillende dingen aan de orde die te maken hebben met het vinden van relevante informatie, het opbouwen van een argumentatie (met ondersteuning van literatuur), APA, etc.

Workshop 'Interview': Hierin komen alle aspecten van kwalitatief onderzoek aan de orde, specifiek t.a.v. interviews.

Workshop 'Survey': Hierin komen alle aspecten van meer kwantitatief onderzoek aan de orde, specifiek gericht op een survey/vragenlijst/enquête.

Workshop 'N=1': Hierin komen alle aspecten ten aanzien van de N=1 methode aan de orde, inclusief het gebruik van de N=1 tool.

Je kunt zelf kiezen wanneer een bepaalde workshop voor jou interessant en nuttig is. Alle workshops zijn vrij toegankelijk, maar er wordt wel gevraagd je in te tekenen via de links op de blackboard pagina Ondersteuning in Onderzoek in het Sociaal Domein, zodat er bekend is op hoeveel studenten er gerekend kan worden.

Een van deze colleges is een hoor/werkcollege systemische N=1 methode en het toepassen van de N=1 tool. Deze is belangrijk voor het analyseren van je kwantitatieve data. Maak hier dus gebruik van. Door deze colleges zo vroeg mogelijk te volgen ga je begrijpen wat je uiteindelijk gaat doen.

Begeleiding door studenten onderling

In de loop van je opleiding ben je elkaar steeds meer gaan benaderen vanuit een professionele houding. Dat betekent dat je elkaar kunt ondersteunen, onderzoekstechnisch en soms ook inhoudelijk, gekoppeld aan het onderzoeksonderwerp en het schrijven van het onderzoeksrapport. Het kan daarbij van belang zijn om elkaar op te vangen als het proces (met vallen en opstaan) lastig is en elkaar te stimuleren om het afstudeeronderzoek tot een goed resultaat te brengen. Benut zodoende de mogelijke samenwerkingsverbanden: vorm afstudeerkringen of gebruik de contacten met je medesupervisanten. Het onderzoek is weliswaar een individuele opdracht, maar benut je netwerk. Ook de door de opleiding georganiseerde workshops gericht op het onderzoekontwerp dienen hierbij als platform.

Literatuur over het onderwerp van het onderzoek

Om de theoretische kwaliteit van het afstudeeronderzoek te waarborgen, is het belangrijk dat voldoende en kwalitatief goede literatuur over het te onderzoeken onderwerp wordt gelezen. Een combinatie van boeken en artikelen, Nederlandstalig en Engels- of Duitstalig, is nodig om het vereiste niveau te bereiken. Om deze literatuur te vinden, kan de student gebruik maken van de onlinedatabases, zoals Springerlink en Picarta, die via de NHL Stenden Library te benaderen zijn. Nadrukkelijk wordt afgeraden, alleen gebruik te maken van de zoekmachine Google. Betrouwbare informatie is schaars op internet. Alleen informatie van betrouwbare sites wordt toegestaan als bronvermelding, zoals bijvoorbeeld van landelijke kenniscentra of brancheorganisaties, zoals het Nederlands Jeugd Instituut (www.nji.nl), de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (www.vgn.nl) en Movisie

(www.movisie.nl) Wikipedia is bijvoorbeeld als bron niet acceptabel, evenals particuliere websites. Eventueel kan Google Scholar uitkomst bieden.

Kijk ook naar al eerder gedane onderzoeken betreffende vaktherapie, let hier op de aanbevelingen die gedaan zijn, en sluit hier indien mogelijk op aan.

Tip: de site Scribbr geeft goede en degelijke uitleg over algemene onderzoeksonderwerpen.

Bronvermelding en plagiaat

Als je voor je werkstuk gebruik hebt gemaakt van literatuur of andere bronnen, dan moet je door bronvermelding duidelijk maken welke delen van je werkstuk zijn overgenomen of gebaseerd op het werk van een ander. Het is voor de lezer van je werkstuk van belang om te weten op wie of wat bepaalde uitspraken gebaseerd zijn. Om ervoor te zorgen dat de lezer in staat is om zelf dat ideeëngoed na te lezen en tot eigen conclusies te komen, geef je verwijzingen naar de gebruikte bronnen. Doe je dat niet, dan is er sprake van plagiaat.

Het woord plagiaat is afgeleid van het Latijnse plagiarius, dat 'kidnapper' betekent. Pleeg je plagiaat dan neem je als het ware de kennis uit de gebruikte bron in gijzeling. Het op deze manier verborgen houden van kennis, wordt als een ernstig academisch vergrijp gezien.

Binnen NHL Stenden wordt het citeren, parafraseren en annoteren zonder bronvermelding aangemerkt als plagiaat wanneer de 5 % grens wordt overschreden. Pleeg je plagiaat, dan loop je het risico te worden uitgesloten van tentamens of examens (NHL Stenden Hogeschool, z.j.).

De regels voor bronvermelding zijn beschikbaar via de bibliotheek op https://bibliotheek.nhlstenden.com/fileadmin/user_upload/Bibliotheek/Documenten/2016-12-02_APA_handleiding_Nederlands.pdf

5.7 Leerlijnen afstudeerfase

In de afstudeerfase heb je 4 verschillende leerlijnen (methodiek, onderzoek, praktijk en medium) en een minor die elkaar (kunnen) beïnvloeden. Maak hier gebruik van, zo hoeft je geen dubbele dingen te doen, en kunnen de werkzaamheden en producten elkaar versterken. Combineer bijvoorbeeld je producttypering en AO met elkaar zoals beschreven bij punt 5.2 of kies een minor die past bij je afstudeeronderzoek.

5.8 De inhoud

5.8.1 Het onderzoeksontwerp

De eerste stap van het afstudeeronderzoek is het onderzoeksontwerp. Het onderzoeksontwerp betreft de eerste twee hoofdstukken van je uiteindelijke onderzoeksrapport. Een "go" beoordeling op je onderzoeksontwerp wil niet automatisch zeggen dat deze hoofdstukken ook voldoende zijn in je afstudeerrapport. Het onderzoeksontwerp wordt zodanig van feedback voorzien dat je onderzoek kan worden uitgevoerd (zie feedbackformulier OO). Het onderzoeksrapport wordt beoordeeld op de beoordelingscriteria beschreven in het beoordelingsformat van het afstudeeronderzoek N=1.

De vereiste onderdelen worden in dit hoofdstuk kort beschreven.

De totstandkoming van de methode is bijna een onderzoek op zich. De tijd en energie die je hieraan besteedt, komen de kwaliteit van het onderzoek ten goede. Neem je individuele verantwoordelijkheid als onderzoeker en overleg regelmatig met betrokken medewerkers

van de praktijkinstelling, je medestudenten en met jouw onderzoeksbegeleider van de opleiding. Benut hun expertise en betrokkenheid.

Verwoorden en verantwoorden van de methode

Het hoofdstuk methode draait om een concrete omschrijving en verantwoording van de methode die je gebruikt om data te verzamelen en deze te analyseren. Je werkt dit uit in chronologische volgorde en per deelvraag, uitkomend bij hoe je de hoofdvraag kunt beantwoorden. Vraag jezelf af of je plannen in de praktijk en qua tijd realiseerbaar is. Dit voorkomt frustraties en vertraging tijdens het onderzoek en van jouw studie.

De student dient er rekening mee te houden dat het onderzoeksontwerp de basis is voor het afstudeeronderzoek en het uiteindelijk rapport hiervan. Het is daarom van belang om er een gedegen stuk van te maken. Een gedegen stuk betekent niet altijd veel woorden, je uiteindelijk onderzoeksrapport mag maximaal 10.000 woorden bevatten. Dit betekent dat je bij het schrijven van je onderzoeksontwerp hier rekening mee dient te houden. Houd onderstaand format aan bij het schrijven van je onderzoeksontwerp:

Voorblad

Titelblad (titel, ondertitel, naam student, relatienummer, datum en plaats, aantal woorden (met en zonder bijlagen) instituut en opleiding, opdrachtgever en afstudeer-onderzoeksbegeleider)

Akkoord begeleider:.....(handtekening)

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding (A)

- 1.1. Context en analyse van het vraagstuk (in samenhang met de cliënt beschrijving, onderbouwd door literatuur.)
- 1.2. De "brede interventie" (wat wordt er ingezet en waarom)
- 1.3. Belang en doelstelling (micro, meso, macro)
- 1.4. Afgebakende probleemstelling (korte herhaling)
- 1.5. Centrale vraagstelling en deelvragen (B)

Hoofdstuk 2 Methode (C)

- 2.1 Beschrijving N=1 methode
- 2.2 "Deelvraag 1"
- 2.3 "Deelvraag 2"
- 2.4 "Deelvraag 3"

Waarbij je per deelvraag/ paragraaf aangeeft*:

- Onderzoekstype
- Operationalisatie
- Populatie en steekproef
- Dataverzameling
- Analyseplan
- Verantwoording keuzes
- 2.5 Beschrijving interventie
- 2.6 Beantwoording hoofdvraag (hoe)
- 2.7 Ethische overwegingen

Waarbij je aangeeft:

- Hoe de verwerking van materiaal/data is geregeld;
- Hoe lang je materiaal/ data zal bewaren;
- Wat er na afloop van het onderzoek met het materiaal/ de data wordt gedaan;
- Wat je doet als een onderzoekspersoon zich terugtrekt;
- Hoe de privacy is geborgd;
- Hoe je met 'bevindingen' zal omgaan;
- Hoe je de onderzoeksgegevens anonimiseert;
- De extra zorgvuldigheid waarmee je je onderzoek uitvoert ingeval de respondenten kinderen of wilsonbekwamen personen zijn;

Literatuurlijst (APA)

Opgave van geraadpleegde databases en zoektermen

Bijlagen: voorzien van paginanummering en vermeld in de inhoudsopgave

*Kijk voor de exacte criteria het beoordelingsformulier OO N=1 (versie 2019/21) op BB.

A. Inleiding

(Context, analyse van het vraagstuk in samenhang met de cliënt beschrijving, onderbouwd met literatuur.)

Bij dit onderdeel beschrijft de student de achtergrond/aanleiding/probleemstelling en context (micro, meso en macroniveau) waarbinnen het systemisch N=1 onderzoek plaatsvindt. Dit wordt toegespitst op de achtergrond van de specifieke cliënt en zijn/haar systeem (omgeving). Dit kan de student doen aan de hand informatie uit observaties, interviews en dossiers. Tevens wordt het belang en het doel van het onderzoek beschreven (micro, meso en macroniveau). Het onderwerp van het onderzoek dient passend te zijn bij de opleiding en draagt bij aan de kennis van het vakgebied.

Om het N=1 onderzoek in een breder en theoretisch perspectief te plaatsen is het van groot belang om inhoudelijke literatuur (boeken, wetenschappelijke artikelen, artikelen in vaktijdschriften, etc.) te bestuderen met betrekking tot:

- De begrippen die je gebruikt
- De problematiek die je onderzoekt
- Ontwikkelingen in de betreffende sector
- Relevante maatschappelijke ontwikkelingen
- En de invloed daarvan op het betreffende vraagstuk.

Een geïntegreerd gebruik van literatuur betreffende de huidige stand van zaken met betrekking tot het onderwerp, maakt onderdeel uit van het onderzoeksontwerp. Er dienen hiervoor minimaal zeven wetenschappelijke literatuurbronnen gebruikt te worden, waarvan minimaal één internationale bron. Binnen dit geïntegreerd overzicht worden alle belangrijke onderwerpen (concepten) hiermee onderbouwd. Vervolgens wordt het concrete doel van het onderzoek beschreven. De student zorgt er in deze fase voor dat het schrijven van de inleiding met een geïntegreerd gebruik van literatuur, bijdraagt aan een heldere definiëring van gebruikte begrippen waarbij de basis wordt gelegd om die te operationaliseren bij de methode. Door een juiste begrips- en contextbepaling kan de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek verhoogd worden.

Na de context, analyse van het vraagstuk aan de hand van de cliënt beschrijving omschrijf je de interventie. Je doet dit op een manier waardoor het logisch is dat je deze interventie inzet bij de eerder besproken cliënt en zijn/haar problematiek. Denk hier breed en overkoepelend, dus vaktherapie betreffende het eigen medium en het werkingsmechanisme. Maar ook de methode (als je deze toepast) of de specifieke handelingen volgens een bepaalde visie. Deze onderbouw je met literatuur. De specifieke interventies per sessie beschrijf je bij methode.

B. Centrale vraagstelling en deelvragen

Waar het onderwerp van het onderzoek vertaald wordt in onderzoekbare vragen, ontstaat de centrale vraagstelling en de daaruit voortkomende deelvragen. Deze vragen komen voort uit de probleemstelling die geschetst is binnen het theoretisch kader. De deelvragen dienen als middel om de hoofdvraag te beantwoorden. Het geheel van antwoorden op de deelvragen beantwoordt de hoofdvraag.

C. Methode

Allereerst beschrijf je de systemische N=1 methode. Hierna beschrijf je de methode per deelvraag.

Er moet duidelijk worden voor iedere deelvraag:

- Welk type onderzoek je gaat doen om antwoord te geven op de deelvraag. Je kiest het type niet zonder reden: leg dit daarom uit.
- De onderzoekspopulatie en steekproef: Benoem wat je onderzoekspopulatie is en bakken die helder af. Daarnaast benoem je je onderzoekseenheden (je steekproef). Verwoord ook waarom je voor deze steekproef hebt gekozen.
- De dataverzamelmethode en verloop van het veldwerk: Beschrijf heel precies hoe je de data hebt verzameld. Zorg ervoor dat de lezer begrijpt hoe je data tot stand is gekomen. Alleen als je transparant bent over wat je precies gaat doen kan de kwaliteit van je onderzoek beoordeeld worden.
- De meetinstrumenten (operationalisaties): Beschrijf heel precies hoe je de begrippen die je moest meten, hebt gemeten. Verantwoord in het geval van surveyonderzoek de vragenlijst die je hebt ontwikkeld. Verantwoord in het geval van interviews de gespreksonderwerpen die je hebt bedacht. Verantwoord in het geval van systematische observatie de observatielijst die je hebt ontwikkeld. In die verantwoording kun je verwijzen naar voorbeelden uit ander onderzoek waarin dezelfde begrippen al eens zijn gemeten, maar ook naar de specifieke praktijksituatie waar jouw onderzoek betrekking op heeft. Meestal neem je het meetinstrument volledig op in een van je bijlagen en bespreek je in de methode hoe het meetinstrument is gekozen of tot stand is gekomen.
- Het analyseplan: licht toe hoe je de ruwe data die je gaat verzamelen, gaat verwerken. Bij de N=1 gebruik je voor de kwantitatieve gegevens vaak de ontwikkelde N=1 tool. Bij surveyonderzoek wil je misschien bepaalde grafieken maken of statistische toetsen uitvoeren. Bij kwalitatief onderzoek ga je op zoek naar bepaalde patronen in de interviews en ga je misschien bepaalde thema's in de tekst markeren en analyseren. Hoe en waarom je dat in het licht van het beantwoorden van de deelvraag gaat doen, behandel je hier. Het gaat erom dat je op zo'n manier analyseert, dat je bruikbare informatie krijgt voor het beantwoorden van je deelvragen.

Na het beschrijven van de methode per deelvraag beschrijf je de ingezette interventie. Doe dit zo precies mogelijk. Het gaat hier niet om de onderbouwing van je handelingen maar op wat je precies hebt gedaan. Hierdoor kan je onderzoek gedupliceerd worden kan er eventueel gestapeld worden.

Hierna beschrijf je hoe de resultaten van de verschillende deelvragen samen leiden tot de beantwoording van je hoofdvraag, waarna je de ethische overwegingen betreffende de verschillende aspecten van jouw onderzoek beschrijft (zie: paragraaf 5.8.4).

Zorg ervoor dat alle onderdelen van de methode logisch en consistent aan elkaar verbonden zijn. Onthoud dat heel veel keuzes mogelijk en goed kunnen zijn, maar dat je die keuzes wel moet noemen en beargumenteren!

N.B. Het is van belang voor de kwaliteit van het onderzoek om de door de student gekozen onderzoeksinstrumenten voor te leggen voor advies aan de onderzoeksbegeleider. Het uiteindelijke doel is dat het instrument goed bruikbaar is voor het meten van de resultaten op de problematiek van jouw specifieke cliënt. Dit kan met een gevalideerd meetinstrument, gedeeltes hiervan of een zelf gemaakt of samengesteld meetinstrument. Je gaat in ieder geval een meetinstrument personifiëren, oftewel het meetinstrument aanpassen of

schrijven bij de specifieke problemen van je cliënt. Het gebruik van een valide meetinstrument wil niet per definitie zeggen dat je onderzoek ook valide is. Het moet wel meten wat je wilt meten, nl. de problematiek van jouw cliënt.

Je mag ook twee meetinstrumenten toepassen om de kwantitatieve resultaten te meten. Een meetinstrument die de brede problematiek (vaak de diagnose, de bovenliggende stoornis) meet en een gepersonifieerd meetinstrument die de onderliggende specifieke problemen van jouw cliënt meet. Bijvoorbeeld ADHD als stoornis, waarbij het onderliggende specifieke probleem bij jou cliënt dan impulscontrole zou kunnen zijn.

Voor een uitgebreide beschrijving van de systemische N=1 methode verwijzen we naar het document: handleiding voor het toepassen van de Systemische N=1 methode op blackboard.

5.8.2 Onderzoeksrapport

Je onderzoeksrapport staat na het ontwerpen van je onderzoek al voor een groot gedeelte. Hoofdstuk 1 en 2 worden in de ontwerpfase van je onderzoek namelijk beschouwd als onderzoeksontwerp. Zoals eerder vermeld betekent dit niet per definitie dat deze twee hoofdstukken voldoende zijn in de context van de beoordeling van het afstudeerrapport. De doelstelling van de eerste twee hoofdstukken in de ontwerpfase zijn anders dan de doelstellingen van een onderzoeksrapport.

N.B. Maak gebruik van de schrijfwijzer. Hierbij moet je denken aan opmaak, vormgeving, taalgebruik en schrijfvaardigheid (o.a., intra- en interlineastructuur).

Voor een compleet overzicht van de verschillende onderdelen en de daarbij geldende criteria en normen van het afstudeerrapport waarop je beoordeeld wordt, zie beoordelingsformat Onderzoeksrapport (OR).

Een ander punt van aandacht is de structuur van het afstudeeronderzoek. Je houdt hiervoor de volgende indeling aan (zie volgende pagina):

Voorblad

Titelblad (titel, ondertitel, naam student, relatienummer, datum en plaats, aantal woorden (met en zonder bijlagen) instituut en opleiding, opdrachtgever en afstudeeronderzoeksbegeleider)

Inhoudsopgave

Voorwoord

Samenvatting

Hoofdstuk 1 Inleiding (A)

- 1.1 Context en analyse van het vraagstuk (in samenhang met de cliënt beschrijving, onderbouwd door literatuur.)
- 1.2 De brede interventie (wat wordt er ingezet en waarom)
- 1.3 Belang en doelstelling (micro, meso, macro)
- 1.4 Afgebakende probleemstelling (korte herhaling)
- 1.5 Centrale vraagstelling en deelvragen (B)

Hoofdstuk 2 Methode (C)

- 2.1 Beschrijving N=1 methode
- 2.2 "Deelvraag 1"
- 2.3 "Deelvraag 2"
- 2.4 "Deelvraag 3"

Waarbij je per deelvraag/ paragraaf aangeeft*:

- Onderzoekstype
- Operationalisatie
- Populatie en steekproef
- Dataverzameling
- Analyseplan
- Verantwoording keuzes

- 2.5 Beschrijving interventie
- 2.6 Beantwoording hoofdvraag (hoe)
- 2.7 Ethische overwegingen

Waarbij je aangeeft:

- Hoe de verwerking van materiaal/data is geregeld;
- Hoe lang je materiaal/ data zal bewaren;
- Wat er na afloop van het onderzoek met het materiaal/ de data wordt gedaan;
- Wat je doet als een onderzoekspersoon zich terugtrekt;
- Hoe de privacy is geborgd;
- Hoe je met 'bevindingen' zal omgaan;
- Hoe je de onderzoeksgegevens anonimiseert;
- De extra zorgvuldigheid waarmee je je onderzoek uitvoert ingeval de respondenten kinderen of wilsonbekwamen personen zijn;

Hoofdstuk 3 Resultaten (D)

- 3.1 Resultaten deelvraag 1
- 3.2 Resultaten deelvraag 2
- 3.3 Resultaten deelvraag 3

Hoofdstuk 4 Conclusie, discussie en aanbevelingen (E)

- 4.1 Conclusie
- 4.2 Discussie
- 4.3 Aanbevelingen

Literatuurlijst (APA)

Opgave van geraadpleegde databases en zoektermen

Bijlagen: voorzien van paginanummering en vermeld in de inhoudsopgave

*Kijk voor de exacte criteria het beoordelingsformulier OR N=1 (versie 2019/2021).

A. Inleiding

(Context, analyse van het vraagstuk, theoretisch kader)

Het onderdeel inleiding (zie ook onderzoeksontwerp) van het afstudeeronderzoeksrapport geeft een kader waarin het onderzoek plaatsvindt. In het onderzoeksontwerp is hiermee al een start gemaakt, dat nu eventueel nog uitgebouwd kan worden. De student schrijft logisch naar de doelstelling en de centrale vraagstelling toe. In de inleiding zit louter informatie die relevant is voor het onderzoek en dus verbonden is met de kernwoorden (keywords) van het onderzoek.

N.B. Na goedkeuring van het onderzoeksontwerp en gedurende de loop van het onderzoek kan het voorkomen dat door voortschrijdend inzicht de onderzoeksvraag en/of deelvragen moeten worden bijgesteld. Op het moment dat dit nodig blijkt is het belangrijk dit samen te doen met je onderzoeksbegeleider die indien nodig contact kan opnemen de onderzoekscoördinator.

Opbouw en beoordeling van je afstudeerrapport

Criteria bij de beoordeling van het afstudeeronderzoek hebben betrekking op

- Het correct hanteren van de normen van American Psychiatric Association (APA-normen, 6^e editie)
- Je inleiding en de onderbouwing door literatuur;
- Je onderzoeksopzet en gekozen methoden;
- De ethische verantwoording;
- De weergave en de kwaliteit van je resultaten;
- De daaruit volgende conclusies, discussie en aanbevelingen voor de beroepspraktijk of onderzoekers van het thema die na jou aan de slag gaan.

Tot slot zal de algehele indruk en de positionering van het medium worden beoordeeld en gescoord.

B. Methode

Het hoofdstuk methode (zie ook onderzoeksontwerp) draait om een concrete omschrijving en verantwoording van de methode die de student gebruikt heeft om data te verzamelen en te analyseren. Wat de student met de gevonden informatie heeft gedaan, bepaalt voor een groot deel de uitkomst van het onderzoek (resultaten en de daaraan verbonden conclusie, discussie en aanbeveling). Kortom: de student geeft aan hoe de gegevens verzameld zijn, hoe de gegevens verwerkt zijn en hoe ze geanalyseerd zijn. De student werkt dit uit per deelvraag, uitkomend bij hoe de hoofdvraag beantwoord wordt (conclusie). De methode wordt in het onderzoeksrapport in de voltooid verleden tijd geschreven. Ook worden per deelvraag de te meten begrippen geoperationaliseerd. Dit houdt in dat per deelvraag wordt beschreven welk meetinstrument wordt gebruikt bij het verzamelen van de gegevens.

C. Resultaten

In de resultaten beschrijft de student op een overzichtelijke en consistente manier welke informatie er is verkregen door het gebruiken van de onderzoeksinstrumenten. De student gebruikt de deelvragen als rode draad in het gehele rapport, dus ook bij het beschrijven van de resultaten. Ook wordt er gebruik gemaakt van tabellen en figuren als deze het verhaal verduidelijken. Resultaten legt de student altijd uit in tekst ondersteund door tabellen en figuren. Noteer tabellen en figuren in APA-stijl en verwijst er altijd naar in de tekst.

Resultaten zijn een formele weergave van je uitkomsten, geen interpretatie. Er wordt puur genoteerd wát je hebt gevonden en níét naar wat die informatie betekent in het desbetreffende onderzoek.

D. Conclusie, discussie en aanbevelingen

Conclusie

In de conclusie verbind je de gevonden informatie aan je context, theoretisch kader en de centrale vraagstelling. De student begint in de conclusie eerst met het samenvatten van de aanleiding en relevantie van je onderzoek. Vervolgens worden de resultaten kort samengevat besproken en geïnterpreteerd waarna de conclusie wordt gepresenteerd. Het geheel wordt hierbij gekoppeld aan de literatuur en de context van het vraagstuk. Waar in de resultaten alleen feitelijk beschreven wordt wat de gegevens laten zien, wordt binnen dit hoofdstuk de resultaten in zijn geheel beschouwd en aan de hand hiervan een conclusie getrokken. Met deze conclusie geef de student antwoord op de hoofdvraag. Op deze manier is de cirkel rond: er werd gestart met een vraag aan het begin van je onderzoek, er wordt geëindigd met een antwoord op die centrale vraagstelling.

Discussie

In de discussie gaat de student reflecteren op het onderzoek. Dat kan gaan over thematiek of de afbakening van het onderwerp, maar ook over de manier waarop het onderzoek uitgevoerd is. Misschien is de gegevensverzameling tegengevallen, of was er sprake van stoorzenders die het onderzoek verhinderd hebben. Al deze dingen worden benoemd, zodat de lezer van het onderzoek weet hoe de stappen verlopen zijn. Er wordt hiermee gereflecteerd op de kwaliteit en de bruikbaarheid van je onderzoek voor de beroepspraktijk.

Aanbevelingen

Op basis van de conclusies en de discussie kunnen aanbevelingen geformuleerd worden voor je opdrachtgever. Er kunnen aanbevelingen gedaan worden over wat er volgens met de onderzoeksresultaten gedaan zou kunnen worden in de beroepspraktijk. Verder zijn er mogelijk onbeantwoorde vragen, waarvan de student vindt dat die nader onderzoek verdienen. Er kunnen aanbevelingen gedaan worden dat onderzoek naar het vraagstuk opgepakt wordt door een volgende stagiair, bijvoorbeeld. Of, misschien zijn er wel goede redenen waarom dit onderzoek op een ander moment of onder andere omstandigheden herhaald zou moeten worden. Op deze manier wordt benadrukt je welke inzichten dit onderzoek heeft opgeleverd.

5.8.3 Bijlagen

De bijlage is een plek waar je informatie over je onderzoek kunt plaatsen, die in de hoofdttekst minder aan bod komt. In de hoofdttekst van je onderzoeksrapport geef je overzichtelijk en beknopt de belangrijkste informatie weer over je onderzoek. Zo maak je zo goed mogelijk je punt en wordt de tekst niet te lang. Alle andere, secundaire informatie kun je in een bijlage plaatsen. Je wijst de lezer op deze extra informatie door in de hoofdttekst de specifieke bijlage te noemen.

In de bijlagen kun je verschillende onderdelen van je scriptie kwijt, zoals:

- *Resultaten*

De belangrijkste resultaten gebruik je om je punt in je onderzoeksrapport te maken. Deze resultaten horen daarom in de hoofdttekst. Andere resultaten van je onderzoek

kun je in de bijlagen kwijt. Denk hierbij aan extra tabellen, figuren of aan analyses die je hebt gedaan, maar die je niet hebt gebruikt om je hoofdvraag te beantwoorden.

- *Uitwerkingen van je enquêtes, interviews, etc.*

In de hoofdtekst is geen ruimte voor getranscribeerde interviews of enquêtes die je hebt gehouden. Deze kun je daarom het beste in de bijlagen plaatsen. Een lezer kan zo zien waar je conclusies op gebaseerd zijn.

- *Kopieën van relevante e-mails, brieven en formulieren*

Als je gecorrespondeerd hebt met bijvoorbeeld een expert, een instelling of een respondent, dan kun je deze informatie aan je onderzoeksrapport toevoegen door middel van een bijlage. Deze informatie hoort niet in de hoofdtekst thuis.

Vaak is het handig om per onderdeel een aparte bijlage te maken. Zo vergroot je het overzicht van alle informatie die je levert. Tips voor de vormgeving van je bijlagen:

- Nummer elke bijlage.
- Geef elke bijlage een duidelijke naam.
- Zet elke bijlage apart op een nieuwe pagina.

Zet elke aparte bijlage op een andere pagina en geef deze een bijlagenummer en een duidelijke titel, bijvoorbeeld "Bijlage 1. Interviews". Hierdoor is het makkelijk voor de lezer om de bijlage te vinden, maar ook om ernaar te verwijzen in de hoofdtekst.

Het is belangrijk dat je in de hoofdtekst minimaal een keer verwijst naar elke bijlage. Dit kan op twee manieren: door de bijlage tussen haakjes te noemen of door naar de bijlage te verwijzen in de lopende tekst. Verwijzen naar een specifiek onderdeel van een bijlage kan ook.

Je plaatst je bijlagen achter de literatuurvermelding van je onderzoeksrapport. In dat geval is het gebruikelijk om de paginanummering gewoon door te laten lopen.

Bijlagen worden met titels (en paginanummers) vermeld in de inhoudsopgave.

5.8.4 Ethische overwegingen en regels bij onderzoek

Als je onderzoek verricht met respondenten, zoals wij binnen de N=1 doen, dan ben je verplicht om je te houden aan de daarvoor vastgestelde wet- en regelgeving. Bovendien heb je je als onderzoeker te houden aan een aantal door onderzoekers zelf geformuleerde eisen van goed gedrag. Hieronder wordt beschreven hoe je op een zorgvuldige en veilige manier onderzoek moet doen met of bij respondenten. Binnen je afstudeeronderzoek houd je je aan de algemene regels hier vermeld.

Algemene regels

Bij het voorbereiden, het uitvoeren en na het afronden van je onderzoek, zorg je ervoor dat je altijd:

- Met je docentbegeleider, of indien nodig met de opdrachtgever overlegt, advies vraagt en afspraken maakt als je twijfelt en/of iets onduidelijk vindt. Of als er zich een probleem voordoet dat de respondenten of het onderzoek schade zou kunnen berokkenen.
- Respectvol met respondenten omgaat. Dat betekent dat je altijd vraagt om toestemming voor het verzamelen van de patiëntgegevens, je altijd uitleg geeft over het doel en de werkwijze van het onderzoek en dat je dat doet aangepast aan het bevattingvermogen van de respondenten. Je moet altijd het schaden van de belangen van de respondenten zien te voorkomen.
- Zorgvuldig met minderjarige of wilsonbekwame respondenten omgaat. Als je onderzoek doet met kinderen onder de 12 jaar en/of onder begeleiding/toezicht gestelde respon-

denten (wilsonbekwamen), geef dan ook altijd de meerderjarige ouders/ wettelijk vertegenwoordigers de uitleg en vraag hen om toestemming. Bij minderjarigen tussen de 12 en 16 jaar is zowel schriftelijke toestemming van het kind als van de ouders of wettelijk vertegenwoordigers verplicht.

- Zorgvuldig met de verzamelde informatie omgaat. Zorg ervoor dat het verzamelen, bewerken en bewaren van gegevens veilig gebeurt. Bedenk dat je geheimhoudingsplicht hebt bij privacygevoelige gegevens.

Beschrijf in je onderzoeksontwerp:

- Hoe de verwerking van materiaal/data is geregeld;
- Hoe lang je materiaal/ data zal bewaren;
- Wat er na afloop van het onderzoek met het materiaal/ de data wordt gedaan;
- Wat je doet als respondenten zich terugtrekken;
- Hoe de privacy is geborgd;
- Hoe je met 'bevindingen' zal omgaan;
- Hoe je de onderzoeksgegevens anonimiseert;
- De extra zorgvuldigheid waarmee je je onderzoek uitvoert ingeval de respondenten kinderen of wilsonbekwamen personen zijn;

Voeg bijlage 1 toe: *Verklaring geheimhouding en zorgvuldige omgang met persoonsgegevens door studentonderzoeker* en vul je gegevens in, onderteken het document, voeg het getekende document toe aan je onderzoeksvorstel en bewaar het bij je onderzoeksgegevens.

Zorgvuldige omgang met onderzoeksgegevens

Zorg ervoor dat je zorgvuldig met onderzoeksgegevens omgaat. Zorg daarvoor voor beveiliging van de gegevens tegen verlies en/ of onrechtmatig gebruik door derden. Volg hierbij de richtlijnen op en overleg met de docentbegeleider bij twijfel of onduidelijkheden. Belangrijke richtlijnen zijn:

- Pas op bij het gebruik van tools voor het voorbereiden, uitvoeren en verspreiden van gegevens door derden, je data is privacygevoelig.
- Als je in een groepje werkt aan een onderzoek mag je geen privacygevoelige informatie delen per e-mail.
- Bij niet-vertrouwelijke data kun je gebruikmaken van een cloudoplossing (share point).
- Beveilig je computer met een wachtwoord en met antivirussoftware.
- Zet geen privacygevoelige gegevens op een usb-stick of andere mobiele datadrager. De kans op verlies is groot.
- Sla privacygevoelige data op in mappen met beperkte toegang.
- Maak back-ups die ook veilig zijn tegen inbreuk.
- Verstuur privacygevoelige data nooit via e-mail of WhatsApp maar gebruik Filesender, deze wordt gefaciliteerd door NHL Stenden hogeschool en is te vinden op de onderzoekspagina op BB, gezamenlijk met de gebruiksaanwijzing hiervan.

Informeren van respondenten

Informeer je respondenten.

Leg mondeling (indien mogelijk, anders alleen schriftelijk) aan de potentiële respondenten en/of diens ouders in geval van een minderjarige onder de 16 jaar uit:

- Wat het doel van je onderzoek is;
- Hoe de werkwijze is;
- Hoe je met de verzamelde gegevens omgaat;

- Welke risico's en belasting komen kijken bij de interventie;
- Dat deelname vrijwillig is (stoppen mag voor én tijdens onderzoek, zonder opgaaf van redenen en leg hierbij uit dat zijn of haar beslissing om niet deel te nemen of tussentijds te stoppen geen enkele consequentie heeft voor de behandeling of bejegening);
- Dat je de verkregen informatie alleen gebruikt voor het vooraf vastgestelde en aan de respondenten gecommuniceerde doel. Nooit voor een ander doel. Wees concreet, bijvoorbeeld: 'Ik ga de informatie gebruiken in een presentatie, om mijn onderzoeksvraag te beantwoorden etc.'
- Overhandig een informatiebrief of brochure.

Vraag de respondenten of alles duidelijk is en of hij/zij wil meewerken aan je onderzoek. Geef daarbij voldoende tijd om de beslissing te nemen.

Overhandig de respondenten de toestemmingsverklaring (informed consent). Bij deelname aan het onderzoek moet een respondenten zijn of haar toestemming geven. Je dient de respondenten dan vooraf adequaat te hebben geïnformeerd over bijvoorbeeld risico's en belasting van de interventie. Deze op informatie gebaseerde toestemming van de respondenten is de informed consent en vind je in bijlage 2.

Doe het volgende:

- Neem de print van *bijlage 2* mee naar de respondenten;
- Laat de respondenten (en/of diens ouders of wettelijk vertegenwoordigers ingeval van een minderjarige onder de 16 jaar of wilsonbekwame respondenten) de volledige tekst lezen;
- Het hem/haar/hen invullen en ondertekenen. Let op: Als je geluids- of beeldopnamen wilt maken, vraag dan de respondenten uitdrukkelijk om het vakje aan te kruisen op dit formulier.
- Onderteken zelf de verklaring;
- Overhandig een kopie van het getekende exemplaar aan de respondenten en bewaar zelf het origineel bij je onderzoeksdossier.

Verzamelen onderzoeksgegevens

- Verzamel niet meer gegevens dan strikt noodzakelijk.
- Verzamel alleen rechtmatig verkregen gegevens. Let op: je kunt niet zomaar patiëntgegevens van een hulpverlener krijgen of vragen. Hiervoor is toestemming nodig van de respondenten (informed consent) via de arts/ behandelaar.
- Wees extra zorgvuldig bij het verzamelen en verwerken van bijzondere gegevens. Dit zijn persoonsgegevens over iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven en sociaaleconomische omstandigheden, maar ook gegevens over het lidmaatschap van een vakvereniging, strafrechtelijke persoonsgegevens en persoonsgegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag in verband met een opgelegd verbod naar aanleiding van dat gedrag.
- Anonimiseer/ pseudonimiseer privacygevoelige gegevens. Handel daarbij zo snel mogelijk.
- Pseudonimiseer gegevensbestanden die niet kunnen worden geanonimiseerd. Bewaar de 'sleutel' op een veilige locatie, waar niemand anders bij kan. Stuur de sleutel nooit mee in de mail, zet deze niet op een onbeveiligde usb-stick of een onveilige Cloud (zoals Dropbox).
- Verstrek persoonsgegevens nooit aan derden (personen die niet zijn betrokken bij het onderzoek) zonder toestemming van de respondenten.

Let op: Rapporteer nooit over individuele respondenten met identificeerbare gegevens tenzij de respondenten daarvoor schriftelijk toestemming heeft gegeven.

Bewaren van onderzoeksgegevens

Belangrijke richtlijn is:

- De gegevens die herleidbaar zijn tot de persoon (identificeerbare persoonsgegevens, zoals naam en adres) niet langer dan voor het onderzoek noodzakelijk is, maar maximaal 6 maanden, tenzij deze persoon schriftelijk toestemming heeft gegeven de gegevens langer te kunnen gebruiken. Dit geldt ook voor geluids- en beeldmateriaal waarbij een persoon kan worden geïdentificeerd. Om het geluids- of beeldmateriaal te kunnen bewaren zonder het te kunnen herleiden naar een persoon, maak je de persoon onherkenbaar of transcribeer je de gesproken tekst.

Onderzoek bij mensen of verzamelen van gegevens van mensen vereist bijzondere zorgvuldigheid. Om de privacy van betrokkenen te waarborgen, dien je als studentonderzoeker altijd vertrouwelijk en zorgvuldig met die informatie om te gaan. Deze geheimhoudingsplicht geldt voor alle medewerkers in zorg en welzijn. Je verbindt je aan geheimhouding door het ondertekenen van onderstaande verklaring.

Bijlage 1:

Verklaring geheimhouding en zorgvuldige omgang met persoonsgegevens door onderzoeker

Verklaring geheimhouding en zorgvuldige omgang met persoonsgegevens door studentonderzoeker

Student:

Studentnummer:

Opleiding:

Hierbij verklaar ik dat:

- Ik op de hoogte ben van de informatie en werkwijze zoals vastgelegd is in deze praktijk- en afstudeergids 3/4. Ik begrijp de informatie en werkwijze en zal me eraan houden zolang ik studeer aan de NHL Stenden hogeschool;
- Ik in dit kader aan niemand identificeerbaar zal openbaren wat mij tijdens het onderzoek is verteld of wat ik op een andere manier te weten ben gekomen;
- Ik zorgvuldig en verantwoord omga met de onderzoeksgegevens en met de aan mij verleende toegang tot digitale gegevensdragers.

O Bij dezen verleen ik toestemming aan NHL Stenden hogeschool om de ruwe data van dit onderzoek anoniem te gebruiken voor verder onderzoek.

Datum:

Handtekening:

Bijlage 2:

Toestemmingsverklaring (informed consent)

Titel onderzoek:

Verantwoordelijke onderzoeker:

Hierbij verklaar ik dat:

- Ik op een voor mij duidelijke manier mondeling (indien mogelijk) en schriftelijk ben ingelicht over de aard, methode, doel, de risico's en de belasting van het onderzoek;
- De studentonderzoeker mijn vragen naar tevredenheid heeft beantwoord;
- Ik weet dat de gegevens anoniem worden verwerkt, dat onderzoeksgegevens worden losgekoppeld van de persoonsgegevens en dat na afloop van het onderzoek de persoonsgegevens worden vernietigd;
- Ik weet dat de gegevens en resultaten uit het onderzoek alleen anoniem aan derden, indien nodig, bekend zullen worden gemaakt.

Ik neem geheel vrijwillig deel aan dit onderzoek. Ik behoud me daarbij het recht voor om op elk moment, zonder opgave van redenen, mijn deelname aan dit onderzoek te beëindigen.

O Bij dezen verleen ik toestemming aan de onderzoeker om geluids- en/of beeldopnamen te maken voor zijn of haar onderzoek. Ik geef goedkeuring dat film-, foto-, en video-materiaal of bewerking daarvan uitsluitend voor analyse en/of wetenschappelijke presentaties zal worden gebruikt. De geluidsfragmenten of beelden zullen direct na het verwerken ervan, of anders na hooguit 6 maanden, worden vernietigd of dusdanig bewerkt dat het niet meer tot de persoon is te herleiden.

O Bij dezen verleen ik toestemming aan NHL Stenden hogeschool om de ruwe data van dit onderzoek anoniem te gebruiken voor verder onderzoek.

Naam deelnemer:

Datum: Handtekening deelnemer:.....

In te vullen door de uitvoerende onderzoeker:

Ik heb een mondelinge (indien mogelijk) en schriftelijke toelichting gegeven op het onderzoek. ☐ Ik zal resterende vragen over het onderzoek naar vermogen beantwoorden. De deelnemer zal van een eventuele voortijdige beëindiging van deelname aan dit onderzoek geen nadelige gevolgen ondervinden.

Naam onderzoeker:

Datum: Handtekening onderzoeker:

5.9 Presentatie/verdediging

De presentatie/verdediging van je onderzoek vormt het sluitstuk van het afstudeeronderzoek en maakt als zodanig onderdeel uit van de toetsing.

Het doel van de presentatie/verdediging is tweeledig:

1. De inhoud van het onderzoeksrapport kan door de student aan publiek worden gepresenteerd.
2. De relevantie, de methoden en de resultaten van het onderzoek kunnen door de student worden verdedigd.

Elke student nodigt een aantal toehoorders uit bij zijn eigen presentatie/verdediging en neemt daarnaast als toehoorder deel aan de presentaties/verdedigingen van medestudenten. De presentatie/verdediging bestaat uit twee onderdelen:

- a. Een presentatie van het onderzoek in maximaal 10 minuten. De student maakt hierbij gebruik van passende media.
- b. Een verdediging van het onderzoek in 20 minuten. De beide examinatoren stellen vragen naar aanleiding van het onderzoeksrapport, die door de student worden beantwoord.

Voor de beoordeling: zie bijlage presentatie/verdediging.

5.10 Toetsing en beoordeling

In het afstudeeronderzoek maken de volgende onderdelen deel uit van de formele toetsing:

1. Onderzoeksrapport (cijfer 1-10) 80% van het totaalcijfer
Beoordeling door twee onafhankelijke beoordelaren (docenten/examinatoren)
2. Presentatie/verdediging (cijfer 1-10) 20% van het totaalcijfer
De student wordt beoordeeld door de beoordelaars van het onderzoeksrapport.

Een "go" voor het onderzoeksontwerp is voorwaardelijk om het afstudeerafstudeeronderzoek ter beoordeling in te dienen. Een voldoende (5,5 of hoger) score bij het afstudeerafstudeeronderzoek is voorwaardelijk om deel te nemen aan de presentatie/verdediging.

De hoofdlijn is betreffende inleveren afstudeerrapport:

- Tijdig ingeleverd moet zijn (zie laatste data voor de zomervakantie op Blackboard) om voor beoordeling in aanmerking te komen.
- Digitaal aangeleverd worden t.a.v. afstudeeronderzoek.vth@nhlstenden.com o.v.v. correcte bestandsnaam (VThORNaamAchternaamKans);
- Geüpload moeten worden op blackboard om te worden gecheckt op plagiaat; het programma Ephorus voert een plagiaatcheck uit op het onderzoeksrapport.
- 1 digitaal exemplaar van het definitieve onderzoeksrapport (na de presentatie/verdediging) in pdf-formaat samen met een toestemmingsformulier hbo-kennisbank wordt aangeleverd bij emailadres: afstudeeronderzoek.vth@nhlstenden.com afstudeeronderzoek t.b.v. archivering.

LET OP: Wanneer het onderzoeksontwerp of het onderzoeksrapport niet volledig wordt ingeleverd of niet voldoet aan de eisen van lay-out, omvang, bronnengebruik en/of taalverzorging, vindt geen feedback (OO) of beoordeling (OR) plaats. Hanteer de schrijfwijzer zoals binnen de opleiding gebruikt wordt (te vinden op blackboard). Betreffende het onderzoeksrapport:

De student krijgt in het geval van geen beoordeling het verslag met een onvoldoende en feedback terug; na aanpassing kan er dan deelgenomen worden aan een herkansing. Docenten controleren de documenten op de hier genoemde aspecten voordat zij feedback geven of tot een inhoudelijke beoordeling overgaan. Deze procedure geldt ook bij de tweede kans van het onderzoeksrapport. Verspeel dus niet op voorhand je kansen.

Onderzoeksontwerp

Op het onderzoeksontwerp wordt door 1 onderzoeksdocent feedback gegeven. Deze onderzoeksdocent is tevens een van de beoordelaars van je onderzoeksrapport. De feedback op het onderzoeksontwerp wordt binnen 10 werkdagen bekendgemaakt.

Onderzoeksrapport

Elk onderzoeksrapport wordt beoordeeld door twee onderzoeksdocenten; niet door de onderzoeksbegeleider van de opleiding. Deze twee beoordelaars beoordelen, onafhankelijk van elkaar het onderzoeksrapport. De beoordelaars voorzien hun beoordeling van een toelichting. Hierna komen zij tot overeenstemming over de beoordeling (kalibreren). Het beoordelingsadvies van de opdrachtgever (door de student toegevoegd aan het onderzoeksrapport) nemen zij in hun beoordeling mee. Bij incidentele gevallen (bij voldoende/onvoldoende of een waardering door de beoordelaars van meer dan één punt verschil) wordt het stuk, op initiatief van de opleiding, door een derde examinerator beoordeeld. De beoordeling van deze derde examinerator wordt dan als leidend gezien. De beoordelingstermijn van het afstudeeronderzoek is 15 werkdagen.

5.10.1 Presentatie/verdediging

De beoordeling van de presentatie/verdediging vindt meteen plaats aansluitend aan het gesprek of uiterlijk aan het einde van de dag waarop de presentatie/verdediging heeft plaatsgehad. Deze uitslag wordt door de examinatoren aan de student doorgegeven, cc aan de onderzoekscoördinator.

5.10.2 Herkansing

Elke student mag twee beoordelingsmomenten per jaar benutten. Conform het Onderwijs- en Examenreglement kan een student een extra kans bij de examencommissie aanvragen.

5.10.3 Langstudeerders en onderzoek

Aansluitend bij de recente ontwikkelingen in het werkveld van vaktherapie, waarbij een sterkere nadruk wordt gelegd op onderzoek, veranderen binnen de opleiding gelijktijdig de criteria betreffende studentonderzoek. Dit uit zich in bijgestelde beoordelingsformats en de handleiding per studiejaar.

Studenten die N=1 onderzoek doen die lang blijven liggen moeten scherp blijven op de eisen gesteld in het beoordelingsformat van het jaar waarin ze zijn begonnen met het afstudeeronderzoek (3^e jaar). Geldend is dat het beoordelingsformat en de bijbehorende praktijk- afstudeergids van het jaar waarin gestart is met het OO (onderzoeksontwerp) (jaar 3) geldend is voor de beoordeling. Er mag uiterlijk 1 jaar uitgelopen worden. Omdat onze afstudeerfase 2 jaar in beslag neemt, geldt in de praktijk dat voor vaktherapiestudenten een geldigheidsduur van uiterlijk 3 jaar geldt.

5.10.4 Klachten en geschillen

Voor de afhandeling van klachten en geschillen wordt uitgegaan van regelingen zoals opgenomen in het Onderwijs- en Examenreglement 2019-2020 (OER) van de academie Gezondheidszorg van NHL Stenden Hogeschool.

5.11 Feedbackformulier Afstudeeronderzoek N=1 (Versie 2019-2021)

Onderzoeksontwerp

Naam Studentonderzoeker	
Opleiding vaktherapie + medium	
Relatienummer	
Naam en functie feedbackgever	
Datum	
'Go'/'no go'	

Je onderzoeksontwerp wordt van feedback voorzien als er voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- ☐ Je onderzoeksbegeleider akkoord heeft gegeven betreffende inleveren(d.m.v.) een handtekening);
- ☐ Er een literatuurlijst is opgenomen die voldoet aan de **APA-richtlijnen** (document APA-stijl NHL Stenden bibliotheek);
- ☐ Het onderzoeksontwerp voorzien is van correcte inhoudsopgave en paginanummering;
- ☐ Het onderzoeksontwerp voldoet aan de eisen en richtlijnen zoals opgenomen in de schrijfwijzer van de opleiding.
- ☐ Het onderzoeksontwerp is geschreven in correct, zowel qua spelling als grammatica, Nederlands of Engels (Cambridge).

Hoofdstuk 1 Inleiding	
De inleiding is een samenhangend geheel van: • Een beschrijving van de instelling en/of de opdrachtgever (context); • Een duidelijke omschrijving en analyse van welk praktijkprobleem aan de orde is (inclusief aanleiding en relevantie); • Een omschrijving van de cliënt;	Feedback:

• De gehele inleiding is onderbouwd vanuit een theoretisch kader. De begrippen zijn gedefinieerd. Het theoretisch kader bestaat uit ten minste 7 recente relevante vakliteratuur en onderzoekpublicaties en/ of andere bronnen; • Een duidelijk afgebakende probleemstelling, belang en doel van het onderzoek worden op micro-, meso- en macroniveau benoemd; • Aan het eind samengevat in de centrale vraagstelling voor het onderzoek en 3 à 4 deelvragen; • De onderzoeksvraag is nauwkeurig geformuleerd en inhoudelijk zo begrensd dat het werkbaar is in de context van het afstudeeronderzoek.	
Hoofdstuk 2 Methode	
Aansluitend op de inleiding wordt de opzet van het onderzoek compact maar compleet beschreven, inclusief: • Typering algehele methode van onderzoek (N=1); • Per deelvraag is beschreven: - Onderzoekstype; - Operationalisatie: de te meten begrippen zijn vertaald naar meetbare kenmerken van de onderzoekseenheden en worden uitgelegd en onderbouwd; - Populatie en steekproef (wie of wat behoort er tot de onderzoeksgroep); - Dataverzameling (waar vindt het onderzoek plaats, wanneer en op welke wijze wordt het onderzoek afgenomen); - Data-analyse (analysetechnieken die je gaat gebruiken); - Verantwoording keuzes; • De ethische keuzes zijn benoemd, zijnde: verwerking data; bewaringstermijn data; bewaren data; hoe de privacy van de respondent wordt gewaarborgd; manier van gegevens anonimiseren;	Feedback:

Het informed consentformulier aanwezig is, indien cliënt bekend is.	
---	--

A. Medium	
Binnen de diverse onderdelen van het afstudeeronderzoek is het medium gepositioneerd: - Als onderdeel van de inleiding is het medium en het werkingsmechanisme beschreven; - Een van de deelvragen is gewijd aan het medium; - Binnen hoofdstuk 2 is de aangeboden interventie beschreven.	Feedback:

B. Algemene indruk van het onderzoeksontwerp	
Het onderzoeksontwerp ziet er verzorgd uit, is prettig leesbaar en netjes vormgegeven. Er is een duidelijke tekstuele samenhang binnen én tussen de hoofdstukken en alinea's. Er wordt gebruik gemaakt van goede overgangen om de lezer door het verslag heen te leiden. Het onderzoeksrapport voldoet aan de <u>APA</u>-regels, in het bijzonder: - De bronvermeldingen en literatuurverwijzingen zijn aanwezig in de tekst waar nodig en correct weergegeven; - Er is sprake van een opgave van geraadpleegde databases en zoektermen; - Verwijzingen in de tekst naar illustraties tabellen en grafieken zijn aanwezig en correct; - Illustraties, tabellen en grafieken zijn functioneel, correct opgemaakt, genummerd en voorzien van titel en toelichting; - De literatuurlijst is compleet en correct weergegeven; - De steekwoorden (keywords) zijn compleet en correct weergegeven na de samenvatting; - De bijlagen zijn voorzien van paginanummering en vermeld in de inhoudsopgave;	Feedback:

5.12 Beoordelingsformulier Afstudeeronderzoek N=1 (Versie 2019-2021)

Onderzoeksrapport en presentatie

Naam Student-onderzoeker	
Opleiding vaktherapie + medium	
Relatienummer	
Naam en functie beoordeelaar	
Datum	
Eindbeoordeling	Cijfer: Feedback:

Het afstudeeronderzoeksrapport wordt in beoordeling genomen als aan de volgende eisen is voldaan:

- ☐ Het onderzoeksontwerp van feedback is voorzien door een onafhankelijke onderzoeksdocent;
- ☐ Er sprake is van "informed consent" van de deelnemers aan het onderzoek, welke zich uit in een ondertekend formulier "informed consent", welke toegevoegd is aan de bijlagen van het onderzoeksrapport;
- ☐ Het ingevulde praktijkadvies formulier is toegevoegd aan de bijlagen van het onderzoeksrapport;
- ☐ Het afstudeeronderzoeksrapport een omvang heeft van maximaal 10.000 woorden inclusief tabellen en figuren (maar exclusief voorblad, voorwoord, samenvatting, inhoudsopgave en bijlagen) en voldoet aan de eisen en richtlijnen zoals opgenomen in de schrijfwijzer van de opleiding;
- ☐ Het afstudeeronderzoeksrapport is voorzien van een titelblad met een titel, ondertitel, naam, relatienummer, datum en plaats, hoeveelheid woorden (met en zonder bijlagen), instituut en opleiding, opdrachtgever en afstudeeronderzoeksbegeleider;
- ☐ Het onderzoeksontwerp is geschreven in correct, zowel qua spelling als grammatica, Nederlands of Engels (Cambridge). Indien er gekozen wordt voor Nederlandstalig, dient er tevens een Engelstalige samenvatting aanwezig te zijn.
- ☐ Er is sprake van een correcte en complete inhoudsopgave en er is een literatuurlijst opgenomen die voldoet aan de APA-richtlijnen (document APA style NHL Stenden bibliotheek). Het afstudeeronderzoeksverslag is voorzien van correcte paginanummering (titelblad, voorwoord, inhoudsopgave en bijlage). De bijlagen worden voorzien van een inhoudsopgave en paginanummering. Het verslag is compleet en geschreven in correct Nederlands of Engels (Cambridge).

Onderzoeksrapport

1. Inleiding				
criterium/rubriek	Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%	
De inleiding is een samenhangend geheel van: - Een beschrijving van de instelling en/of de opdrachtgever (context); - Een duidelijke omschrijving en analyse van welk praktijkprobleem aan de orde is (inclusief aanleiding en relevantie); - Een omschrijving van de cliënt; - De gehele inleiding is onderbouwd vanuit een theoretisch kader. De begrippen zijn gedefinieerd. Het theoretisch kader bestaat uit ten minste 7 recente relevante vakliteratuur en onderzoekpublicaties en/ of andere bronnen; - Een duidelijk afgebakende probleemstelling, belang en doel van het onderzoek worden op micro-, meso- en macroniveau benoemd; - Aan het eind samengevat is in de centrale vraagstelling voor het onderzoek en 3 à 4 deelvragen; - De onderzoeksvraag is nauwkeurig geformuleerd en inhoudelijk zo begrensd dat het werkbaar is in de context van het afstudeeronderzoek.	Alle onderdelen van de inleiding zijn zeer zorgvuldig, consistent en in onderlinge samenhang beschreven.	De inleiding is compleet en bevat de hiernaast beschreven onderdelen. De opdrachtgever, het praktijkprobleem en de geraadpleegde literatuur en andere bronnen worden beschreven, maar de relatie met de vraagstelling is hier en daar minder sterk.	De inleiding is incompleet en is onvoldoende samenhangend uitgewerkt. Er ontbreken een of meer van de hiernaast beschreven onderdelen en de relatie met de vraagstelling ontbreekt of is zeer zwak.	
Toelichting op beoordeling:				Score

2. Methode				
criterium/rubriek	Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%	
Aansluitend op de inleiding wordt de opzet van het onderzoek compact maar compleet beschreven, inclusief: - Typering algehele methode van onderzoek (N=1); - Per deelvraag is beschreven: - Onderzoekstype; - Operationalisatie: de te meten begrippen zijn vertaald naar meetbare kenmerken van de onderzoekseenheden en worden uitgelegd en onderbouwd;	De methode van het onderzoek is compleet en alle onderdelen zijn zeer zorgvuldig, consistent en in onderlinge samenhang beschreven. De ethische keuzes zijn benoemd.	De methode van onderzoek is compleet en bevat de hiernaast beschreven onderdelen. De beschreven onderdelen zijn op een paar punten	De opzet van het onderzoek is incompleet, er ontbreken onderdelen en is niet of onvoldoende samenhangend uitgewerkt. De ethische keuzes zijn niet benoemd	

- Populatie en steekproef (wie of wat behoorde er tot de onderzoeksgroep); - Dataverzameling (waar vond het onderzoek plaats, wanneer en op welke wijze werd het onderzoek afgenomen); - Data-analyse (analysetechnieken die gebruikt zijn); - Verantwoording keuzes; • De ethische keuzes zijn benoemd, zijnde: verwerking data; bewaringstermijn data; bewaren data; hoe de privacy van de respondent is gewaarborgd; manier van gegevens anonimiseren.		niet geheel duidelijk en samenhangend. De ethische keuzes zijn benoemd.	
Toelichting op beoordeling:			Score

3. Resultaten			
Criterium/rubriek	Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%
De deelvragen van het onderzoek zijn beantwoord, waarbij: • De antwoorden per deelvraag worden weergegeven; • De antwoorden duidelijk voortvloeien uit de analyse van de onderzoeksgegevens; • De resultaten geen conclusies of discussiepunten bevatten.	De resultaten zijn zeer zorgvuldig en consistent beschreven.	De resultaten zijn voldoende zorgvuldig en consistent beschreven.	De resultaten zijn onvoldoende duidelijk beschreven en/ of vloeien niet voort uit de onderzoeksgegevens. Resultaten en conclusies overlappen.
Toelichting op beoordeling:			Score

4. Conclusie, discussie en aanbevelingen			
Criterium/rubriek	Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%
De probleemstelling uit de inleiding wordt beantwoord, waarbij: • Er wordt gestart met een samenvatting van de aanleiding/relevantie van je onderzoek; • De centrale vraag wordt beantwoord; • Conclusies duidelijk voortvloeien uit de onderzoeksresultaten;	De conclusies zijn zeer zorgvuldig, consistent en in onderlinge samenhang beschreven en bestrijken alle hiernaast genoemde aspecten.	De conclusies zijn duidelijk beschreven en alle hiernaast genoemde aspecten komen in voldoende samenhang aan bod.	De conclusies zijn onduidelijk beschreven en/of niet volledig en niet alle hiernaast genoemde aspecten komen aan bod.

• Er wordt terugverwezen naar de literatuur (interpretatie); • De reikwijdte van de conclusies kritisch besproken en ge-evalueerd worden in de vorm van discussiepunten; • Er aanbevelingen worden gedaan die voortvloeien uit de conclusie en de discussiepunten.			
Toelichting op beoordeling:			Score

A. Medium			
Criterium/rubriek	Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%
Binnen de diverse onderdelen van het onderzoeksrapport is het medium gepositioneerd: • Als onderdeel van de inleiding is het medium en het werkingsmechanisme beschreven; • Een van de deelvragen is gewijd aan het evalueren van het medium; • Als onderdeel van de methode is de aangeboden interventie beschreven.	Het medium is zeer zorgvuldig gepositioneerd en consistent beschreven. Alle hiernaast benoemde aspecten zijn aanwezig.	Het medium is duidelijk gepositioneerd en consistent beschreven. Alle hiernaast benoemde aspecten zijn aanwezig.	Het medium is niet duidelijk gepositioneerd en niet consistent beschreven. Niet alle hiernaast benoemde aspecten zijn aanwezig.
Toelichting op beoordeling:			Score

B. Algemene indruk van het afstudeeronderzoeksrapport			
Criterium/rubriek	Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%
Het onderzoeksrapport ziet er verzorgd uit, is prettig leesbaar en netjes vormgegeven. Er is een duidelijke tekstuele samenhang binnen én tussen de hoofdstukken en alinea's. Er wordt gebruik gemaakt van goede overgangen om de lezer door het verslag heen te leiden. De samenvatting is volledig en adequaat. Het onderzoeksrapport voldoet aan de <u>APA</u>-regels, in het bijzonder: • De bronvermeldingen en literatuurverwijzingen zijn aanwezig in de tekst waar nodig en correct weergegeven;	Het afstudeeronderzoeksrapport is goed wat betreft taalbeheersing, bevat geen spel- of grammaticafouten, is prettig leesbaar en netjes wat betreft uiterlijke vormgeving. De APA-richtlijnen zijn gehanteerd. Alle bronvermeldingen en literatuurverwijzingen zijn	Het afstudeeronderzoeksrapport voldoet aan de basishnormen wat betreft taalbeheersing, is leesbaar en netjes vormgegeven. De APA-richtlijnen zijn grotendeels gehanteerd, en bevatten (niet meer dan) een paar onvolkomenheden. Bronvermeldingen en	Het afstudeeronderzoeksrapport oogt onverzorgd, is chaotisch van opzet, getuigt van onvoldoende taalbeheersing en vertoont op meer dan een van de hiernaast genoemde aspecten onvolkomenheden.

• De bronvermeldingen en literatuurverwijzingen in de tekst zijn correct; • Er is sprake van een opgave van geraadpleegde databases en zoektermen; • Verwijzingen in de tekst naar illustraties tabellen en grafieken zijn aanwezig en correct; • Illustraties, tabellen en grafieken zijn functioneel, correct opgemaakt, genummerd en voorzien van titel en toelichting; • De literatuurlijst is compleet en correct weergegeven; • De steekwoorden (keywords) zijn compleet en correct weergegeven na de samenvatting; • De bijlagen zijn voorzien van paginanummering;	correct en compleet. Illustraties, tabellen en grafieken zijn op correcte wijze weergegeven. Er is sprake van een opgave van geraadpleegd databases en zoektermen.	literatuurverwijzingen zijn grotendeels correct. Illustraties, tabellen en grafieken zijn grotendeels op correcte wijze weergegeven.	
Toelichting op de beoordeling:			Score
Cijfer onderzoeksrapport: tel de afzonderlijke scores van 1 t/m 4 en A en B bij elkaar op en deel door 6			Eind-score

Presentatie onderzoeksrapport

C. Presentatie			
Criterium/rubriek	Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%
• De student kan de essentie van het onderzoek (de onderzoeksvraag/- vragen, de methoden van onderzoek en de resultaten) helder presenteren aan een publiek bestaande uit vakgenoten en andere professionals; • De student kan reflecteren op de relevantie van het onderzoek en de eventuele beperking van de onderzoeksmethoden; • De student toont aan dat het onderzoeksrapport zijn of haar geestelijk eigendom is door kritische vragen op passende wijze te beantwoorden;	De essentie van het onderzoek is zeer helder, zorgvuldig, consistent en in onderlinge samenhang gepresenteerd en bestrijkt alle hiernaast genoemde aspecten.	De essentie van het onderzoek is duidelijk gepresenteerd en alle hiernaast genoemde aspecten komen in voldoende samenhang aan bod.	De essentie van het onderzoek is onduidelijk en/of niet alle hiernaast genoemde aspecten komen aan bod.

- De student kan reflecteren op de bijdrage die het onderzoek levert aan de ontwikkeling van het kennisdomein in de praktijkinstelling; - De student kan reflecteren op de bijdrage die het onderzoek levert aan de ontwikkeling van het eigen beroep.			
Toelichting op beoordeling presentatie:			
Berekening totaalscore afstudeeronderzoek N=1: <i>eindcijfer onderzoeksrapport x4 + cijfer presentatie /5= eindcijfer</i>			
			Score
			Eindcijfer

Het eindoordeel van de onderdelen van het afstudeeronderzoek wordt bepaald na beoordeling en overeenstemming door beide examinatoren.

De eindpresentatie/verdediging mag pas plaatsvinden als het onderzoeksrapport als voldoende is beoordeeld.

Onvoldoende: een of meer criteria zijn onvoldoende, d.w.z. lager dan 5,5

Voldoende: de gemiddelde score is in de range van 5,4 t/m 8,4 en niet één criterium is onvoldoende

Excellent: de gemiddelde score is 8,5 of hoger en niet één criterium is onvoldoende

6 Methodiek Drama & Beeldend

Leerjaar:	Praktijk- en Afstudeerfase Vaktherapie
Periode:	September 2019- juni 2021
Docent:	Sjaak Sophie, Mimy ter Braak, Anne Postma, Marius den Otter, Romy van Mook,
Contacttijd:	5 uren per 2 weken
Zelfstudietijd:	7 uren uur per week
Literatuur:	- Beenackers, A.A.J.M. (2005). <i>Handleiding dossiervoering</i>. Delft: Eburon. - Schweizer, C., red. (2009). <i>Handboek beeldende therapie. Uit de verf</i>. Houten: Bohn Stafleu van Loghum. - Smeijsters, H. (2008). <i>Handboek Creatieve Therapie</i>. Bussum: Uitgeverij Coutinho. - Steehouder, M. (2016). <i>Leren communiceren. Handboek voor mondelinge en schriftelijke communicatie</i>. 5^e druk. Groningen: Wolters-Noordhoff. - Artikelen uit databanken.

Inleiding

Tijdens de gehele periode van de praktijk- en afstudeerfase staat er eens in de twee weken Methodiek voor jullie ingeroosterd. Op deze (donderdag)dag oefen je vooral met elkaar je methodisch handelen ten behoeve van de praktijk. Je volgt daarin in grote lijnen het klinisch redeneerproces. Over het algemeen zal je dus beginnen met observeren en eindigen met evalueren. Dat doe je bij methodiek niet alleen, maar met de hele groep. De docent is aanwezig en zal vooral vraaggericht werken. Jullie bepalen de inhoud. Methodiek blijf je dus volgen tot aan de afronding van je studie. Zo kunnen de starters leren van degene die al langer in de praktijk staan en kunnen juist degene in de eindfase de methodiek gebruiken voor het oefenen van hun eindproducten en daarbij de input van degene die volop in de stage/praktijk zijn goed gebruiken. Denk daarbij niet alleen aan je eigen mediumstudenten, maar maak juist ook gebruik van de studenten van het andere medium. Zij staan meer blanco t.o.v. het medium waardoor je de therapeutische driehoek goed kunt oefenen. Dit hoofdstuk beschrijft de inhoud en werkwijze van methodiek tijdens de praktijkperiode.

Leeruitkomsten Praktijkperiode - Praktijk

- De individuele student kan zelfstandig het klinisch redeneerproces volledig en adequaat in praktijk brengen en evalueren.
(Cliëntgebonden beroepstaken uit LDP)
- De individuele student kan zelfstandig functioneren binnen de context van de praktijkorganisatie (visie, doelstellingen en ontwikkelingen in de eigen organisatie en het werkveld)
(Organisatiegebonden beroepstaken uit LDP)
- De individuele student brengt kennis en ervaring over aan anderen.
(Professiegebonden beroepstaken uit LDP)

Leeruitkomsten Methodiek - Interventiebeschrijving (product/module)

- De individuele student kan een innovatieve interventiebeschrijving ontwikkelen conform de richtlijnen van een behandelproduct of behandelmodule en daarmee een bijdrage leveren aan een sterkere positionering van vaktherapie.
(Professiegebonden beroepstaken uit LDP)

Inhoud

We volgen het Klinisch Redeneerproces ook in deze praktijkfase. Daarin komen o.a. de volgende zaken aan bod:

- Observatie en observatiemodellen
- Analogie
- Vaktherapeutische indicatie
- Gesprekstechnieken
- Werkwijze en doelen
- Methoden, technieken en diverse werkvormen
- Behandeling en behandelvisie
- Rapportage
- Therapeutische houding
- Werken met specifieke doelgroepen
- Afronden en afscheid
- Theoretische verantwoording (recente literatuur)

Algemene aanpak

Na twee jaar schoolervaring met methodisch handelen is het nu tijd je kennis en ervaring hiervan in te zetten in de praktijk. Je zal merken dat deze kennis en ervaring niet altijd direct overgezet kan worden naar jouw doelgroep. Wat je op school geleerd hebt is in het algemeen je basis. Nu ga je uitzoeken hoe het voor jou in jouw praktijk werkt. Stap daar dus open minded in! Er wordt dus een onderzoekende houding van je gevraagd; stel je actief en leerbaar op. Daarbij kun je vooral veel leren van de cliënten. Enige transparantie m.b.t. je leerproces t.a.v. cliënten is ook een kracht: je leert ze impliciet hoe ze om kunnen gaan met nieuwe situaties. Een vaktherapeut weet veel, maar is ook altijd op zoek en puzzelt naar mogelijkheden. Altijd in overleg met collega's en tracht zoveel mogelijk de handelingen te onderbouwen, met behulp van literatuur. Zorg dat je goed op de hoogte blijft. De ontwikkelingen gaan snel en er wordt steeds meer ontwikkeld en gepubliceerd. Kijk wat er al bekend is m.b.t. doelgroep, problematiek en actuele, zo mogelijk evidence based, observatie- en behandelprogramma's. Bovenstaande zal je in de Methodiek van aankomende twee jaren gaan herkennen, met het klinisch redeneerproces als leidraad. Methodiek zal je in lesverband steeds ongeveer om de twee weken een hele dag op je rooster terugvinden. De uren worden in samenspraak met de docent door jou en je groep actief ingevuld. Het programma ligt dus niet wekelijks vast, maar zal relevant zijn aan de dan spelende kwesties. We zullen gebruik maken van elkaars ervaringen, leervragen, van rollenspelen, van opnames, van de gemaakte 'producten', van internet, van het SLS etc. Omdat de doelgroepen en de werkwijzen van de instellingen sterk variëren zal dus ook ons programma flexibel moeten zijn. De een zal langer de tijd nodig hebben om een goed observatieprogramma in elkaar te zetten dan een ander. Misschien komen sommigen niet eens toe aan behandelingen langer dan vier weken. De producten die je in deze leerjaren gaat maken staan dus ook niet vast in een tijdsbestek. Wel soms in een specifieke volgorde. Je verzamelt alle producten in een portfolio. Iedere keer als je een product af hebt lever je die in bij je methodiekdocent voor een beoordeling. **Je krijgt na elk ingeleverde product feedback van je docent, deze feedback verwerk je in je volgende product.**

Daarnaast zijn alle eindproducten wel eerst besproken met je praktijkbegeleider en zijn voorzien van zijn/haar feedback. Je gehele leerproces wordt deze twee jaar gemonitord door je praktijkdocent, zijnde je SLB'er. Ook daarmee bespreek je dus je studievoortgang.

Zoals gezegd zal je als vaktherapeut ook een bijdrage moeten leveren aan het onderbouwen van je handelingen. Je gaat deze anderhalf jaar in de praktijk onderzoek doen om je vak en je eigen kwaliteit als vaktherapeut verder te ontwikkelen. Voor je onderzoeken zal je begeleid worden door een onderzoeksbegeleider (zie hoofdstuk 5) **Je methodiekexamen zal ook bestaan uit een onderzoek: het maken van een interventiebeschrijving.** Voor de begeleiding van het onderzoeksgedeelte maak je dan dus ook gebruik van deze onderzoeksbegeleider. Vaktherapeutisch inhoudelijk maak je gebruik van de methodieklessen. Een voorwaarde om deze interventiebeschrijving af te ronden is dat de opdrachten A tot en met E met een voldoende zijn beoordeeld. Zie verder Hoofdstuk F

6.1 Portfolio-opdrachten:

Voor opdracht A,B en C mag je gebruik maken van het leerlingen/cliëntendossier van de instelling waar je de praktijkperiode doet. Daar wordt ook regelmatig met observaties en behandelplannen gewerkt. De vaktherapeutische behandelplannen/observaties en rapportages die je schrijft kun je toevoegen aan jouw verslagen, zo hoef je geen dubbel werk te verrichten. Wel vragen wij om een literaire onderbouwing/theoretisch kader voor de methodiek opdrachten.

Klinisch Redeneer Proces	Product
<u>Observeren:</u> Wat zie ik bij de cliënt en zijn mediumwerk?	A. Observatieverslag
<u>Diagnose:</u> Wat is er met de cliënt aan de hand? <u>Indicatiestelling:</u> Waar kan de behandeling aangrijpen?	B. Analogie en parallelbeschrijving volgens Smeijsters (2008) en DSM 5
<u>Doelstelling:</u> Wat kan je nastreven/wat is haalbaar?	C. Behandelplan
<u>Interventie:</u> Hoe ga je dat doen?	D. Plan van aanpak binnen de therapeutische driehoek
<u>Resultaat:</u> Wat is er bereikt?	E. Evaluatie behandelverslag. Resultaatmeting (N=1)
<u>Rationale:</u> Hoe kan je het resultaat verklaren?	F. Interventiebeschrijving product/ module (examen)
Voor de handleiding interventiebeschrijving en beoordelingscriteria van de producten zie de hoofdstukken hierna.	

Beoordeling

Alleen product F wordt met een cijfer beoordeeld. Dit is tevens je **eindcijfer** Methodiek van je opleiding. De andere opdrachten (A t/m E) zijn voorwaardelijk en dienen **alle** met een voldoende te zijn afgesloten voor je product F inlevert! A t/m E zijn bedoeld als werkvorm om te kunnen komen tot een Producttypering/ Behandelmodule. Je krijgt dus bij iedere opdracht feedback die wordt meegenomen in de volgende opdrachten. De feedback is zoals je noemt 360 graden: alle betrokkenen spelen daarin een rol: je praktijkbegeleider, je medestudenten, je docenten en uiteraard jezelf!

Alle opdrachten worden via Ephorus ingeleverd op BB, cursus Praktijk- en Afstudeerfase (behalve opdracht D1 t/m D5). Je ontvangt de feedback ook via BB. Op deze manier wordt jouw studievoortgang zichtbaar in het Grade Center van de cursus op BB. Daarin staan ook je andere praktijkgerelateerde opdrachten.

NB Voorwaarden deelname mediumexamen: de methodiekopdrachten A t/m E moeten zijn afgerond en behaald. Deze methodiekopdrachten A t/m E kan je niet maken en afronden zonder dat je op dat moment verbonden bent aan stage.

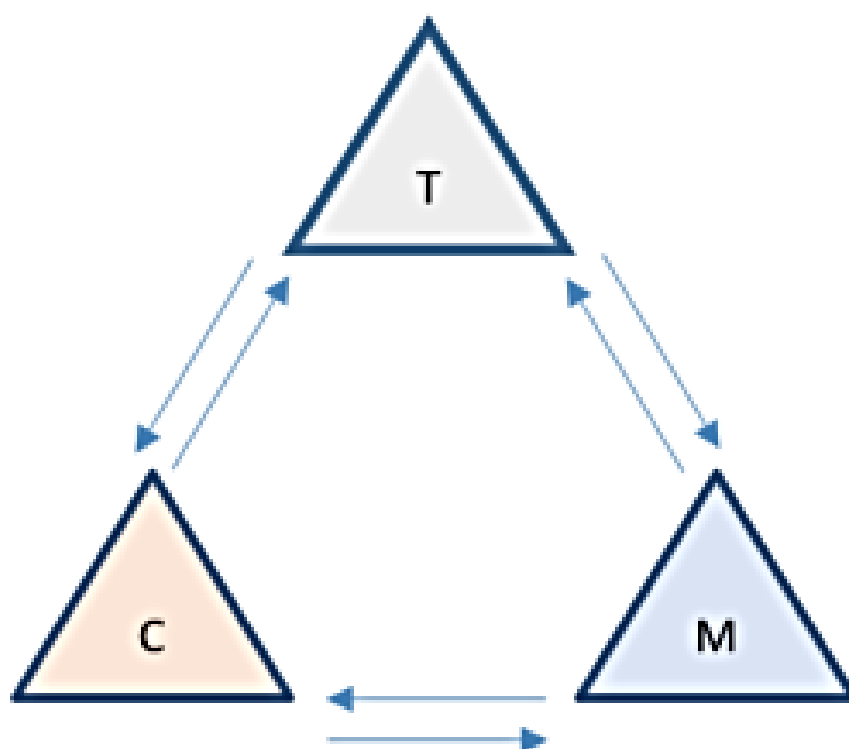
Dit betekent dus dat de methodiekopdrachten ten tijde van de praktijkperiode gemaakt en beoordeeld dienen te worden. De methodiekopdrachten kunnen ten laatste binnen 6 weken na afronding van de praktijkperiode ingeleverd worden.

De therapeutische driehoek van vaktherapie

T = Therapeut

C = Cliënt

M = Medium

A. Observeren en Observatieverslag

1. Observatiemodel

Er zijn verschillende modellen voor observatie vaktherapie in omloop of heb je zelf ontwikkeld voor bijv. een moduulopdracht. De student onderzoekt, vergelijkt en maakt op grond van de doelgroep een gemotiveerde keuze voor observatieonderdelen en observatiemodel. De student ontwerpt een observatieprogramma (reeks van observatieactiviteiten) en bespreekt dit met de praktijkbegeleider.

Onderdelen die je in het observatieprogramma opneemt:

- Plaatsbepaling van de observatie Vaktherapie binnen de instelling
- Zicht krijgen op de beperking(en) of mate van beperking van de cliënt
- Inzet van het medium
- Bijdrage aan diagnostiek

2. Observatieverslag over cliënt opstellen en bespreken

De student schrijft een samenvattend observatieverslag over één cliënt van enkele sessies waarbij je gebruik maakt van de observatieformulieren, passend in de setting waarin je werkt. De student houdt hierbij rekening met de eigen attitude, werkwijze en werkvormkeuze welke tijdens de methodieklessen worden geoefend. Bespreek het verslag met je praktijkbegeleider en neem zijn feedback op in je nawoord van het verslag. Daarna rond je af met je eigen conclusies waarbij je ook de methodieklessen en de feedback van de groep verwerkt en legt daarbij verband met zijn gehele leerproces

Structuur:

- Inleiding waarin is opgenomen een beschrijving van je praktijkinstelling en de plek die vaktherapie inneemt t.a.v. observeren.
- Beschrijf de onderbouwing (zoals hierboven in de inleiding van opdracht A is genoemd; denk daarbij ook aan relevante literatuur) van je gekozen observatieprogramma en observatie model.
- Omschrijving doelgroep, gevolgd door cliënt beschrijving met de informatie die vooraf bekend is. Vermeld ook de bron van deze informatie.
- Observatieaanbod
- Samenvatting van de observatie waarin gebruik gemaakt wordt van de gehele therapeutische driehoek
- Voorlopige conclusie

Nawoord met daarin:

- Feedback praktijkbegeleider
- Persoonlijke conclusie a.d.h.v. deze feedback en die vanuit de methodieklessen
- Bijstellen eigen leerdoelen/praktijkperiodewerkplan
- Max 5 A4 excl. nawoord en bijlage
- Gebruikte observatiemodellen worden in de bijlage opgenomen.

Beoordelingsformulier methodiek

Opdracht A: Observeren

Naam student	
Relatienummer	
Naam methodiekdocent	
Kans	
Datum	

Observatieverslag	
Voorwaardelijk	Ja/Nee
1. Het verslag is compleet aangeleverd conform de structuurvoorwaarden	
	O / V
1. Cliëntgegevens zijn helder en relevant voor de observatie binnen deze setting	
2. In het observatieprogramma wordt duidelijk gemaakt wat het aanbod is t.a.v. de hulpvraag en probleemstelling, de gestelde observatiedoelen, de werkvormen en de daarbij passende gekozen therapeutische houding	
3. Verantwoording van observatieprogramma is gedaan op basis van actueel en adequaat literatuuronderzoek	
4. De samenvatting van de observatiesessies zijn conform het observatieprogramma en is zo opgesteld dat deze ook leesbaar en begrijpelijk is voor de verwijzer	
5. De conclusie komt voort uit het observatieonderzoek	
6. In het nawoord is omschreven hoe de samenvatting en conclusie is besproken in de instelling én met de cliënt en wat daaruit is voortgekomen	
7. De student heeft vanuit bovenstaande en vanuit de methodieklessen zijn leerdoelen bijgesteld voor de praktijkperiode, zodat deze opgenomen kunnen worden in het praktijkperiodewerkplan	
Eindbeoordeling A	

NB. Alle onderdelen dienen voldoende te zijn.

Toelichting:

B. Diagnose: Analogie en parallelbeschrijving

1. Onderzoek voorafgaand aan behandelverslag

1.1 Behandelvisie en werkwijze

Beschrijf de behandelvisie en missie van de instelling en het daaraan ten grondslag liggend theoretisch kader en de op de werkplek gehanteerde werkmethode. De student onderzoekt in hoeverre vaktherapie aansluit bij deze visie en missie van de instelling.

Je geeft daarbij een beschrijving welke werkwijze (Smeijsters, 2008) het meest geschikt is voor de doelgroep; hierbij kan onderscheid gemaakt worden in verschillende cliënt/leerling (groepen).

1.2. Onderzoek analogie, indicatie cliënten

De student vertaalt bij één cliënt het omschreven problematische gedrag/ stoornis in medium specifiek gedrag in parallelle kolommen (zie Smeijsters hfdst. 2), n.a.v. observatie. Op grond hiervan benoemt hij mogelijke indicaties (Smeijsters hfdst. 7) voor Vaktherapie. Het verslag wordt (na het besproken te hebben met de praktijkbegeleider) ingeleverd bij de methodiekdocent die het van feedback voorziet. De student kan bovenstaande onderzoek gebruiken als input voor het behandelplan (opdracht C)

Structuur:

Opdracht B wordt als één verslag ingediend bij de methodiekdocent met daarin opgenomen:

- De behandelvisie van de instelling met daaraan gekoppeld het theoretisch kader
- Een korte beschrijving van de plaats die vaktherapie inneemt in de instelling met betrekking tot deze behandelvisie en welke werkwijze (volgens Smeijsters) passend is voor deze doelgroep. Daarbij wordt ook een vergelijking gemaakt met landelijke en internationale trends t.a.v. deze behandelvisie.
- Vanuit deze doelgroep wordt één cliënt gekozen wiens gedrag beschreven wordt in parallelle kolommen volgens Smeijsters (2008), gevolgd door mogelijke indicaties conform het indicatieschema van Smeijsters (2008).
- Aan het verslag wordt toegevoegd een samenvatting van de bespreking met de praktijkbegeleider t.a.v. deze opdracht en sluit af met de conclusies die de student hieruit heeft getrokken en stelt zijn persoonlijke leerdoelen hierop bij en verwerkt het in het praktijkperiodewerkplan.

Beoordelingsformulier methodiek

Opdracht B: Vaktherapeutische diagnose en indicatiestelling

Naam student	
Relatienummer	
Naam methodiekdocent	
Kans	
Datum	

Behandelvisie en werkwijze/ onderzoek analogie en indicatie	
Voorwaardelijk	Ja/Nee
1. Het verslag is compleet aangeleverd conform de structuurvoorwaarden	
	O / V
1. De behandelvisie van de instelling en de plaats van vaktherapie daarin is duidelijk beschreven. De onderzochte en gekozen werkwijze is passend voor de doelgroep.	
2. De student heeft aantoonbaar onderzocht welke werkwijze van Smeijsters (2008) het meest geschikt is voor de doelgroep van de praktijkperiode instelling en heeft dit onderbouwd met actuele literatuur	
3. De behandelvisie en werkwijze is nationaal en internationaal vergeleken met trends t.a.v. behandelen van deze doelgroep	
4. De analogie tussen probleemgedrag en mediumgedrag conform Smeijsters (2008) hoofdstuk 2 is n.a.v. de observatie beschreven en inzichtelijk gemaakt.	
5. Op basis van bovenstaand punt 2 heeft de student een vaktherapeutische indicatieschema onderzocht en gemaakt conform hoofdstuk 7 van Smeijsters (2008)	
6. De student heeft vanuit bovenstaande en vanuit de methodieklessen zijn leerdoelen bijgesteld voor de praktijkperiode, zodat deze opgenomen kunnen worden in het praktijkperiodewerkplan	
Eindbeoordeling B	

1 = zeer slecht/niet aanwezig

2 = slecht

3 = zeer onvoldoende

4 = onvoldoende

5 = bijna voldoende

6 = voldoende

7 = ruim voldoende

8 = goed

9 = zeer goed

10 = uitmuntend

NB. Alle onderdelen dienen voldoende te zijn.

Toelichting:

Opdracht C: Behandelplan

Op basis van observatie en van het indicatieschema (opdrachten A en B) kom je tot een behandelplan, dat doorgesproken wordt met de praktijkbegeleider en/of verwijzer. Waar mogelijk wordt dit behandelplan ook besproken met de cliënt en zijn eventuele omgeving. Indien je gebruik maakt van dezelfde cliënt als in opdracht A c.q. B kan je verwijzen naar deze verslagen. Je kan echter hier ook gebruik maken van een andere cliënt. Let dan wel op dat de gegevens over de observatie en indicatie duidelijk vermeld zijn.

Structuur:

- Omschrijving van de behandelomgeving.
- De klachten/hulpvraag.
- Een hypothese over de condities die de klachten in stand houden
- Diagnostiek vaktherapie
- Wat zijn de behandeldoelen in het algemeen en welke zijn vaktherapeutisch specifiek.
- Welke werkwijze wordt gehanteerd
- Voorgenomen behandelafasing
- Medium specifiek aanbod in grote lijnen.
- Te verwachte eindtermen en tijdsbestek
- Afsluitend nawoord met daarin de conclusies van de besprekingen met betrokkenen en stelt daarbij de leerdoelen bij en verwerkt dit in het werkplan.

Zie ook: Beenackers, (2005)

Beoordelingsformulier methodiek

Opdracht C: Behandelplan

Naam student	
Relatienummer	
Naam methodiekdocent	
Kans	
Datum	

Behandelplan	
Voorwaardelijk	Ja/Nee
1. Het verslag is compleet aangeleverd conform de structuurvoorwaarden	
	O / V
1. A: In de inleiding wordt kort en bondig een duidelijke omschrijving gegeven van de klachten/hulpvraag van de cliënt. B.: Tot welke hypothese over de condities die de klachten in stand houden heeft dit geleid vanuit de observatieperiode	
2. De vaktherapeutische behandeldoelen zijn afgeleid van de algemene doelstelling van deze cliënt en zijn passend bij de in de instelling gehanteerde behandelvisie.	
3. De doelstellingen beschrijven kort en bondig wat de cliënt in de therapie zal kunnen bereiken. En stelt daarbij een haalbare behandelafasing.	
4. In het behandelplan is opgenomen welke passende werkwijze volgens Smeijsters (2008) wordt gehanteerd.	
5. Het globale medianaanbod is afgestemd op de doelen en de werkwijze.	
6. De feedback van de praktijkbegeleider c.q. verwijzer en waar mogelijk met cliënt/ omgeving zijn in een nawoord toegevoegd met daarbij een door de student opgestelde conclusie	
7. De student heeft vanuit bovenstaande en vanuit de methodieklessen zijn leerdoelen bijgesteld voor de praktijkperiode, zodat deze opgenomen kunnen worden in het praktijkperiodewerkplan	
Eindbeoordeling C	

NB. Alle onderdelen dienen voldoende te zijn.

Toelichting:

D. Interventie.

Methodiek is de plek bij uitstek om je aanbod voor te bereiden, te oefenen en om feedback op te krijgen. Immers; therapie geven is vooral (onder)zoeken. Dat kan met elkaar juist verdiepend en inspirerend zijn.

Opdracht:

Je bereidt minimaal *drie werkvormen per semester* voor die je gedurende je praktijkperiode bij methodiek inbrengt. Je stelt jezelf daarbij een vraag. Die kan voortkomen uit het feit dat je ergens in vastloopt binnen de therapeutische driehoek, of dat je meerdere mogelijkheden wilt onderzoeken of dat je specifiek jouw persoonlijke leerdoel aan de orde wilt hebben. Dat staat je vrij. Bij inbreng 1 t/m 5 start je met je eigen persoonlijke methodische leervraag die je SMART opstelt. Deze vraag is actueel en komt voort uit je praktijkperiodewerkplan. In de methodiek les speel je de situatie zodanig uit, dat je antwoord kan krijgen op je vraag. Deze vraag is per mail vooraf naar de docenten en medestudenten gestuurd. Je geeft daarbij duidelijk aan met hoeveel mensen je dit wilt oefenen en wat de situatie is. Zorg dat je inbreng maximaal een half uur is zodat er ruimte overblijft voor meerdere inbrengen. De verkregen feedback verwerk je in een kort reflectieverslag die binnen een week naar de methodiekdocent is gestuurd. Ook daarvan krijg je feedback welke je weer meeneemt naar je praktijk en je volgende inbreng.

De 6^e keer is de definitieve beoordeling van opdracht D en zal onafhankelijk van de eerste 5 keer worden opgemaakt. Alleen deze 6^e keer lever je op BB bij Ephorus in.

Inbreng 1 t/m 5 zijn dus leermomenten voor jezelf, waarbij je na elke inbreng een reflectieverslag schrijft op basis van de verkregen feedback.

Structuur 6^e keer:

Deze 6^e en laatste inbreng van je praktijkperiode gebruik je om te laten zien waar je nu staat in je ontwikkeling als vaktherapeut. Zorg ervoor dat je een casuïstiek inbrengt waarin je je methodisch handelen als beginnend beroepsbeoefenaar zichtbaar wordt op **alle** assen van de therapeutische driehoek.

Je bereidt een cliëntcasus voor die je als hand-out meeneemt bij deze inbrengsituatie. Daarin staat kort vermeld wat de hulpvraag is van je cliënt, wat de doelen zijn, in welke fase van de therapie en sessie deze inbreng speelt.

Verder beschrijf je SMART wat jouw persoonlijke leerdoelen zijn (geweest). De inbreng wordt in max. 15 minuten neergezet. Dat kan in de vorm van een rollenspel zijn of een video-opname. Laat in ieder geval de **gehele** therapeutische driehoek zien.

Als afsluiting schrijf je een reflectie over alle opdrachten waarin je ook een koppeling maakt met je leerdoelen van je praktijkperiodewerkplan en afsluit met nieuwe/bijgestelde doelen. Je verwerkt in het verslag ook de feedback van student/docent van inbreng 1 t/m 5 en de methodieklessen in het algemeen. Dit verslag wordt binnen twee weken na de inbreng ingeleverd per mail bij de methodiekdocent (hand-out is max 2 A4; eigen reflectie is max 3 A4).

NB: het spelen van een rollenspel vraagt een grote mate van flexibiliteit. Hoe duidelijk je hand-out ook is, je medestudent die je cliënt speelt kan nooit de situatie naspelen! De nadruk ligt dus vooral op jouw houding in het hier en nu en wat je daaruit wil en kan leren m.b.v. de feedback van je medestudenten en docent binnen het gespeelde spel.

Beoordelingsformulier methodiek

Opdracht D: Interventies

Naam student	
Relatienummer	
Naam methodiekdocent	
Kans	
Datum	

Voorwaardelijk	Ja/Nee
1. Het verslag is compleet aangeleverd conform de structuurvoorwaarden	
	O / V
1. In de hand-out is beschreven wat de hulpvraag is van je cliënt, wat de doelen zijn, in welke fase van de therapie en sessie deze inbreng speelt.	
2. De vraagstelling van de student is SMART omschreven en in de hand-out opgenomen, deze sluiten aan bij zijn persoonlijke leerdoelen vanuit het praktijkperiodewerkplan	
3. In de inbreng laat de student zien zicht te hebben op alle facetten van de therapeutische driehoek:	XXXXXX
a. Heeft een passende (bij doelgroep; bij vraagstelling; bij fase) therapeutische houding met de cliënt	
b. Laat duidelijk zien dat het medium ingezet wordt passend bij de doelstellingen	
c. In de nabespreking met de cliënt wordt het vervolg besproken waarbij gebruik gemaakt wordt van het gespeelde spel.	
4. In de reflectie laat de student zien wat hij geleerd heeft van deze inbreng t.a.v. alle facetten van de therapeutische driehoek en hoe hij dat in de aankomende tijd gaat verwerken	
5. De student heeft vanuit bovenstaande en vanuit de methodieklessen zijn leerdoelen bijgesteld voor de praktijkperiode, zodat deze opgenomen kunnen worden in het praktijkperiodewerkplan	
Eindbeoordeling D	

NB. Alle onderdelen dienen voldoende te zijn.

Toelichting:

Opdracht E. Resultaat

E. Resultaat

In het klinisch redeneerproces is ieder onderdeel essentieel en verdient zijn aandacht. Zo ook dus het resultaat. Zonder resultaatmeting kan je als therapeut geen vervolg geven aan het behandelen (of overdragen of af sluiten). Tevens dient het als middel om aan de cliënt en zijn omgeving, de verwijzer en collega's te laten zien wat er gedaan is en wat je ermee bereikt hebt.

Afhankelijk van de wijze van rapporteren van het resultaat van je behandeling draagt dit ook bij aan nader onderzoek en aan het verder professionalisering van ons vak.

Bij je onderzoek (zie hoofdstuk 5) leer je om het resultaat grondig en objectief te onderzoeken. Dit kan dan ten dienste komen staan van je opdracht F, tegelijkertijd je eindexamen Methodiek. Opdracht E zullen we gedurende je praktijkperiode invullen als evaluatie van je behandelplan (opdracht C).

Opdracht:

Schrijf een samenvattend behandelverslag van een cliënt (dat hoeft dus niet per se dezelfde te zijn van de vorige opdrachten). Je kan dit verslag ook samen laten vallen met de in de instelling gebruikelijke wijze van verslaglegging. Als daarin maar is opgenomen de structuur van het klinisch redeneerproces met daarin het mediumspecifieke van vaktherapie. Wat is er door jouw interventies bereikt? Hoe weet je dat, hoe heb je dat gemeten c.q. onderzocht en onderbouw dit door zoveel mogelijk te verwijzen naar erkende literatuur over de behandeling van deze doelgroep.

Je sluit dit verslag af met een inhoudelijke conclusie voor deze cliënt. Dat kan voortzetting zijn (met daarbij aangepaste doelen/werkwijze) of verwijzing (met onderbouwing) of afsluiting (met redenen omkleedt). Deze conclusie wordt ook met de cliënt besproken op voor de cliënt begrijpende wijze.

In je nawoord neem je de feedback van de cliënt en van je praktijkbegeleider op (en/of van het behandelteam) en je sluit af met je persoonlijk conclusies en bijstellingen van je eigen leerdoelen. Max. 4 A4 (excl. het nawoord)

Beoordelingsformulier methodiek

Opdracht E: Resultaat van de behandeling

Naam student	
Relatienummer	
Naam methodiekdocent	
Kans	
Datum	

Evaluatie behandelverslag	
Voorwaardelijk	Ja/Nee
1. Het verslag is compleet aangeleverd conform de structuurvoorwaarden	
	O / V
1. Het evaluatieverslag bevat alle noodzakelijke gegevens van de cliënt en zijn behandeling volgens het klinisch redeneerproces en staan in logische inhoudelijke verbinding met elkaar	
2. Het samenvattend behandelverslag doet recht aan de uitgangspunten van de behandeling	
3. De conclusie is verklaard vanuit het medium en sluit aan op de huidige behandelvisie en is theoretisch onderbouwd vanuit actuele literatuur	
4. De praktijkbegeleider kan instemmen met de conclusie en zijn feedback en die van de cliënt is verwerkt in het nawoord.	
5. De student heeft vanuit bovenstaande en vanuit de methodieklessen zijn leerdoelen bijgesteld voor de praktijkperiode, zodat deze opgenomen kunnen worden in het praktijkperiodewerkplan	
Eindbeoordeling E	

NB. Alle onderdelen dienen voldoende te zijn.

Toelichting:

F. Rationale: Interventie beschrijving

Deze opdracht dient als afronding en dus als eindexamen Methodiek. De kennis en ervaring die je in je praktijkperiode hebt opgedaan zal je hiervoor gebruiken. Deze opdracht zal je dus pas gaan maken in de eindfase

Dit methodiekproject beoogt verdieping van je methodisch handelen en bevordert het eigen denk- en handelingsniveau van jou als vaktherapeut op een hoger, abstracter niveau dan in de praktijkperiode. Daartoe maak je een interventiebeschrijving zoals dat door de Commissie Product en Module Ontwikkeling (CPMO) van de Federatie Vaktherapeutische Beroepen (FVB) beschreven is (zie bijlage op BB). Voor nadere uitleg over het begrip interventies zie hoofdstuk 4 van Schweizer (2009).

Een voorwaarde om deze opdracht F af te ronden is dat de opdrachten A tot en met E met een voldoende zijn beoordeeld.

Zoals je kunt vinden in het **klinisch redeneerproces** wordt er aan het einde van de cyclus een rationale verwacht. Een verklaring van het resultaat. Waarom werkt het wat je doet? Door je interventies breed en zorgvuldig te onderzoeken (en het liefst met resultaatmeting) draag je bij aan het evidence based maken van de methodiek. Al jaren wordt er vanuit het FVB (Federatie Vaktherapeutisch Beroepen, onze vakvereniging) aangestuurd om z.g. product/module te maken waarin voor bepaalde doelgroepen interventies staan beschreven op basis van onderzoek.

De afstudeeropdracht Methodiek gaat over een behandeling of eigenlijk over **een deel van een totale behandeling** van een cliëntengroep. Door dit hele traject te doorlopen krijg je de gelegenheid de opgedane kennis en ervaring te verbinden met nieuwe ontwikkelingen. Vanuit de praktijkperiode heb je namelijk veel ervaring hiermee opgedaan. Daarin heb je aangetoond praktisch methodisch te kunnen handelen. In dit project betrek je actief de huidige praktijk. Dit doe je o.a. door onderzoek, interviews, praktijkbezoek en het bestuderen van recente literatuur. In dit kader ontwikkel je jouw eigen visie, geeft dit vorm en verantwoordt dit.

Je begint met verzamelen. Welke doelgroep; welke methodiek past daarbij; wat is daarover reeds beschreven; wat is de kracht van mijn medium hierin; vanuit welke theorie vindt de behandeling plaats; is het nieuw of wordt er elders al langer mee gewerkt? Wat past bij mij en wat past in de huidige samenleving? Etc.

Daarna kies je of je een product (basis) of een module (basis) maakt, afhankelijk van jouw wensen en die van de praktijk. Belangrijk bij je onderzoek is dat je dit breed onderzoekt. Dus niet alleen op papier, maar juist ook proefondervindelijk. Wat ervaar je zelf aan de mediumopdracht als je je inleeft in je doelgroep? Je kan de interventie ook aan je medestudenten aanbieden en/of aan de doelgroep in je praktijk om zo tot een gedegen toepaselijke en onderbouwde interventie te kunnen komen. Voor dit praktisch onderzoek gebruik je de normale Methodieklessen. Voor inhoudelijke ondersteuning zijn er diverse keren in een moduul extra methodieklessen ingeroosterd.

Opdracht:

Je maakt een interventiebeschrijving in de vorm van:

a. Een globale productbeschrijving (basis) dan wel modulebeschrijving (basis)

Maak een globaal product/module voor je doelgroep volgens de richtlijnen van het FVB. Van belang is, dat je een eigen gekozen methodiek toepast. Deze mag gebaseerd zijn op de bestaande methodiek van die instelling, maar dan met aantoonbaar eigen ideeën. De opdracht kan zowel individueel als in een groepje (max. 3 studenten na toestemming van de methodiekdocent) gemaakt worden.

b. Onderzoek zowel theoretisch als praktisch

Wat maakt dat de interventies van je gekozen behandeling bij de doelgroep passen? Maak daarbij gebruik van:

- Je eigen ervaringen van de afgelopen studie en praktijkjaren,
- Het werkveld
- Medestudenten
- Actuele literatuur (artikelen inclusief)

c. Eindrapport.

Schrijf een eindrapport volgens de richtlijnen van je product/module. In het nawoord verantwoord je op welke wijze jij individueel hebt gewerkt aan de interventiebeschrijving, hoe dit heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van vaktherapie en wat je concreet hebt bijgedragen aan de ontwikkeling van de interventiebeschrijving.

Het verslag is max. 10 A4. excl. nawoord.

d. Presenteren.

Als student ben je zelf verantwoordelijk voor het presenteren van je Product. Afhankelijk van de inhoud van je product/behandelmodule overweeg je waar je dat het beste kan presenteren. Is dat bv in de praktijk? Bij je praktijkinstelling of juist aan een andere instelling die baat kan hebben bij je product? Of zijn dat misschien de studenten van jaar 2 of 3/ 4 die dit goed kunnen gebruiken voor hun methodische ervaring dan wel onderzoek? Omdat het een formatieve toets is zal hier geen cijfer aan worden toegekend, maar wordt het gebruikt als instrument voor jezelf om in de feedback terug te krijgen hoe je product is over gekomen. Daarmee kan je jezelf verder ontwikkelen op de arbeidsmarkt. Mocht je dus feedback willen hebben op een ander aspect schroom dan niet om dat onderaan toe te voegen. Het gaat om jouw presentatie en leer proces.

Als je ervoor zorgt dat minimaal drie mensen onderstaand formulier invullen dan heb je een goede doorsnee van je presentatie. Tot slot lever je deze formulieren als bijlage in bij je Methodiek docent samen met een korte persoonlijke reflectie op je presentatie en de verkregen feedback.

Nadat deze reflectie is ontvangen zal het eindcijfer voor Methodiek op Progress geplaatst worden.

De student presenteert het product of behandelmodule op heldere, inzichtelijke en eenduidige wijze conform de bevindingen zoals in het verslag is vast gelegd:

De gehele presentatie oogt professioneel, overgangen van onderdelen en sprekers verlopen natuurlijk en ongedwongen. Samenvattingen passen logisch in het geheel. Ondersteunende AV-middelen zijn origineel, vormen een geheel met de inhoud van de presentatie.

Algemeen: De presentatie doet recht aan de inhoud van het product c.q. behandelmodule.

Tijdens de presentatie worden de volgende aspecten inzichtelijk gemaakt:

Aspecten:	Niveau	Opmerking
Motivatie en methode van werken en van onderzoeken is inzichtelijk gemaakt.		
De doelgroep is afgebakend en is helder toegelicht waarbij de probleemstelling actueel en haalbaar is neergezet		
Het ingezette medium in het product heeft een duidelijke meerwaarde in de behandeling		
Conclusies en overgebleven (vaktherapeutisch dan wel maatschappelijke) gerelateerde tegenwerpingen en/of vraagstukken zijn aan bod gekomen		
Er is zichtbaar gebruik gemaakt van actuele bronnen (literatuur, publicaties, interviews e.d.) die het product ondersteunen		
Er is tijdens de presentatie adequaat gereflecteerd op door het publiek gestelde vragen		

6.2 Inleiding op de interventiebeschrijving

Uit:

Handleiding interventiebeschrijvingen Vaktherapie 2016, door de Commissie Product en Module Ontwikkeling (CPMO) van de FVB

Waarom interventiebeschrijvingen vaktherapie?

De Commissie Product en Module Ontwikkeling (CPMO) van de Federatie Vaktherapeutische Beroepen (FVB) heeft als doelstelling het stimuleren van de ontwikkeling van interventiebeschrijvingen in de vorm van producten en modules voor de verschillende vaktherapieën. De achterliggende *visie* is dat een interventiebeschrijving als een van de wegen in de cyclus van kennisontwikkeling, tot kwaliteitsontwikkeling van de vaktherapieën kan dienen en zo een bijdrage kan leveren aan een sterkere positionering van vaktherapie in Nederland. Het expliciteren van de veelal impliciete (individuele) praktijkkennis van de vaktherapeut in de vorm van een interventiebeschrijving is een belangrijke stap in de cyclus van kennisontwikkeling.

Onder interventie wordt hier verstaan het geheel van activiteiten, waarmee hulpverleners specifieke doelen nastreven voor en met cliënten(groepen) met een hulpvraag, om zo een bijdrage te leveren aan het bevorderen en in stand houden van gezondheid en welzijn. Het doel van het beschrijven van interventies in de vorm van producten en modules is het inzichtelijk maken van kennis en ervaring door het expliciteren van de aanwezige impliciete en vaak individuele kennis. Hierdoor wordt bijgedragen aan het leggen van een kennisfundament. Door methodisch, systematisch een werkwijze van een behandeling te beschrijven kunnen interventies bijvoorbeeld met elkaar vergeleken worden en in de toekomst onderzocht worden op enig resultaat.

Expliciteren van ervaring en kennis draagt bij aan de deskundigheidsontwikkeling door implementatie hiervan in de zorg. Doordat in de beschrijving de onderbouwing van de interventie aan de orde komt, zijn vaktherapeuten beter in staat om de geboden zorg te verantwoorden.

Voor cliënten en hun naasten geeft een interventiebeschrijving informatie over de inhoud van een interventie en het toepassingsgebied: bij welke klacht en met welk doel wordt met de beschreven werkwijze, binnen de gegeven tijdsspanne, de verwachte resultaten bereikt.

Het verschil tussen een product en module

Een product is een beschrijving in *grote lijnen* van een probleem-behandelaanbod-combinatie. Het betreft een weergave van het probleem van een specifieke groep cliënten en het passende behandelaanbod hierop van de vaktherapeut (Van Hattum & Hutschemaekers, 2000).

Een product kent, in vergelijking tot een module, een globaler en abstracter niveau van beschrijven en is meer los van de setting beschreven. Uitgangspunt bij het beschrijven van het zorg- of behandelaanbod in een productbeschrijving is het probleem van de cliënt en niet de setting waarin de therapeut zich bevindt. Daarmee zijn producten doorgaans makkelijker uitwisselbaar tussen verschillende instellingen. Een product was aanvankelijk met name bedoeld voor niet-vakgenoten zoals verwijzers, beleidsmakers (Van Hattum & Hutschemaekers, 2000). Door de emancipatie van de cliënt is een productbeschrijving heden ten dage steeds meer een document dat door potentiële gebruikers wordt geraadpleegd. Daarnaast heeft de productbeschrijving de laatste jaren een ontwikkeling doorgemaakt wat betreft kernachtigheid van de beschrijving van het specifieke behandelaanbod

in samenhang met theoretische onderbouwing van “de werkzame elementen van de interventie” waardoor de kern van de interventie, en daarmee de essentiële onderdelen van de behandeling en hun samenhang, duidelijker naar voren komt. Het is deze combinatie van kernbeschrijving en setting-onafhankelijke beschrijving die een vertaling naar andere settings door vaktherapeuten, en dus onderlinge uitwisseling tussen vaktherapeuten, mogelijk maakt.

Een module lijkt veel op een product, het betreft eveneens een probleem-behandel-aanbodcombinatie, maar is vakinhoudelijk *meer gedetailleerd* uitgewerkt. Het handelen van de therapeut is in een module concreter, meer expliciet en procesmatig, vanuit de setting of instelling, beschreven waardoor een module veelal contextafhankelijk is. Daarmee is de module met name geschreven voor vakgenoten. Een module laat aan de professional ruimte voor variatie en aanpassingen daar waar geïndiceerd.

Niveaus in beschrijving

De CPMO/FVB hanteert verschillende niveaus waarop interventies beschreven kunnen worden: Basis en Plus. Voor deze Methodiekopdracht hanteren wij bij het afstuderen alleen **product Basis** dan wel **module Basis**.

1. **Product Basis;**
2. Product Plus;
3. **Module Basis;**
4. Module Plus.

Een Basis-interventiebeschrijving beschrijft in samenhang een probleem-behandel-aanbodcombinatie met een rationale waarin een veronderstelde werkzaamheid wordt aan-gegeven. Een basisinterventie, zowel product als module, kan gezien worden als een eerste stap in de cyclus van kennisontwikkeling, een beweging in de ontwikkeling van zachte naar hardere bewijzen: de explicitering van persoonsgebonden (impliciete) kennis en ervaringen van de ervaren vaktherapeut.

De Plus-interventiebeschrijvingen klimmen op in de spiraal van kennisontwikkeling in de mate van aangetoond effect (in vergelijking met een Basis-interventie) en vragen een stevige theoretische onderbouwing. De interventies zijn onderling op elkaar afgestemd, zowel wat betreft de interventievormen (module-product) alsook het niveau van de interventie (Basis-Plus). Hierdoor wordt het eenvoudiger om vanuit een product een module te beschrijven of andersom, om vanuit een module een product te abstraheren. Een reeds beschreven Basisvariant kan verder onderbouwd worden tot een Plusinterventie.

Een “consensus based” interventiebeschrijving: unanimiteit deskundigen

Producten en modules, zowel de Basis als Plus variant, kunnen het predicaat “consensus based” behalen, wanneer in het traject van ontwikkelen/beschrijven van de interventie er consensus gedragen, wordt door minimaal vijf expert vaktherapeuten, ervaring hebbend met doelgroep, medium en beschreven werkwijze. Consensus is bereikt wanneer er onder deskundige vaktherapeuten unanimiteit is over de beschreven interventies.

Van module naar geprotocolleerde module Een module is in zijn vorm geprotocolleerd wanneer alle stappen en acties in het behandelproces, alsmede doelgroep-criteria, de therapeutische attitude en de randvoorwaarden, geconcretiseerd en beschreven zijn. In

tegenstelling tot de minder gestandaardiseerde vorm van een module zoals boven beschreven, die gezien kan worden als een handreiking, zonder verplichting om de beschreven werkwijze stap voor stap na te volgen, dient de geprotocolleerde module bij de uitvoering van de behandeling stap voor stap, nauwgezet nagevolgd te worden. Een dergelijk uitgeschreven protocol is daarmee te zien als een stap in de cyclus van kennisontwikkeling en dient bijvoorbeeld de *treatment integrity* bij het doen van (effect) onderzoek (*multicenter trials*). Een uitgeschreven protocol dient in het geval van een geprotocolleerde module als bijlage aan de module toegevoegd te worden.

De structuur van de interventiebeschrijving.

De structuur van een interventiebeschrijving, zowel van een product als van een module, kent een opbouw in verschillende onderdelen:

Kernonderdelen interventiebeschrijving	
1	Titel Ontwikkelaar/Auteur Zorgprogramma, Prototype werkwijze
2	Probleembeschrijving, Waarin naast de gevolgen van het probleem ook aandacht wordt besteed aan de vaktherapeutische indicatie.
3	Doelgroep, Waarin indicatie, contra indicatie en de wijze van verwijzing
4	a. Doelen Met onderscheid in hoofd- en subdoelen evt. gerelateerd aan de gehanteerde fasen. b. Eindtermen. Beschrijf wat binnen jouw Product/Module concreet haalbaar en waar mogelijk meetbaar/zichtbaar is aan het eind van dit proces.
5	Eindtermen. Beschrijf wat binnen jouw Product/Module concreet haalbaar en waar mogelijk meetbaar/zichtbaar is aan het eind van dit proces.
6	Theoretische onderbouwing, Van alle hierboven benoemde items
7	Randvoorwaarden, Waaronder ook de wijze van bekostiging
8	Subtype(n)
10	Aangehaalde literatuur
11	Individuele procesbeschrijving

Het invullen van het werkblad

Volgorde van schrijven: verschillende ontwikkellijnen

Hoewel het werkblad dwingend is wat betreft de volgorde waarin de informatie over de interventie weergegeven dient te worden, betekent dit niet dat bij het *schrijfproces* dezelfde volgorde aangehouden moet worden. U kunt als auteur zelf bepalen of u begint te schrijven vanuit de onderbouwing of vanuit de probleembeschrijving.

De gehanteerde volgorde kan afhangen van de ontwikkelgeschiedenis van de interventie (is de interventie bijvoorbeeld ontwikkeld vanuit een gedegen theorie-onderzoek en wordt deze vertaald naar praktijk, of juist andersom: ligt aan de basis van de interventiebeschrijving een succesvol gebleken bestaande interventie uit de praktijk ten grondslag die allereerst geëxpliciteerd en vervolgens theoretisch gefundeerd gaat worden) of kan afhankelijk zijn van de affiniteit die u heeft met de verschillende onderdelen van het format. De ervaring leert dat er doorgaans grofweg geschreven wordt langs twee lijnen.

In het eerste geval betreft het de *ontwikkeling van theorie naar praktijk*. Hierbij wordt in de meeste gevallen gestart met de theoretische onderbouwing. Daarbij vormt de ontwikkelde interventietheorie de basis voor het inrichten van de interventie en vormt het tevens het kader voor de interpretatie voor de resultaten. Auteurs die deze lijn volgen starten doorgaans met hoofdstuk 6 (theoretische onderbouwing) gecombineerd met hoofdstuk 2 (probleembeschrijving) van de handleiding.

Bij het beschrijven van een in de praktijk succesvol gebleken interventie wordt de lijn van *ontwikkeling van praktijk naar theorieonderbouwing* gevolgd. Hierbij wordt de, veelal impliciete, praktijkkennis allereerst naar boven gehaald en geëxpliciteerd en wordt deze vervolgens gefundeerd. Bij de schrijflijn *van praktijk naar theorieonderbouwing* wordt door de auteurs in de meeste gevallen gestart met de hoofdstukken 1-5.

Zie voor alle aanvullende informatie over het schrijven en samenstellen van deze interventiebeschrijving:

BB > Praktijk- en Afstudeerfase > Methodiek > Interventiebeschrijving.

6.3 Beoordelingsformulier Methodiek Interventiebeschrijving

Titel product/module		
Naam student		
Relatienummer		
Naam beoordelaar 1		
Naam beoordelaar 2		
Datum		
Cijfer: (Ephorus < 5%)		
Toelichting op het cijfer:		
Presentatie	Datum en plaats:	
Handtekening beoordelaar 1		Handtekening beoordelaar 2

Het verslag wordt in beoordeling genomen als aan de volgende eisen is voldaan:

- Het verslag heeft een omvang van maximaal 10 pagina's, exclusief voorblad, voorwoord, inhoudsopgave en bijlagen, en moet voldoen aan de gestelde eisen van de schrijfwijzer (zie BB).
- Het verslag is voorzien van een voorblad met een titel, ondertitel, namen, relatienummers, datum en plaats, opleiding en docenten.
- Er is sprake van een correcte en complete inhoudsopgave.
- Er is een literatuurlijst opgenomen die voldoet aan de **APA-richtlijnen** (schrijfwijzer). Alle bijlagen worden genummerd. Let wel: dit betreft geen paginanummer.
- Het verslag is geschreven in correct Nederlands (qua spelling en grammatica).

Scoring Rubrics voor Methodiek interventiebeschrijving

1. Vooronderzoek: De student is in staat een complexe probleemsituatie of vraagstuk uit het werkveld projectmatig uit te werken in een methodisch, vaktherapeutisch product/module dan wel module en past - in alle fasen van het project variabele methoden van onderzoek toe.		
Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%
Er is breed kennisgenomen van vakspecifieke, wetenschappelijke en internationale literatuur rond de gekozen doelgroep en problematiek en heeft dit omgezet in relevante indicaties en doelstellingen. Hierbij is een kritische houding ontwikkeld t.o.v. deze literatuur.	Er is kennisgenomen van algemene en vakspecifieke informatie rond de gekozen doelgroep en problematiek en heeft dit omgezet in relevante indicaties en doelstellingen.	De doelgroep is wel beschreven, maar de onderbouwing vanuit de literatuur is niet adequaat en/of concreet.
SCORE 1 VOORONDERZOEK: Toelichting:		
2. Organisatie gerelateerd: De student relateert het project aan relevante en actuele aspecten van beleid, organisatie, management en beheer van hulpverlening en onderbouwt dit.		
Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%
Het product/module levert een relevante bijdrage aan beleidsadvisering ten aanzien van het methodisch handelen (zowel wat betreft de cliëntgebonden taken als ook het functioneren van de instelling). Deze bijdrage past in het huidige tijdsbeeld van beleid, organisatie en beheer van hulpverleningsinstellingen.	Het product/module is bruikbaar in de beroepspraktijk en past in het huidige tijdsbeeld van beleid, organisatie en beheer van hulpverleningsinstellingen.	Het product/module sluit onvoldoende aan bij de beroepspraktijk. Het past niet in het huidige tijdsbeeld van beleid, organisatie en beheer van hulpverleningsinstellingen.
SCORE 2 ORGANISATIE GERELATEERD: Toelichting:		
3. Mediumhantering: De student is in staat de eigenschappen van het eigen medium, en het mediumgebruik in de interventie specifiek te onderzoeken en toe te passen.		
Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%

De interventies zijn aantoonbaar vernieuwend, gerelateerd aan de doelstellingen en eindtermen van de behandelingen en sluiten aan bij de huidige inzichten vanuit de praktijk en literatuur.	De interventies zijn gerelateerd aan de doelstellingen en eindtermen van de behandelingen en sluiten aan bij de huidige inzichten vanuit de praktijk en literatuur.	De eigenschappen van de interventies zijn onvoldoende uitgewerkt en/of onvoldoende gerelateerd aan de doelstellingen en eindtermen van de behandelingen. De interventies sluiten onvoldoende aan bij de huidige inzichten vanuit de praktijk en literatuur.
SCORE 3 MEDIUM HANTERING: Toelichting:		
4. Verslag: De student kan de te gebruiken bronnen bij het projectplan (zowel theorie als praktijk) verantwoorden.		
Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%
Er is uitgebreid kennisgenomen van gedifferentieerde vakinhoudelijke psychopathologische en vaktherapeutische betreffende de behandeling bij de gekozen doelgroep en heeft hierbij een kritische houding.	Er is kennisgenomen van vakinhoudelijke psychopathologische en vaktherapeutische literatuur over de behandeling bij de gekozen doelgroep.	Specifieke vaktherapeutische literatuur ontbreekt of is niet van toepassing.
SCORE 4 VERSLAG: Toelichting:		
5. Verslag: De student is in staat indicaties, doelen, interventies en eindtermen helder en logisch te beschrijven.		
Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%
Indicaties, doelen, interventies en eindtermen staan methodisch duidelijk en verantwoord in verbinding met elkaar, waarbij gebruik is gemaakt van zorgvuldig onderzoek. Het geheel is gebaseerd op diagnostiek, volgens DSM-IV-R of ander erkend diagnostische systematiek.	Indicaties, doelen, interventies en eindtermen staan methodisch in verbinding met elkaar en zijn gebaseerd op diagnostiek, volgens DSM-IV-R of ander erkend diagnostische systematiek.	Indicaties, doelen, interventies en eindtermen staan methodisch onvoldoende in verbinding met elkaar en/of zijn onvoldoende gebaseerd op diagnostiek, volgens DSM-IV-R of ander erkend diagnostische systematiek.
SCORE 5 VERSLAG: Toelichting:		

6. Individuele procesbeschrijving: De student verantwoordt op welke wijze hij individueel heeft gewerkt aan de interventiebeschrijving, hoe dit heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van vaktherapie en wat hij concreet heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de interventiebeschrijving.		
Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%
In de persoonlijke beschrijving laat de student zien zicht te hebben op het proces van het samenstellen van een interventiebeschrijving op zowel micro-, meso- als metaniveau. Hij toont op overduidelijke wijze aan hoe zijn persoonlijke bijdrage een rol hierbij heeft gespeeld en welke functie dit heeft t.a.v. de ontwikkeling van vaktherapie in het algemeen.	In de persoonlijke beschrijving laat de student zien zicht te hebben op het proces van het samenstellen van een interventiebeschrijving. Hij toont op duidelijke wijze aan hoe zijn persoonlijke bijdrage een rol hierbij heeft gespeeld en welke functie dit heeft t.a.v. de ontwikkeling van vaktherapie in het algemeen.	In de persoonlijke beschrijving laat de student zien geen overzicht te hebben op het proces van het samenstellen van een interventiebeschrijving. Hij toont onvoldoende aan hoe zijn persoonlijke bijdrage een rol hierbij heeft gespeeld en welke functie dit heeft t.a.v. de ontwikkeling van vaktherapie in het algemeen.
SCORE 6 PERSOONLIJKE PROCESBESCHRIJVING: Toelichting:		
TOTAALSCORE SOM GEDEELD DOOR 7: _____ Toelichting:		

Eindoordeel Methodiekproject (te bepalen na beoordeling door beide examinatoren)

Onvoldoende: een of meer criteria zijn onvoldoende, d.w.z. lager dan 5,5
 Voldoende: de gemiddelde score is in de range van 5,5 t/m 8,4 en niet één criterium is onvoldoende
 Excellent: de gemiddelde score is in de range van 8,5 t/m 10 en niet één criterium is onvoldoende

7 Medium Beeldend Vormen

Leerjaar:	Praktijk- en Afstudeerfase Vaktherapie
Periode:	September 2019 – juli 2021
Docent:	Frank Straatman, Wia van Dijk, Esther Bouma
Contacttijd:	Per semester 8 practica van 5 lesuren
Zelfstudietijd:	5 uur per week
Literatuur:	- Foks-Appelman, T. (2004). <i>Kinderen geven tekens</i>. Delft: Eburon. - Furth, G. M. (1991). <i>Tekeningen, beeldtaal van het onbewuste</i>. Rotterdam: Lemniscaat. - Hinz, L. D. (2009). <i>Expressive Therapies Continuum, a framework for using Art in Therapy</i>. London/ New York: Routledge. - Schweizer, C. (red.) (2009). <i>Handboek beeldende therapie. "Uit de verf"</i>. Houten: Bohn Stafleu van Loghum. - Smith, K. (2010). <i>MESS, het handboek van fouten en missers</i>. Houten: Spectrum. - Visser, A. de. (2003). <i>Hardop kijken</i>. Nijmegen/Amsterdam: Uitgeverij Sun. - Boeken naar keuze over kunstgeschiedenis - Skills & Tools lijst. Zie BB bij medium

Inleiding

Bij het medium afstuderen staan drie begrippen centraal, waar je uiteindelijk ook op beoordeeld wordt: **ambachtelijke vaardigheden**, **beeldend onderzoek** en **reflectie**. (Lees het beoordelingsformulier)

Beeldend onderzoek kent verschillende fases/niveaus: de skills & tools lijst laat daarvan een overzicht zien (check BB!). In de afstudeerfase werk je vanuit niveau 3 toe naar niveau 4, en dat houdt in dat je vanuit gericht beeldend onderzoek een eigen zienswijze ontwikkelt op beeldend gebied. Dit moet je kunnen omdat een vaktherapeut in staat moet zijn om creatieve processen zodanig te structureren dat er nieuw terrein wordt ontgonnen. Daarom is kennis van –en ervaring met een beeldende leercirkel gewenst.

Het nieuwe afstudeertraject heeft drie semesters. In semester 1 oriënteer je je opnieuw op het fenomeen beeldend onderzoek. Dit doe je naar aanleiding van een aantal specifieke opdrachten, en door middel van het bijhouden van een beeldend dagboek/bronnenboek. Binnen dit beeldend onderzoek speelt je vermogen om analytisch naar beeldend werk te kijken een belangrijke rol (reflectie). Wie dit vermogen goed aanscherpt vindt de 7 belangrijkste kenmerken van zijn eigen beeldend werk, en kan hierop een eigen beeldend onderzoeksplan baseren. Een plan dat helpt om 'in je flow' te komen –en te blijven. Flow (zie BB medium) gaat vooral over het vinden van een zinvol en stimulerend evenwicht tussen wat je kan en een nieuwe uitdaging. Je oefent jezelf in het vinden van flow met als doel om die ook bij cliënten te kunnen stimuleren.

In semester 2 en 3 ga je aan de slag met je beeldend onderzoeksplan, en stelt het bij naar eigen behoefte en groeiend inzicht, in overleg met je docenten en je medium intervisiegroep.

Semester 1

Via een serie ondersteunende opdrachten, reflectiemomenten en eigen bijstellingen van die opdrachten kom je tot een analyse van de 7 belangrijkste *beeldende* kenmerken van je werk.

Daarop baseer je een eigen beeldend onderzoeksplan. Het is in dit semester je basisopdracht om tot een plan te komen dat je stimuleert bij een ontwikkeling tot niveau 4 van Skills & Tools. Presentatie en verslag van je 7 beeldende kenmerken en je beeldend onderzoeksplan vormen samen een formatieve toets. Wanneer je daar een voldoende op hebt mag je door.

De Skills & Tools lijst heeft drie gebieden: 1. Onderwerp/ concept, 2. Beeldaspecten 3. Materialen/technieken. Maak op elk gebied een keus, en integreer die tot een serie werkvormen waarvan jij 'flow' verwacht. Hierbij is het de bedoeling dat je jouw werkvormen in laatste 2 semesters *door ontwikkelt* tot niveau 4; het niveau van verdieping en eigenheid. Bij niveau 4 gaat het om het niveau van ONDERZOEK. Daarmee bedoelen we hier niet zoiets als een toevalstreffer, of een heel goed gelukt werkstuk waar je jezelf helemaal in herkent. Het gaat nu juist om jouw vermogen te zoeken naar de voor jou optimale mediumcomponenten. Aan beeldend onderzoeks-niveau 4 moet dus altijd een navolgbare, samenhangende serie beeldend werk aan vooraf zijn gegaan. Die samenhang moet zich voordoen tussen alle drie gebieden van Skills & Tools, en op het gebied van je proceshantering.

Als je je flow vindt, gaat dat bijna vanzelf. Als je die niet vindt, kun je tòch goed afstuderen - mits je er op een goede manier naar zoekt: creatief maar systematisch.

Semester 2 en 3

In semester 2 kom je op je eigen spoor. Je afstudeerproject is niet één 'meesterwerk', maar een *serie beelden* (*tekeningen/schilderijen, sculpturen, foto's, enz.*) waarin het ene werk steeds uit het andere voortkomt... In het bepalen van je volgende stap houd je zowel rekening met jouw proceskenmerken ook rekening met materialen/ambacht, beeldaspecten, onderwerp of concept. De ontwikkeling van de serie wordt gestuurd door jouw nieuwsgierigheid naar bepaalde beeldende fenomenen die zich voordoen in je werk. Het is een zelfgestuurd beeldend onderzoek, gebaseerd op het onderzoeksplan (BOP) uit semester 1.

Uiteraard ben je geen slaaf van je eigen plan, maar houd je altijd rekening met 'voortschrijdend inzicht'. Daarvoor heb je je docenten en medium-intervisiegroep, waarmee je elke week afspreekt. Je verwerkt ook een eigen succeservaring in het medium tot een beeldende interventie of tutorial van een zinvolle werkvorm die begrijpelijk en uitvoerbaar is voor een ander persoon.

Aan het einde van semester 2 is er een tussentijdse evaluatie met je methodiekdocent (je tweede mediumexamenbeoordelaar). Op dat moment kun je extra feedback verwachten. In het bijzonder op de integratie van jouw beeldend proces met je visie op het beroep, en op je vermogen om verbanden te leggen tussen je beeldend werk/proces en de vakliteratuur. In deze bijeenkomst wordt er ook in overleg met je docenten bepaald of je al 'examenrijp' bent. De inleiding van je medium eindverantwoording, de presentatie van je lopend beeldend onderzoek en je tutorial worden hier formatief getoetst. De feedback verwerk je in het laatste semester. Er is ook gelegenheid om nog technische lacunes aan te vullen die van nut zijn voor je mediumproces en je professionaliteit.

In semester 3 vindt de beeldende verdieping plaats. Je vervolgt je proces maar concentreert je sterker op de lijn die je hebt uitgezet; wat gebeurt er als je die nog verder doortrekt? Zo scherp je aan waar je eigenlijk al mee bezig was. Van je docent of medestudent kun je af en toe een interventie op maat verwachten. Je scherpt je eigen -en elkaars flexibiliteit, inventiviteit en creativiteit. En tenslotte zoek je naar een manier van exposeren waar jouw werk 'om vraagt', want ook dat is een onderdeel van het mediumexamen.

NB Voorwaarden deelname mediumexamen: de methodiekopdrachten A t/m E moeten zijn afgerond en behaald. Deze methodiekopdrachten A t/m E kan je niet maken en afronden zonder dat je op dat moment verbonden bent aan stage.

Dit betekent dus dat de methodiekopdrachten ten tijde van de praktijkperiode gemaakt en beoordeeld dienen te worden. De methodiekopdrachten kunnen ten laatste binnen 6 weken na afronding van de praktijkperiode ingeleverd worden.

Beoordeling

Semester 1 en 2 worden formatief getoetst. Verslagen lever je in via BB, de score verschijnt in Grade Center. Je ontvangt schriftelijke feedback in de vorm van scoring rubrics.

Leeruitkomsten medium in de praktijk- en afstudeerfase

1. Vrij bewegen in het medium
2. Eigen werk onderzoeken, analyseren en ontwikkelen
3. Inzicht in eigen & andermans mediumprocessen en betekenis

1. Vrij bewegen in het medium – Ambachtelijke vaardigheden.

- Materiaalkennis en vaardigheden 2D/3D. Hanteren en beheersen van alle gekozen materialen op niveau 3 en 4 Skills en Tools
- Gerichte experimenten met materialen een rol toestaan in je beeldend/proces

2. Eigen werk onderzoeken, analyseren en ontwikkelen - Beeldend Onderzoek

- Ervaring en inzicht op het gebied van appelwaarden van materialen, vormgeving en thema's uitbreiden en toepassen in het beeldend proces
- Ervaring en inzicht op het gebied van ETC uitbreiden en toepassen – onderzoeken en ontwikkelen van eigenheid in verschillende mate en intensiteit van bewegen, waarnemen en symboliek
- Beeldaspecten - onderzoeken van diverse vormgevingsmogelijkheden in het eigen werk via beeldaspecten
- Kunst – onderzoeken en integreren van diverse vormgevingsmogelijkheden via kunst, kunstgeschiedenis, kunstenaars

3. Inzicht in eigen & andermans mediumprocessen en betekenis - Reflecteren

- Verwoorden van beleving van eigen- en andermans beeldende processen+ bijbehorende analogie & parallelle processen waarbij de student alternatieven ontwikkelt.

Overzicht medium beeldend vormen in de praktijk- en afstudeerfase

	Semester 1	Semester 2	Semester 3
Doelen:	De student is bekend met fenomeen beeldend onderzoek. De student heeft beeldende onderzoeks- attitude De student kan de eigen beeldende keuzes mentaliseren, en aan de hand daarvan een beeldend onderzoeksplan ontwikkelen. De student heeft beeldende empathie (is in staat zich te verplaatsen in andermans beeldende stijl)	De student kan zich vrij bewegen in het medium. De student kan zelfstandig convergent beeldend onderzoek doen (niveau 3 van Skills & Tools) De student toont ervaring en inzicht op het gebied van ETC uitbreiden en toepassen – onderzoeken en ontwikkelen van eigenheid in verschillende mate en intensiteit van bewegen, waarnemen en symboliek De student kan de door hem gekozen materialen hanteren en beheersen op niveau 3 Skills en Tools De student kan reflecteren: verwoorden van beleving van eigen- en andermans beeldende processen+ bijbehorende analogie & parallelle processen waarbij de student alternatieven ontwikkelt. De student maakt koppeling tussen beeld en maker. De student kan verbanden zien tussen beeldend werk en diverse kunststromingen/zienswijzen De student legt het verband tussen zelfsturing en aansturing van anderen in het medium	De student kan zich vrij bewegen in het medium. De student kan zelfstandig verdiepend beeldend onderzoek doen (niveau 4 van Skills & Tools) De student toont ervaring en inzicht op het gebied van ETC uitbreiden en toepassen – onderzoeken en ontwikkelen van eigenheid in verschillende mate en intensiteit van bewegen, waarnemen en symboliek De student kan alle door hem gekozen materialen hanteren en beheersen op niveau 3 en 4 Skills en Tools De student kan reflecteren: verwoorden van beleving van eigen- en andermans beeldende processen+ bijbehorende analogie & parallelle processen waarbij de student alternatieven ontwikkelt. De student maakt koppeling tussen beeld en maker. De student legt het verband tussen zelfsturing en aansturing van anderen in het medium De student kan verbanden leggen tussen eigen beeldend werk/proces en de vakliteratuur.
Inhoud:	Enkele gerichte opdrachten ter ondersteuning van de totstandkoming 7 kenmerken en beeldend onderzoeksplan	Start & ontwikkeling zelfsturend beeldend onderzoek, op basis van eigen beeldend onderzoeksplan (niveau 3 Skills & Tools) ETC als zelfsturings-tool en reflectiemodel	Zelfsturend verdiepend beeldend onderzoek op basis van eigen beeldend onderzoeksplan (niveau 4 Skills & Tools) ETC als zelfsturings-tool en reflectiemodel

	Intro beeldend onderzoek n.a.v. Skills & Tools, ETC, beeldende kernkwadranten en flow Samenwerking Beeldende empathie	Beeldende empathie/Beeldanalyse	Bateson/logische niveaus, vertaald naar beeldend werk Eigen werk in bredere & beroepsmatige context
Practica:	Imitatie en reactie werk groepsgenoot Beeldend werk n.a.v. veranderopdracht, de daaruit voortvloeiende werkvormen en bijstellingen Samenwerkingsopdrachten	Zelfgestuurd beeldend onderzoek Feedback b.o.p. door docent en medium intervisiegroep (3/4/5 personen) Beeldende warming-ups ETC-opdracht 1 en 2 Aanvulling technische lacunes Voorbeschouwing met 2 ^e examiner	Zelfgestuurd beeldend onderzoek: Feedback b.o.p. door docent en medium intervisiegroep Enkele beeldende interventies op maat Begeleide intervisiemomenten Aanvulling technische lacunes Exposeren als deel van beeldend werk
Zelfstudie-tijd:	Analyse werk groepsgenoot Beeldende reactie werk groepsgenoot Beeldend werk n.a.v. veranderopdracht, de daaruit voortvloeiende werkvormen en bijstellingen 7 kenmerken-analyse eigen werk Beeldend onderzoeksplan. Beeldend dagboek	Beeldend werken en intervisie. <u>NB: Werkplaatsuren gebruiken!</u> Beeldende interventie of tutorial op basis van eigen succeservaring in het medium Beeldanalyses: 2 cliëntwerken en een pregnant eigen werk De inleiding van je medium eindverantwoording Beeldend dagboek	Beeldend werken en intervisie. <u>NB: Werkplaatsuren gebruiken!</u> Beeldend dagboek/bronnenboek Medium eindverantwoording
Buitenland studenten:	Krijgen vooraf toelichting over de opdrachten. Begeleiding en samenwerkingsopdrachten via email. Aan foto's worden hogere eisen gesteld. Deze eisen worden geëxpliciteerd op de introductiedag praktijk- en afstudeerfase.	Beeldend dagboek minimaal maandelijks opsturen. Beeldende opdracht via email: serie uitbreidingen ambachtelijke vaardigheden m.b.v. van materialen uit de praktijkplek-omgeving. Intervisie via email Bij terugkomst presentatie van beeldend werk.	Invoegen in medium- en intervisiegroep.
Resultaat / Toetsing	Formatief. Presentatie beeldend werk 7 kenmerken-analyse eigen werk gekoppeld aan beeldend onderzoeksplan	Formatief. Presentatie en schriftelijke toelichting beeldend onderzoek tot dusver (zie richtlijnen) 3 beeldanalyses met inleiding, en conclusie over de maker, positionering in ETC en relatie met beeldende kunst (2 cliëntwerken en 1 eigen werk) 1 beeldende interventie of tutorial op basis van succeservaring in eigen medium-proces.	Examen: Tentoonstelling beeldend werk (Beeldend onderzoek op niveau 4 skills en tools, waarin onderwerp/concept, vormgeving en proces zijn geïntegreerd) Schriftelijke reflectie volgens "richtlijnen medium eindverantwoording"

Richtlijnen mediumreflectie en -verantwoording semester 2

1. Inleiding van je eindverantwoording (*maximale omvang: 2A4*)

Vul je bestaande onderzoeksplan aan met inzichten die je in de afgelopen werkperiode hebt opgedaan, zodat de 2^e beoordelaar op de hoogte is van je plan en van de manier waarop je daar tot nu toe aan gewerkt hebt. Voor de ingrediënten: zie 'Inleiding' bij richtlijnen medium eindverantwoording.

2. 3 Beeldanalyses

Maak 3 complete productbeschrijvingen: 1 belangrijk werk van jezelf en 2 cliëntwerken. Gebruik het beeldanalyse schema. Beschrijf bij elk beeld de specifieke toepassing van de meest dominante beeldaspecten en leid hieruit de inhoud af. Geef de positie van de maker in het ETC aan, en zoek een kunstwerk dat volgens jou inhoudelijke/beeldende verwantschap met het beschreven werk vertoont.

3. 1 Beeldende interventie

Gebaseerd op een succeservaring in je eigen mediumproces maak je een beeldende interventie voor een ander. Dat kan in de vorm van een schriftelijke opdracht, een PowerPoint/Prezi of een tutorial-filmpje. Beschrijf of verbeeld bij je interventie in elk geval het analoge proces –en het parallelle proces dat zou kunnen ontstaan. Geef ook een verband aan tussen het creatieve proces dat je hiermee beoogt en het ETC.

Richtlijnen medium eindverantwoording semester 3:

1. Inleiding (*maximale omvang: 1A4*)

Geef een toelichting op de ontwikkeling van je **beeldend onderzoeksplan** aan de hand van onderstaande punten. Waar kwam je vandaan, waar wilde je heen?

- Beeldend vertrekpunt** van voor de start van je beeldend onderzoeksplan (dus: 7 kenmerken, kernachtig samengevat)
- Beeldende onderzoeksvraag** Wat wil je in je beeldend werk onderzoeken/ontwikkelen qua onderwerp, vormgeving en techniek?
- Wat is het verband tussen deze onderzoeksvraag en jou als mens/professional?
- Inspiratiebronnen** + aanvulling gedurende je medium-afstudeerproces.
- Onderwerpen/concepten**
- Vormgeving** (beeldaspecten, materialen en techniek)
- Randvoorwaarden**, werkomstandigheden
- Eindtermen**

2. Beschrijving van het proces en de productie (*4 A4*)

Selecteer een viertal werkstukken die de verschillende stadia van je mediumproces illustreren (vertrekpunt, begin-, midden- en eindstadium). Beschrijf aan de hand van deze werkstukken je mediumproces van begin tot eindstadium (*foto's naast tekst*)

- Beschrijf globaal het geheel van je werkbeeld: wat is er te zien in de vier werkstukken?
- Welke **ontwikkeling** valt hierin te bespeuren? Wat heb je ontdekt n.a.v. je beeldende onderzoeksvraag?
- Belicht de samenhang tussen **vorm** en **inhoud** van je werk (tussen 'wat je ziet' en 'wat het jou zegt'). Benoem van elk kenmerkend vormgevingsaspect een analoog -en een parallel proces. (*Vormgevingsaspecten waarvan de toepassing voor jou geen specifieke inhoud heeft, mag je onbesproken laten.*)

3. Conclusie/ eigen oordeel (2 A4)

Schrijf een conclusie waarin je je leerwinst verwoordt t.a.v. je beeldende uitgangspunten en toetst aan het vereiste niveau:

- Wat heeft je beeldend onderzoek je gebracht? Hoe heb je gezocht naar een voor jou gunstig evenwicht tussen bekend -en nieuw mediumterrein? En wat heb je gevonden? Koppel bij de beantwoording van deze vraag terug naar je beeldend onderzoeksplan.
- Hoe heb je je proces bijgestuurd? Denk aan je reflectie op succesfactoren, dwaalsporen, koerswijzigingen. Verbind dit met verwijzingen naar therapeutische vakliteratuur en je herziene overzicht van inspiratiebronnen uit het onderzoeksplan.
- Welke inzichten hebben het beeldend proces en de producten opgeleverd met betrekking tot jezelf en het beroep van beeldend therapeut?

4. Bronnenlijst

De tekst (excl. foto's) van de mediumverantwoording beslaat maximaal 7 bladzijden A4.

Zie voor opmaak en inlevering van dit verslag: REGELGEVING SCHRIFTELIJK WERK in de bijlage van deze gids.

BEELDANALYSEMODEL voor semester 2

Algemeen

Wat is het?

Maak onderscheid tussen vlakke beelden en ruimtelijke beelden:

- 2D: schilderij, foto, tekening, collage, druksel
- 3D: gehakte, geconstrueerde, geboetseerde vormen

a. Wat is er te zien?

Noteer onmiddellijk herkenbare voorstellingen en/of evidente vormaspecten

b. Vormgeving

- Met welk *materiaal* is het gemaakt? - bijv. olieverf op linnen, steen, beton, hout, metaal, lappen textiel
Welke *techniek* is toegepast? – bijv. tekenen, gieten, hakken, schilderen, Hoe is de *materiaalhantering*? – bijv. ruig geschilderd? strak gepolijst?
- Welke *beeldaspecten* zijn gebruikt en op welke wijze? Beschrijf alleen de aspecten die in jouw werk van toepassing zijn.

Formaat:	Afmeting, schaal, liggend of staand formaat, kadervorm
Vorm:	Vormsoort: <i>organisch, geometrisch, gestroomlijnd, samengesteld, enkelvoudig, massief, schilderachtig (d.m.v. kleurvlakken) of tekenachtig (d.m.v. contouren)</i>
Vormaspect:	vlak/hol/bol/etc., afmetingen, vormcontrast, detail(lering), contour, rest-vorm, lijnvoering
Oppervlak:	Structuur, factuur/handschrift, textuur, stofuitdrukkingcompositie. Hoe is het formaat (<i>staand of liggend</i>)?
Compositie:	Hoe is het vlak of de ruimte ingedeeld (bijv. driehoek, overall-compositie), richtingen, verhoudingen, balans.

	Is de compositie statisch, dynamisch, symmetrisch, asymmetrisch? Komt er afsnijding voor? Is er sprake van ritme?
Ruimte:	in vlakke beelden: Is er diepte in het werk gesuggereerd door tegenstelling, groot - klein, globaal - gedetailleerd, overlapping, omklapping, lineair perspectief, repoussoir, plasticiteit? Visueel standpunt: hoog, laag, veraf, dichtbij? in ruimtelijke beelden: Volume/massa, binnen- buitenkant, relatie met de omliggende ruimte. Zijn er restvormen/tussenruimtes? In hoeverre horen die bij het beeld? Heeft het een voetstuk? Kun je eromheen? Is er sprake van reliëf, structuur?
Licht:	in vlakke beelden: Lichttrichting (zijlicht, tegenlicht, etc...) Lichtsoort (schel, diffuus, etc...) Licht-donkerrelatie (tonaliteit/toonwaarden, contrast) Lichteffecten (schaduw, plasticiteit, weerspiegeling, reflectie, silhouet)
Kleur:	Kleursoort (primaire, secundaire, tertiaire, verzadiging, tonaliteit, transparantie, materiaal-eigen kleur) Kleurrelaties (complementair contrast, warm-koudcontrast, licht-donkercontrast, kwaliteitscontrast, kwantiteitscontrast)

c. Inhoud

Wat kun je afleiden uit jouw procesbeschrijving over de positionering van de maker in het ETC?

Wat kun je afleiden uit de toepassing van de beeldaspecten?

Zijn er specifieke reacties op materiaalappels zichtbaar geworden in de beeldaspecten van het werkstuk? (Denk bv aan bewegingen die zichtbaar worden in de materiaalhantering/factuur, of in het ritme van de compositie). Koppel dus vooral de beleving aan de beeldaspecten-of andersom. Hoe komt de maker *zelf* in beeld - wat vertelt het beeld -via de beeldaspecten- over jou, de maker?

Vat de beeldende keuzes/intuïtieve neigingen samen en verbind aan die samenvatting een parallel...en daar verschijnt de samenhang tussen vorm (beeldaspecten, materiaalgebruik) en inhoud.

7.1 Beoordelingsformulier Medium Beeldend Vormen Praktijk- en Afstudeerfase

Semester 3

Naam student		
Relatienummer		
Naam beoordelaar 1		Handtekening:
Naam beoordelaar 2		Handtekening:
Datum		
Eindbeoordeling	Cijfer: Geschreven argumentatie van het cijfer:	

1. Vrij bewegen in het medium - Ambachtelijke vaardigheden				
criterium/rubriek	Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%	Score
Materiaalkennis en vaardigheden 2D/3D. Hanteren en beheersen van alle gekozen materialen op niveau 3 en 4 Skills en Tools	De student combineert een volkomen eigen stijl met uitgebreide kennis van de specifieke eigenschappen en mogelijkheden van de gekozen materialen De student laat in beeldend werk zien dat hij gereedschappen in dienst van de eigen vormgeving - en met grote vaardigheid, zorgvuldigheid en uitgebreide kennis kan hanteren.	De student combineert in het beeldend werk de eigen stijl met kennis van de specifieke eigenschappen van de gekozen materialen De student laat in beeldend werk zien dat hij gereedschappen in dienst van de eigen vormgeving -en op de juiste manier kan hanteren. De student toont respect voor de werkruimte, de waarde van de materialen en gereedschappen	De student toont weinig interesse voor materialen, hun benamingen en eigenschappen De student toont weinig interesse voor gereedschappen, hun benamingen en mogelijkheden. De student gebruikt gereedschappen, materialen en werkplaats op een destructieve manier	

	De student draagt verantwoordelijkheid voor de werkruimte, de waarde van de materialen en gereedschappen in de groep			
Gerichte experimenten met materialen een rol toestaan in je beeldend/proces	De student gebruikt in zijn beeldend werk op creatieve wijze de invloed van het materiaal. De student laat in beeldend werk zien dat hij materialen en gereedschappen zowel traditioneel als experimenteel op hoog niveau in te zetten.	De student staat in zijn beeldend werk de invloed van het materiaal toe. De student laat in beeldend werk zien dat hij materialen zowel traditioneel als experimenteel in kan zetten.	De student gebruikt de materialen slechts op de hem bekende manier. De student probeert het materiaal vooral zijn wil op te leggen, zonder oog voor de specifieke mogelijkheden die het biedt.	
Gemiddeld:				

2. Eigen werk onderzoeken, analyseren en ontwikkelen - Beeldend Onderzoek				
Criterium/rubriek	Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%	Score
Materiaalappels – onderzoeken en ontwikkelen van ervaringen en inzicht bij het hanteren en verwoorden van appelwaarden van materialen, vormgeving en thema's	De student experimenteert intensief met materialen, en onderzoekt aan de hand daarvan gericht meerdere mogelijkheden waarvan een of meerdere tot verdieping leiden De student beweegt zich gemakkelijk tussen eigen kwaliteiten en nieuwe uitdagingen op materiaalgebied	De student toont een nieuwsgierige houding ten opzichte van materiaalappels, en onderzoekt aan de hand daarvan gericht meerdere mogelijkheden die bijdragen aan verdieping De student zoekt naar een balans tussen aanwezige vaardigheden en nieuwe uitdagingen op materiaalgebied	De student blijft met zijn materiaalkeuze en hantering op voor hem/haarzelf bekend terrein. De student onderzoekt materiaalmogelijkheden ongericht en chaotisch	
ETC – onderzoeken en ontwikkelen van eigenheid in verschillende	De student experimenteert intensief met zijn positionering in het ETC, en onderzoekt aan de hand daarvan meerdere mogelijkheden	De student toont een nieuwsgierige houding ten opzichte van zijn positionering in het ETC, en onderzoekt	De student blijft binnen het ETC op voor hem/haarzelf bekend terrein.	

mate -en intensiteit van bewegen, waarnemen en symboliek	waarvan een of meerdere tot verdieping leiden De student beweegt zich vloeiend tussen diverse ETC-posities	aan de hand daarvan gericht meerdere mogelijkheden die bijdragen aan verdieping De student zoekt naar een balans tussen gewoontes en nieuwe uitdagingen binnen het ETC	De student beweegt zich chaotisch door het ETC	
Beeldaspecten - onderzoeken van diverse vormgevingsmogelijkheden in het eigen werk via beeldaspecten	De student beweegt zich gemakkelijk en welbewust tussen eigen kwaliteiten en nieuwe uitdagingen op vormgevingsgebied De student genereert nieuwe beeldende uitkomsten. De student gebruikt de beschikbare ruimte op een manier die de waarde en inhoud van het werk weerspiegelt en zelfs aanvult	De student zoekt systematisch naar een balans tussen aanwezige vaardigheden en nieuwe uitdagingen op vormgevingsgebied De student gebruikt de beschikbare ruimte op een manier die de waarde en inhoud van het werk weerspiegelt	De student blijft met de vormgevingsvaardigheden op voor hem/haarzelf bekend terrein. De student verkent vormgevingsmogelijkheden op ongerichte/chaotische wijze. De student negeert of vertroebelt de mogelijkheden die de beschikbare ruimte biedt om het werk te ondersteunen.	
Kunst – onderzoeken en integreren van diverse vormgevingsmogelijkheden via kunst, kunstgeschiedenis, kunstenaars	De student verdiept zich intensief in beeldende kunst, en onderzoekt aan de hand daarvan gericht meerdere mogelijkheden waarvan een of meerdere tot verdieping leiden	De student toont een nieuwsgierige houding ten opzichte van inspiratiebronnen uit de beeldende kunst, en onderzoekt aan de hand daarvan gericht meerdere mogelijkheden die bijdragen aan verdieping	De student oriënteert zich vrijwel uitsluitend op zijn eigen wereld. De student verkent bronnen in de kunst op chaotische of ongeinspireerde wijze	
Gemiddeld:				

3. Inzicht in eigen & andermans mediumprocessen en betekenis - Reflecteren				
criterium/rubriek	Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%	

Verwoorden van beleving van eigen- en andermans beeldende processen+ bijbehorende analogie & parallelle processen waarbij de student alternatieven ontwikkelt.	In het verslag herkent en benoemt de student op ontwikkelingsgerichte wijze diverse materiaalappels en legt het verband met analoge en parallelle processen bij hemzelf en groepsgenoten In het verslag herkent en benoemt de student op ontwikkelingsgerichte wijze diverse vormgevingskenmerken, en legt het verband met analoge en parallelle processen bij hemzelf en groepsgenoten In het verslag herkent en benoemt de student op ontwikkelingsgerichte wijze diverse aspecten van figuratie / symboliek / beeldend concept*, en legt het verband met analoge en parallelle processen bij hemzelf en groepsgenoten	In het verslag herkent en benoemt de student materiaalappels en legt het verband met analoge en parallelle processen bij hemzelf en groepsgenoten. In het verslag herkent en benoemt de student vormgevingskenmerken, en legt het verband met analoge en parallelle processen bij hemzelf en groepsgenoten. In het verslag herkent en benoemt de student figuratie / symboliek / beeldend concept* en legt het verband met analoge en parallelle processen bij hemzelf en groepsgenoten. (*zie Skills&Tools)	De student negeert in het verslag verbanden tussen materiaalappels en legt het verband met analoge en parallelle processen bij hemzelf en groepsgenoten. De student negeert in het verslag verbanden tussen vormgevingskenmerken, en legt het verband met analoge en parallelle processen bij hemzelf en groepsgenoten. De student negeert in het verslag verbanden tussen figuratie/symboliek/beeldend concept* en legt het verband met analoge en parallelle processen bij hemzelf en groepsgenoten. (*zie Skills&Tools)	
Gemiddeld:				
Totaalscore: soms van 3 gemiddelden gedeeld door 3				

Eindoordeel Mediumexamen (te bepalen na beoordeling door beide examinatoren)

Onvoldoende: een of meer criteria zijn onvoldoende, d.w.z. lager dan 5,5

Voldoende: de gemiddelde score is in de range van 5,5 t/m 8,4 (en niet één criterium is onvoldoende)

Excellent: de gemiddelde score is in de range van 8,5 t/m 10 (en niet één criterium is onvoldoende)

8 Medium Drama

Leerjaar:	Praktijk- en Afstudeerfase Vaktherapie
Periode:	September 2019- juli 2021
Docent:	Marius den Otter, Romy van Mook
Contacttijd sem. 1-3:	Per semester 8 practica van 5 lesuren
Contacttijd sem. 4:	16 practica van 4 lesuren per week
Zelfstudietijd:	5 uren per week
Literatuur:	- Cimmermans, G. & Boomsluiters, J. (1992). <i>Handboek drama-therapie</i>, Nijmegen. HAN. - Cleven, G. (2004). <i>In scène. Dramatherapie en ervaringsge-richte werkvormen in hulpverlening en begeleiding</i>. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum. - Emunah, R. (1994). <i>Acting for real; Drama Therapy Process, Technique and performance</i>. New York (NY): Brunner Routledge. - Johnson, D.R. & Emunah, R. (2009). <i>Current approaches in drama therapy</i>. Springfield: Charles C Thomas Pub Ltd. - In de les wordt literatuur uitgedeeld m.b.t. o.a. beeldentheater

Inleiding

De opleiding Vaktherapie heeft haar eindkwalificaties geformuleerd op basis van het Landelijk Domeinprofiel Vaktherapeutische Beroepen (LOO VTB, 2016).

De specifieke vaktherapeutische competenties bepalen in sterke mate de identiteit en herkenbaarheid van de vaktherapeutische beroepen. Ze hangen onderling met elkaar samen. Gezamenlijk vormen zij de specifieke combinatie van kennis, vaardigheden en houdingsaspecten die de vaktherapeutische beroepen kenmerken. Deze zijn niet van elkaar te scheiden, wel te onderscheiden.

Leeruitkomsten Medium Drama

- De student is in staat zich **vrij te bewegen** in het medium.
- De student is in staat zelfstandig het eigen werk te **onderzoeken** en te analyseren en maatwerk te ontwikkelen ten behoeve van flow.
- De student is in staat te **reflecteren** op eigen en andermans mediumprocessen/producten en hun betekenis.

Ambachtelijke vaardigheden zijn vereist voor uitoefening van het vak. Binnen de mediumlessen wordt gedurende de gehele opleiding aandacht besteed aan de ambachtelijke kennis en vaardigheden. Bij het mediumexamen worden m.b.t. het ambacht de volgende onderdelen getoetst:

- Ambachtelijke, artistieke en technische vaardigheden behorende tot de eigen discipline
- Kunnen produceren, analyseren en reproduceren binnen het eigen vakgebied
- Doelgericht kunnen inzetten van specifieke eigenschappen en kwaliteiten van vakgebied
- Grondhouding: uitdrukkingsvaardigheid, eigenheid, flexibiliteit, geïnteresseerdheid, openheid
- Sensitief voor beweging, vormgeving, stijl en ontwikkeling van anderen

Overzicht praktijk- en afstudeerfase

In het 3^e en 4^e jaar worden verschillende 'workshops' aangeboden rond een dramatherapeutische methode:

- Projectiespelen: poppen/maskers
- Diagnostiek en storytelling
- Playback Theater
- Begeleid Toneel

De workshops worden op vaste tijdstippen aangeboden aan studenten die op dat moment in de praktijkperiode zitten. *Wanneer* iemand iets volgt kan dus verschillen, afhankelijk van het scenario dat met volgt in het 3^e en 4^e jaar.

Uiteindelijk zal iedere student alle workshops gevolgd moeten hebben voorafgaand aan het mediumexamen. *Dit geldt dan ook als voorwaarde om deel te mogen nemen aan het examen.*

De beoordelingen van de workshops worden vermeld op de beoordeling van het mediumexamen.

Als minimale eis geldt dat bij één werkvorm een onvoldoende gescoord mag worden op het item 'De student is in staat zich de nieuwe werkvorm eigen te maken'. De overige items moeten beoordeeld worden met minimaal 5.5.

De workshops worden niet meer afgesloten met een Persoonlijk Theater. Binnen de workshops staan de eigen leerdoelen binnen het medium centraal. De beoordeling vindt dan ook plaats gedurende de workshop, waarbij gekeken wordt naar actieve participatie, ontwikkeling en reflectie.

De workshop wordt afgesloten met een kort reflectieverslag, waarin de student verslag doet van de ontwikkeling van de eigen (spel-)vaardigheden.

Voor de beoordelingscriteria: zie scoringrubrics.

NB Voorwaarden deelname mediumexamen: de methodiekopdrachten A t/m E moeten zijn afgerond en behaald. Deze methodiekopdrachten A t/m E kan je niet maken en afronden zonder dat je op dat moment verbonden bent aan stage.

Dit betekent dus dat de methodiekopdrachten ten tijde van de praktijkperiode gemaakt en beoordeeld dienen te worden. De methodiekopdrachten kunnen ten laatste binnen 6 weken na afronding van de praktijkperiode ingeleverd worden.

Workshops:

'Projectiespelen: poppen/maskers'

De student experimenteert met spelen die passen in een kennismakings- c.q. observatiefase. Onder andere zoeken we het in projectie spelvormen, zoals het maken van en spelen met poppen en maskers. Door middel van een van deze werkvormen maakt en presenteert de student een kort persoonlijk theater in de laatste les.

'Diagnostiek en storytelling'

In dit modulair wordt gewerkt met de methodiek van storytelling.

Problemen en symptomen zijn op te vatten als verhalen over onszelf en de werkelijkheid die verloren zijn gegaan, die niet meer worden gehoord of mogen worden verteld. Deze verhalen zijn uitgesloten van een groter verhaal. Verhalen ontstaan in dialoog met de omgeving, de medemens. Door een verhaal krijgen gebeurtenissen een plaats, een betekenis. En door betekenissen creëren we een zinvol levensperspectief.

(Psycho)therapie vormt het domein waarin gezocht wordt naar nieuwe verhaalwendingen in vastgelopen, gestolde of uitgesloten verhalen. Storytelling is een methodiek waarin gewerkt wordt met verhalen van cliënten/leerlingen. Eerst wordt aandacht besteed aan het maken van verhalen en vervolgens aan het bewerken van de verhalen.

Na deze mediumlessen kent de student de methodiek op theoretisch niveau, maar kan deze ook toepassen in de praktijk. De student heeft ervaring met toepassing opgedaan in de lessen. Daarnaast weet de student wat belangrijke houdingsaspecten van de therapeut zijn en kan deze ook in de praktijk hanteren. In de laatste les bewerken de studenten in tweetallen elkaars persoonlijke verhalen volgens deze methode.

'Playback Theater

In Playback Theater staan persoonlijke verhalen centraal', die teruggespeeld worden door acteurs.

Alle gebeurtenissen in je leven zijn verhalen. Al die verhalen kunnen teruggespeeld worden. De verteller vertelt ze met intenties, die door de spelers teruggespeeld worden. Ze worden zo weer tot leven gebracht met de daarbij behorende emoties of ze kunnen werken als een spiegel of een cadeautje. Vergeten verhalen komen bovendien.

In de lessen zullen alle aspecten van playback theater aan de orde komen: je bent de verteller, de speler, de muzikant, de dubbel, de antagonist, de conductor en het publiek. Er worden verschillende lange en korte spelvormen binnen Playback Theater aangeboden, waardoor er een overwogen keuze gemaakt kan worden welke vorm bij welk verhaal passend is.

'Begeleid Toneel'

De student maakt contact met eigen thema's middels de dramamethode "begeleid toneel" en kan begeleid toneel als methode gebruiken in de praktijk.

Met de methode "begeleid toneel" zoekt de student middels het gebruik van vaste toneelteksten naar de universele en persoonlijke betekenis van die teksten.

Naar het examen...

'Speltraining'

In de aanloop naar het examen wordt een speltraining aangeboden, los van een dramatherapeutische methodiek. In deze training staat de eigen *spel*ontwikkeling centraal, ter ondersteuning van het proces naar het eindstuk. In deze lessen wordt gewerkt aan hoe persoonlijke thema's de basis kunnen zijn voor theater wat getoond wordt aan publiek. Tevens wordt er toegewerkt naar een raamwerk voor de presentatie als onderdeel van het medium-examen. De student is zelf verantwoordelijk voor inbreng van persoonlijke thema's, uiteraard gerelateerd aan het eindstuk. Er vindt hiervan geen beoordeling plaats.

Voorwaarde voor deelname aan de speltraining is een voldoende beoordeling op de workshops. Deelname aan de speltraining zelf is voorwaarde voor deelname aan het medium-examen.

De speltraining bestaat uit *begeleide* lessen en *intervisie*. Binnen de intervisie wordt in subgroepen samengewerkt om tot een eindstuk te komen.

Mediumexamen Drama

Het Mediumexamen Drama bestaat uit twee onderdelen:

1. Presentatie
2. Verslag

Het staat de student vrij om een vorm te kiezen waarin de examenpresentatie wordt gegeven. Uiteraard zijn er wel minimale eisen en criteria waarop waaraan moet worden voldaan, maar in principe bepaalt de student zelf wat hij/zij wil laten zien.

Bij het mediumexamen wordt getoetst of de student het eigen medium beheerst op eindniveau van de opleiding. Er wordt hierbij gekeken naar....

- Ambachtelijke, artistieke en technische vaardigheden behorende tot de eigen discipline
- Kunnen produceren, analyseren en reproduceren binnen het eigen vakgebied
- Doelgericht kunnen inzetten van specifieke eigenschappen en kwaliteiten van vakgebied
- Grondhouding: uitdrukingsvaardigheid, eigenheid, flexibiliteit, geïnteresseerdheid, openheid
- Sensitief voor beweging, vormgeving, stijl en ontwikkeling van anderen

De presentatie moet hierbij ook voldoen aan een aantal praktische eisen:

- Maximale duur 15 minuten
- Op- en afbouw van decor mag maximaal 15 minuten duren

Voor de beoordelingscriteria: zie scoring rubrics Mediumexamen *Presentatie* (BB)

N.a.v. de presentatie wordt een reflectieverslag gemaakt. Hierin komen de volgende onderdelen aan bod:

- Korte samenvatting van het stuk (verhaallijn, décor, licht/geluidplan)
- Hoe ben je tot dit stuk gekomen? Waarom dit stuk?
- Waar lagen bij dit stuk je kwaliteiten binnen ambacht en hoe heb je deze ingezet?
- Waar lag uitdaging
- Ontwikkeling van deze uitdaging
- Relatie tot jouw therapeutschap

Voor de beoordelingscriteria: zie scoring rubrics Mediumexamen *Verslag* (BB)

8.1 Beoordelingsformulier Medium Drama Praktijk- en Afstudeerfase

Naam student	
Relatienummer	
Mediumdocent	
Datum	

Voorwaardelijk				
A: Actieve Participatie				
De mediumlessen worden in beoordeling genomen als aan de volgende eisen is voldaan:				
De student:	P/M	PT	ST	BT
1. Is 80% aanwezig geweest				
2. Heeft een actief betrokken houding tijdens de mediumlessen				
3. Heeft zich aantoonbaar voorbereid voor de mediumlessen d.m.v. het maken van opdrachten en bestuderen van de theorie				
B: Verslaglegging	Niet Voldaan		Voldaan	
Het verslag wordt in beoordeling genomen als aan de volgende eisen is voldaan:				
1. Het verslag is voorzien van een voorblad met een titel, ondertitel, paginanummering, naam, relatienummer, datum en plaats, instituut en opleiding, docent				
2. Gebruikte literatuur wordt volgens de APA-richtlijnen (schrijfwijzer) beschreven.				
3. Het verslag is geschreven in correct Nederlands (qua spelling en grammatica).				
4. Het verslag bevat het beoordelingsformulier Medium Drama (gepubliceerd op BB)				

1. Beoordelingscriteria tijdens mediumpractica								
	Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%	Max	P/M	PT	ST	BT
Spelvaardigheden								
De student is in staat zich de nieuwe werkvorm eigen te maken.	De student laat zien de technieken behorende bij de aangeboden werkvorm te beheersen. Er wordt geëxperimenteerd	De student laat zien de technieken behorende bij de aangeboden werkvorm te beheersen. Er wordt geëxperimenteerd binnen de	De student beheerst de basistechnieken van de aangeboden werkvorm niet en komt niet toe aan experimenteren.	10				

	binnen de werkvorm, waarbij de student een eigen, nieuwe vormgeving laat zien.	werkvorm, waarbij de student op zoek is naar een eigen vormgeving.						
<i>Toelichting docent</i>								
De student is in staat binnen de aangeboden werkvorm verbinding te maken met medespelers.	De student is in staat binnen de aangeboden werkvorm op een flexibele en speelse wijze verbinding te maken met medespelers. Een scene of verhaal wordt in gezamenlijke afstemming opgebouwd. De student neemt een dragende rol in, waarbij de medespeler tot zijn recht blijft komen.	De student is in staat binnen de aangeboden werkvorm verbinding te maken met medespelers. Een scene of verhaal wordt in gezamenlijke afstemming opgebouwd.	De student maakt binnen de aangeboden werkvorm geen verbinding met de medespelers. In de opbouw van een verhaal is de student dominant aanwezig of stelt zich afhankelijk van de medespeler op.	10				
<i>Toelichting docent</i>								
De student is in staat zich fysiek en (non)verbaal uit te drukken binnen de aangeboden werkvorm.	De student zet binnen de aangeboden werkvorm zijn lichaam, mimiek en taal (schijnbaar) moeiteloos en flexibel in, afgestemd op de ander. De spelsituatie krijgt hierdoor nieuwe impulsen.	De student maakt binnen de aangeboden werkvorm gebruik van zijn lichaam, mimiek en taal, passend binnen de spelsituatie.	De student zet zijn lichaam, mimiek en/of taal niet of weinig in binnen de aangeboden werkvorm. De inzet is niet passend binnen de spelsituatie.	20				
<i>Toelichting docent</i>								
Therapeutische vaardigheden in het medium								
De student herkent binnen het medium thema's	De student herkent belangrijke thema's van	De student herkent belangrijke thema's van zichzelf en	De student is niet in staat in het spel belangrijke	10				

van de medestudent en van zichzelf en kan deze binnen de aangeboden werkvorm vormgeven	zichzelf en anderen en is tevens in staat de mediumwerkvorm af te stemmen op de gevonden thema's. De werkvorm wordt ondergeschikt aan het thema.	anderen en is tevens in staat de gevonden thema's te gebruiken binnen de mediumwerkvorm	thema's van anderen en/of zichzelf te herkennen. De student is niet in staat de mediumwerkvorm te gebruiken t.b.v. de herkende thema's.					
<i>Toelichting docent</i>								

	Max	P/M	PT	ST	BT
Beoordeling I. Mediumlessen (max 50; op ieder item moet minimaal 5.5 gescoord worden; bij één werkvorm mag bij het eerste item een onvoldoende gescoord worden)					
Gemiddelde I. Mediumlessen					

II. Beoordelingscriteria verslaglegging								
	Excellent 85-100%	Voldoende 55-84%	Onvoldoende 0-54%	Max	P/M	PT	ST	BT
De student beschrijft de aangeboden werkvorm en de (on)mogelijkheden om de aangeboden werkvorm toe te passen op de praktijkplek (doelgroep en problematiek).	De student beschrijft in eigen woorden de aangeboden werkvorm. Daarnaast is de student in staat, onderbouwd met literatuur en praktijkvoorbeelden, vanuit de aangeboden werkvorm nieuwe werkvormen te ontwikkelen en beschrijven, aangepast aan de praktijkdoelgroep en specifieke problematieken.	De student beschrijft de aangeboden werkvorm in eigen woorden en is in staat m.b.v. literatuur te onderbouwen of en op welke wijze de aangeboden werkvorm toegepast kan worden binnen de praktijksetting.	De student is niet in staat in eigen woorden de aangeboden werkvorm te beschrijven, onderbouwt niet of onvolledig of en op welke wijze de aangeboden werkvorm toegepast kan worden binnen de praktijksetting. Er wordt in de onderbouwing geen gebruik gemaakt van literatuur.	10				
<i>Toelichting docent</i>								

De student beschrijft de eigen ervaring binnen de aangeboden werkvorm en koppelt deze aan de eigen leerdoelen binnen het medium.	De student reflecteert op geïntegreerd en geabstraheerd niveau de ambachtelijke, methodische, therapeutische en persoonlijke eigen ontwikkeling binnen een theoretisch kader.	De student beschrijft de eigen ervaring binnen de aangeboden werkvorm en koppelt deze ervaring aan de eigen mediumontwikkeling op ambachtelijk, methodisch, therapeutisch en persoonlijk niveau. Hierbij wordt de feedback die in de les is gekregen verwerkt.	De student beschrijft geen relevante eigen ervaringen en/of is niet in staat deze te koppelen aan de eigen mediumontwikkeling op ambachtelijk, methodisch, therapeutisch en persoonlijk niveau. De in de les gekregen feedback wordt niet verwerkt in de reflectie of niet onderbouwd terzijde gelegd.	10				
Toelichting docent								
De student formuleert nieuwe/ hernieuwde medium leerdoelen (SMART).	De student beschrijft zijn leerproces. Periodedoe- len van het nieuwe mo- duul of semester worden in eigen woorden ver- taald naar nieuwe leer- doelen (SMART).	De student beschrijft zijn leerproces. Vervol- gens worden nieuwe leerdoelen opgesteld (SMART), gekoppeld aan de periodedoe- len van het nieuwe moduul of semester.	De student beschrijft zijn leerproces oppervlakkig. Nieuwe leerdoelen worden niet of niet SMART omschre- ven. Er wordt geen of mini- maal verband gelegd met de periodedoe- len van het nieuwe moduul of semester.	20				
Toelichting docent								
				Max	P/M	PT	ST	BT
Beoordeling II. Verslaglegging (max 40; op ieder item moet minimaal 5.5 gescoord worden)								
Gemiddelde II. Verslaglegging								
Eindbeoordeling (Gemiddelde I. mediumlessen + gemiddelde II. Verslaglegging/ 2)								
Criterium minimale eisen:								

9 Literatuur

Baarda, D.B. (2009). *Dit is onderzoek. Handleiding voor kwantitatief en kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.

Beenackers, A.A.J.M. (2005). *Handleiding dossiervoering*. Delft: Eburon.

Berding, J. & Witte, T. (2013). *Praktijkonderzoek op niveau. Inspelen op onderzoeksdi-lemma's bij sociale studies*. Bussum: Coutinho.

Cimmermans, G. & Boomsluiters, J. (1992). *Handboek dramatherapie*. Nijmegen: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Cleven, G. (2004). *In scène. Dramatherapie en ervaringsgerichte werkvormen in hulpverlening en begeleiding*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

Emunah, R. (1994). *Acting for real; Drama Therapy Process, Technique and performance*. New York (NY): Brunner Routledge.

Foks- Appelman, T. (2004). *Kinderen geven tekens*. Delft: Eburon.

Fraenkel, J. R. & Wallen, N. E. (2010). *How to Design and Evaluate Research in Education* (7e druk). New York: McGraw-Hill.

Furth, G. M. (1991). *Tekeningen, beeldtaal van het onbewuste*. Rotterdam: Lemniscaat.

Hattum, M. van & Hutschemaekers, G. (2000). *Vakwerk. Producttyperingen van vaktherapeuten voor het programma stemmingsstoornissen*. Utrecht: Trimbos-instituut.

Hinz, L. D. (2009). *Expressive Therapies Continuum, a framework for using Art in Therapy*. London/ New York: Routledge.

Johnson, D.R. & Emunah, R. (2009). *Current approaches in drama therapy*. Springfield: Charles C Thomas Pub Ltd.

LOO VTB. (2016). *Landelijk domeinprofiel vaktherapeutische beroepen*. Nijmegen: Landelijk Opleidingsoverleg Vaktherapeutische Beroepen.

Meer de, W, Rombout. T. (2005). *Intervisie. Een wegwijzer*. Bohn Stafleu Van Loghum, Houten.

Opdebeeck, L. & Matthijssen, R. (2006). *De mens in de hoofdrol. Handleiding participatief drama*. Rotterdam: Formaat.

Regouin, W. (2015) *Supervisie. Gids voor supervisanten*. Assen: Van Gorcum & Comp. B.V.

Schweizer, C. (red). (2009). *Handboek beeldende therapie. 'Uit de verf.'* Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Smeijsters, H. (2008). *Handboek Vaktherapie*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

Smith, K. (2010). *MESS, het handboek van fouten en missers*. Houten: Spectrum.

Spreen, M. (2009). Lectorale rede. Geraadpleegd op 30 november 2012 via <http://www.stenden.com/nl/bedrijven/lectoraten/swat/Documents/LR%20stenden-boekje%20Rede%20Marinus%20Spreen%20def.pdf>

Spreen, M. & Bogaerts, S. (2012). Mesdag Wetenschappelijk. Tien jaar wetenschappelijk onderzoek in FPC Dr. S. van Mesdag. Groningen: Forint.

Steehouder, M. (2016). *Leren communiceren. Handboek voor mondelinge en schriftelijke communicatie* (5e druk). Groningen: Wolters-Noordhoff.

Verhoeven, N. (2014). *Wat is onderzoek? Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs* (5e druk). Amsterdam: Boom Lemma.

Visser, A. de. (2003). *Hardop kijken*. Nijmegen/Amsterdam: Uitgeverij Sun.

10 Evaluatie Praktijk- en Afstudeerfase

Als student heb je belang bij goed onderwijs. Met evaluatie kun je de kwaliteit van het onderwijs in kaart brengen. Wij zijn benieuwd naar jullie mening over en suggesties voor de verbetering van deze perioden.

Aan het einde van een semester wordt de praktijk- en afstudeerfase per aangeboden onderdeel (praktijkperiode, supervisie, onderzoek, methodiek, medium) binnen deze vorm geëvalueerd. De resultaten worden doorgegeven aan de praktijk- en afstudeercoördinatie.

Aan het eind van je praktijkperiode vindt een algemene evaluatie plaats. Er kan een schriftelijke evaluatie worden ingevuld op intranet. Tevens kan er een mondeling panelgesprek plaats vinden met de groep of een gedeelte daarvan.